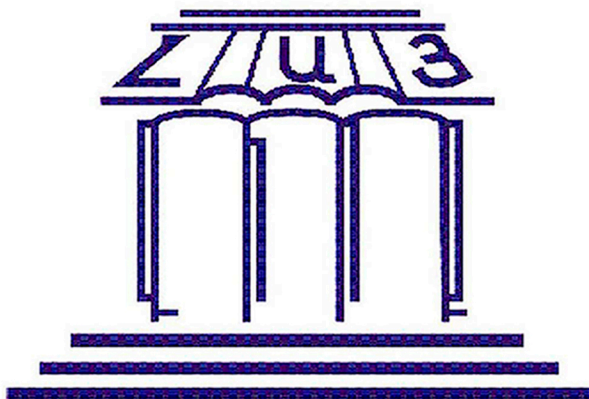

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

24752

ՊՐՈՓՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԴՐԲԵՋԱՆԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՊՐՈՓՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
IX ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

331.88(47)

Պ-99

Ա Ջ Ե Ր Ն Ե Շ Ր

ԲԱԳՈՒ—1932 թ.

115 JAN 2010

ՊՐՈՑԵՍԻՆԵՐԻ ԱԴՐԲԵՋԱՆԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

331.88(42)

7 33

ՊՐՈՑԵՍԻՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ
IX ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
ՆՅՈՒԹԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

1. Պրոֆհամկենսխորհրդի հաշվետվությունը, զեկուցումը և շվերհի.
2. Խորհ. Միության պրոֆհամկենսությունների խնդիրները զարգացման ներկա շրջանում, ընկ. ԿԱԳԱՆՈՎԻԶԻ հատը.
3. Պրոֆհամկենսխորհրդի Պրոֆինսերում յեղած պատկերակության հաշվետվությանը, զեկ. ընկ. ԼՈՋՈՎՍԿՈՒ.
4. Պրոֆհամկենսությունների համ. IX համագումարի բանաձեկը Պրոֆհամկենսխորհրդի հաշվետվության առթիվ.

Ա Ջ Ե Ր Ն Ե Շ Ր

ԲԱԳՈՒ—1932 p.

24752

23.07.2013

Հանձնարարք Ա. Շախունի
Տեխ. խմբագիր Կ. Թառևյալան

59115.66

Հանձնված է տպարանին հունիսի 26-ին
Ավարտված է աշխատանքը սեպտեմբերի 7-ին

Ստատ-ֆորմատ Ա-5
Տպագրական թերթերի թիվը 6

Гостипография „Красный Восток“ Азполиграф, Баку, Карантинная, 84
Главлит 4542 Ст-формат А-5 Заказ 4732 Тираж 4000

ՊՐՈՓՄԻՍԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵ- ՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՀԱԹ- ՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԸՆԿ. ՇՎԵՐՆԻԿԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ

(Համառոտաձև)

Ընկ. Շվերնիկին իր ղեկավարման առաջին մասում թվեր ու փաստեր է բերում սոցիալիստական շինարարությունը հակադրելու հաջողությունների և հնգամյակը չորս տարում կատարելու մասին: Նկարագրելով արտադրական վերելքի հուսկապ պատկերը խորհրդային Միությունում և կրիդիսը՝ կապիտալիստական յերկրներում, ղեկավարողն ասում է:

— Մենք հաղթանակել ենք, վերոմհետև այդպես և բանվորների հեղափոխական կամքը դեպի հաղթանակը, այն բանվորների, վրոնք հնգամյակը կատարելու մասին կուսակցություն արած կոչին պատասխանեցին իրենց շարքերի համախմբվածությամբ, պատասխանեցին աշխատանքային ենտուղիաղմի հզոր աճումով, պատասխանեցին հնգամյակը չորս տարում կատարելու համար վճռական պայքարով:

Մենք մի րոպե անգամ չպետք է մոռանանք, վոր հաղթանակները ձեռք ենք բերել լարված պայքարում: Մենք հասել ենք այդ հաղթանակներին միայն շնորհիվ նրան, վոր մեզ ղեկավարել է հավատարիմ ղեկավարը—մեր փառապանծ բոլշևիկյան կուսակցությունը և նրա կենտրոնական կոմիտեն: Յեվ անպայման մեր կուսակցության հիմնական գծի հաղթանակի խոշորագույն պայմաններից մեկն է հանդիսանում այն, վոր մեր կուսակցության գլուխն անասան կերպով կանգնած է Լենինի ամենահավատարիմ և հանճարեղ աշակերտ, բանվոր դասակարգի առաջնորդ ընկ. ՍՏԱԼԻՆԸ (բուռն, յերկաբաժնի ծափահարություններ):

Այնուհետև զեկուցողը մանրամասնորեն բնորոշում է Պրոֆ-միությունների համամիութենական կենտրոնական խորհրդի աջ-ոպպորտունիստական ղեկավարության դեմ տարված պայքարի ետապները:

Աջերը, հակադրելով պրոֆմիությունների «պաշտպանելու» ֆունկցիաները սոցիալիստական շինարարությանը նրանց մասնակցելու խնդիրներին, դրանով թշուառացնում եյին միությունների աշխատանքը նաև բանվորների նյութական մակարդակը բարձրացրելու նկատմամբ:

— Պրոֆմիությունների համամիութ. կենտրոնական խորհրդի ոպպորտունիստական ղեկավարությունը անձնատուր և յեղել սոցիալիստական ռեկոնստրուկցիայի դժվարություններին առաջ և պրոֆմիությունները կուսակցության հակադրելու ամենավտանգավոր դիժն է տարել: Պրոֆմիություններում կուսակցության դեմ իրանց մղած պայքարում աջերը դրավել եյին ըստ էություն մեշուխիզան դիրքեր, հակադրելով պրոֆեսսիոնալ շարժման շահերը—պրոլետարիատի ընդհանուր դասակարգային շահերին—պրոլետարիատի ղեկատարության շահերին:

Մեր կուսակցության կենտկոմի հաստատակամ բուլշևիկյան միջամտությունը պրոֆշարժման ղեկավարության դորժին՝ վերջ տվեց նախկին ոպպորտունիստական ղեկավարության այդ կործանարար քաղաքականությանն ու պրակտիկային:

Պրոֆմիությունների Համկենտխորհի նոր ղեկավարության առաջ հարց եր դրվել՝ լիովին ապահովել պրոֆշարժման մեջ կուսակցության հիմնական գծի կիրառումը:

Պետք եր ամենակարճ ժամանակում վերջ տալ այն ոպպորտունիստական ու տրեդ-յունիոնիստական ժառանգությանը, վորը մնացել եր նախկին ղեկավարությունից, պետք եր արմատապես վերակառուցել պրոֆմիությունների աշխատանքի սոցիալիստական ռեկոնստրուկցիայի պահանջների համաձայն:

Պրոֆմիությունների IX-րդ համագումարում մեկ համաձայնություն կառուցել են հայտարարել, վոր խորհրդային պրոֆմիությունները պատվով կհասնել են այն խնդիրները, վոր դրել է նրանց առաջ կուսակցությունը (ծախահարություններ):

Յես պետք է առանձնապես ընդգծեմ, վոր շնորհիվ դասակարգային պայքարի սրման, պրոֆմիությունների աշխատանքում

բուրժուական ու մանր-բուրժուական տարրերը հետագայում ևս կփորձին աղղել բանվոր դասակարգի առանձին խավերի վրա, դրանով իսկ ստեղծելով դժվարություններ մեր աշխատանքում:

Այդ պատճառով պրոֆմիությունները պետք է առանձնապես զգաստ լինեն և ամենավճռական պայքար մղեն աջ-ոպորտունիստական, տրեդ-յունիոնիստական տարրերի և «ձախ» ծուղիկների դեմ պրոֆմիությունական կազմակերպությունների աշխատանքում:

Ոպպորտունիստական տարրերը դեռևս պահպանվել են պրոֆշարժման ապարատում և դիմադրություն են ցույց տալիս պրոֆմիությունների աշխատանքի վերակառուցմանը: Նրանք արտահայտում են բանվորական մասսաների աճող ակտիվությունը՝ սոցմրցումն ու հարվածայնությունը ղեկավարելու մեջ, իրանց միացրած բանվորական մասսաների անմիջական կարիքների սպասարկմանը վերաբերող իրենց խնդիրները մոռացության տալու մեջ:

Պետք է ուժեղացնել պրոֆմիությունների պայքարը ոպպորտունիզմի բոլոր տեսակների դեմ և հաշտվողական վերաբերմունքի դեմ դեպի նրանց: Համախմբելով իրենց շարքերը կուսակցության հիմնական գծի համար մղվող պայքարում, պրոֆմիությունները պետք է ապահովեն կուսակցության կողմից մեր յերկրի բանվոր դասակարգի առաջ դրած սոցիալիստական շինարարության խնդիրների հաջող իրագործումը:

ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԵՆՏՈՒՋԻԱԶՄԸ

Պրոֆմիությունները VIII-րդ համագումարից հետո, մասնավորապես XVI-րդ կուսակցական համագումարից հետո անցած ետապը, պրոֆմիությունների՝ «յերեսը դեպի արտադրություն» վճռական շրջադարձի ետապն է յեղել: 1929 թ. կուսակցության և խորհրդային իշխանության ընդունած տնտեսական շինարարության հնգամյա պլանը դարձել է մեր պայքարի ծրագիրը: Հնգամյա պլանն իր իրագործման համար պահանջել է բանվոր դասակարգի ուժի, կամքի և յեռանդի հսկայական լարում:

Հնգամյակի առաջին տարին յեղել է սոցիալիստական մրցության ծավալման տարին: Սոցիալիստական մրցությունը ամենապայծառ արտահայտությունն է հանդիսանում այն նոր ար-

ձուլման ընկ. Ստալինի վեց ցուցմունքների իրագործման, մասսա-
յական տնտեսաշարիվը ներքևից արմատացնելու համար նրա մը-
ղած պաշարում: Պրոֆմիությունները պետք է զարկեն նրանց
ձեռքին, ովքեր փորձում են մերկ վարչարարության ճանապարհ-
հով բուսցնել տնտեսաշարիվային բրիգադներ: Կարելի է բերել մի
շարք որինակներ, յերբ տնտեսավարը, փոխանակ պրոֆմիության
հետ միասին բանվորներին կազմակերպելու, իր համար ավելի
հարմար է համարում գործարանում հրաման հրատարակել, վորը
սահմանվում է, թե այս ինչ գործարանում մինչև այս ինչ ժա-
մը պետք է կազմակերպվի այսքան տնտեսաշարիվային բրիգադ:
Դա այն ուղին է, վորով մենք պետք է ընթանանք: Դա բյու-
րոկրատական ուղին է, վորին պետք է ամենավճակալան պայ-
քարը հայտարարել: Մյուս կողմից պետք է ամբողջ ուժով հար-
վածել այն պրոֆմիությունականներին, վորոնք չեն հասկանում
վոր տնտեսաշարիվային բրիգադը, վորպես աշխատանքի կազմա-
կերպության ավելի կատարյալ ձև, կարող է կիրառել իր բոլոր
առավելությունները միայն այն ժամանակ, յերբ նա կապված է
ու կառուցված է, յեղնելով հենց տեխնոլոգիական պրոցեսի
սկզբունքներին:

ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

Ծավալելով սոցմրցումն ու հարվածայնությունը, բանվոր
դասակարգը ընդհուպ է մոտեցել արտադրության պլանավոր-
ման անմիջական մասնակցությանը: Այստեղից—հանդիպակած
արդիֆինպլանների հզոր զարգացումը: Հանդիպակած արդիֆին-
պլանը բանվոր դասակարգի մասսայական մասնակցության ձևն
է հանդիսանում ժողովրդական տնտեսության պլանավորմանը:

Բանվոր դասակարգի կամքը՝ կատարելու և գերակատարե-
լու 1932 թ. պլանը և հնգամյակը չորս տարում՝ իր արտահայ-
տությունն է գտել սև մետաղագործության բանվորների վորոշ-
ման մեջ՝ 1932 թվի պլանից դուրս ապահովել միլիոն տոնն
չուգունի ձուլումը: Միայն 15 գործարաններում կազմակերպվել
են 7105 պլանային-ոպերատիվ խմբեր, վորոնց մեջ 31.851 բան-
վոր մասնակցել են հանդիպակածի մշակմանը:

Լրացուցիչ մի միլիոն տոնն չուգուն տալու հնարավորու-
թյունը հաստատված է և տեխնիկական հիմնավորած մետաղա-
ձուլական արդյունաբերության ձեռնարկների մեծամասնության
կողմից:

Սակայն պետք է ասեմ, վոր այն գործարանների մեջ, վոր-
ոնք իսկապես բոլշևիկներն պաշարում են հանդիպական արդ-
իֆինպլանի համար սև մետաղագործության մեջ, կան նաև այն-
պիսի գործարաններ, վորտեղ հանդիպակած պլանի կատարման
գործը դեռևս չի դարձել կենտրոնական խնդիր:

Սև մետաղագործության նկատմամբ հանդիպական պլանը
չի իրագործվում, չնայած վոր անցյալ տարվա հետ համեմատած
չուգունի ձուլումը զգալի չափով ավելացել է: Ինչու տեխնիկա-
պես հիմնավորված հանդիպակած պլանը չի կատարվում, վորոնք
են դրա պատճառները: Պատճառները նրանում են, վոր մետա-
ղաձուլական գործարանների բանվորներն, առաջադրելով հանդի-
պակած պլան, պահանջել են մի շարք պայմաններ, վորոնք ան-
հրաժեշտ են հանդիպակածը կատարելու համար:

Առ այժմ բոլոր այդ պայմանները բոլորովին անբավարար
են կատարվում:

Գլխավորապես դրանով է բացատրվում հանդիպակածի չկա-
տարելը սև մետաղաձուլություն նկատմամբ: Այս դրությունն
իր ամբողջ ուժով հաստատում է ընկ. Ստալինի ցուցմունքը՝ դե-
կավարել չկարողանալու, մեր արտադրական պլանները կատա-
րելու և գերակատարելու համար ունեցած հնարավորություն-
ները լրիվ ոգտագործելու մասին: Այստեղից պարզ է պրոֆմիութ-
յունների անելիքը սև մետաղաձուլության պլանը կատարելու
համար: Անհրաժեշտ է լաբել բոլոր ուժերը, վորպեսզի անպատե-
կասարկվեց բոլոր այն պայմանները, վորոնք առաջադրվել են բան-
վորների կողմից հանդիպակածի մեակվան ժամանակ: Բանվորների
այդ պայմանները հաստատորեն պահանջում են, վոր պրոֆմիութ-
յուններն ու տնտեսագետները համառորեն պայքարեն աշխա-
տանքի լավագույն կազմակերպման համար, ընկ. Ստալինի 6
պայմանների իրագործման համար: Դրա ու միմիայն դրա մեջ է
հաղթանակի գրավականը, դրա մեջ է սև մետաղաձուլության
պլանների իրագործման յերաշխիքը:

ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԳՅՈՒՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻԼԻԱՐԴ ՌՈՒՔԼԻ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԿՏԱ

Պրոֆմիությունները հաշվետվական ժամանակաշրջանում արժատապես վերակազմել են արտադրական խորհրդակցությունների աշխատանքի ձևերը, մեթոդները և բովանդակությունը՝ սոցմրցման ու հարվածայնության ղեկավարության ամրապնդման համար մղած պայքարում: Դրանով իսկ պրոֆմիությունները՝ արտադրական խորհրդակցությունները դարձրել են սոցմրցման ղեկավարության իսկական կենտրոններ, բանվորական մասսաների անմիջական մասնակցության դպրոցներ՝ արդյունաբերությունը կառավարելու գործում:

Արտադրական խորհրդակցության մեջ նորժամենից առաջ կայանում է նրանում, վոր նրանց աշխատանքի ծանրության կենտրոնը փոխադրվել է բրիգադներն ու գրուպպաները: Դա ապահովել է արտադրական խորհրդակցությունների մասսայականությունը և նրանց մեջ բանվորների ընդգրկման զգալի աճումը:

Արտադրական խորհրդակցությունների աշխատանքի ամրապնդումը ցեխում, բրիգադայում առաջ է բերել մասսայական ռաջիոնալիզացիայի ու գյուտարարական շարժման լայն ծավալում յեվ բանվորների սեղծագործական նախաձեռնության վերելք:

Այսպես, որինակ, Ժող. Տնտ. Գերագույն Սորհրդի 57 միություններում, վորտեղ հաշվում են 1.800.000 բանվոր, 1930 թ. մտցրված 273.000 բանվորական առաջարկությունների շնորհիվ ստացած խնայողության գումարը 1931 թ. առաջին չեռամսյակում կազմել է 5 միլիոն ռուբլի, յերկրորդ չեռամսյակում՝ 6.247.00 ռ. և յերրորդ չեռամսյակում 11.574.000 ռ:

Ինդուստրիալ միությունների գրուպպայի 917 ձեռնարկում 1931 թ. IV-րդ չեռամսյակում խնայողություն տված առաջարկությունների թիվը կազմել է 13.677 և մի տարվա խնայողության գումարը կազմում է 33.245.773 ռուբլի:

Բանվորական գյուտերի և կատարելագործությունների առաջարկությունն 2 տարվա ընթացքում ավելացել է 3 անգամ: Գյուտերի և կատարելագործությունների իրականացումից միություն ժողովրդական տնտեսությունը հարյուր միլիոնավոր ռուբլի խնայողություն է ստանում:

1931 թվին բանվոր-գյուտարարների Լենինգրանի ընկերությունը պարտավորվել է տալ 100 միլիոն ռուբլու խնայողություն և տվել է 102 միլիոն ռուբլու, Հյուսիսային Գովկասի ընկերությունը պարտավորվել է տալ 50 միլիոն ռուբլու և տվել է 109 միլ. ռուբլու խնայողություն, Աթլմայան շրջանը տվել է 20 միլ. ռուբլու խնայողություն և այլն: Գյուտարարների ընկերության 1-ին համամիությունական համագումարը պարտավորություն է վերցրել—1932 թ. ընթացքում գյուտերից և կատարելագործություններից 1 միլիարդ ռուբլու խնայողություն տալ յերկրին, մինչդեռ պլանով ժող. Տնտես. Գերագույն Սորհրդի ամբողջ արդյունաբերության համար նշվում է գյուտերից ու կատարելագործություններից ստանալ միայն մինչև 300 միլ. ռուբլ:

Կարելի է լիակատար վստահություն հայտնել, վոր բանվոր գյուտարարների ընկերության առաջին համագումարի ընդունած պարտավորությունները կկատարվեն: Դրան յերաթիվ են հանդիսանում լայն ձեռնեցությունը, բանվորության մեջ գյուտարարական շարժման լայն անուրի:

Սակայն դեռևս հիմա ել այդ գործում կան շատ խոշոր թեթություններ: Գյուտերի և կատարելագործությունների ռեալիզացիան չափազանց թույլ է դրված: Յուրաքանչյուր տարի ոգտակար գյուտերի և կատարելագործությունների 30—40 տոկոսը մնում է չիրագործված: Շնորհիվ նրան, վոր գյուտարարությունները ժամանակին ու լրիվ կերպով չեն իրագործվում, միություն ժողովրդական տնտեսությունը հարյուր միլիոնավոր ռուբլու խնայողություն է կորցնում: Բանվոր-հարվածայինների նյութական խրախուսումը դեռևս հարկ յեղած բարձրության վրա չի կանգնած:

Պրոֆմիությունները միշտ վճռական պայքար չեն մղում բանվորական առաջարկությունների իրագործման և բանվորներին պրեմիա տալու համար և այդպիսով խթան չեն ստեղծում բանվոր դատակարգի ամենալայն մասսաների մեջ առաջնալիզատորական շարժումը զարգացնելու համար: Մենք պետք է բոլոր պրոֆմիությունների առաջ խնդիր դնենք՝ ստեղծել բանվորների համար նյութական խրախուսում:

ՊՐՈՓԱԴԻԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՆԵԿՏԻՎԱՅՄԱՆ ՂԱՅԲԱՐՈՒՄ

Առանձնապես պետք է շեշտել պրոֆմիությունների դերը գյուղական տնտեսության կոլլեկտիվացման բնագավառում: Ռուս գիտնական տնտեսագետները քերականացնել են սովխոզների շինարարությունը յեկ կոլխոզային շարժման ու պրոլետարիատի կազմակերպիչ դերը գյուղատնտեսության վերակառուցման մեջ: Այս բոլորը բոլորում են Պրոֆմիությունների Համկենսխորհի նախկին դեկավրության բնօրինակ ուղղության աշխատանքի գծից:

Պրոֆմիությունների Համկենսխորհի նոր դեկավրությունը ահագին նշանակություն էր տալիս բանվոր դասակարգի արտագրական գործման ամրապնդմանը գյուղացիության աշխատավորական մասսաների հետ՝ գյուղատնտեսությունը կոլլեկտիվացման ուղիների վրա դնելու համար: Կոլխոզների կազմակերպչատնտեսական ամրապնդման համար պրոֆմիություններն ոգտագործել են միլիոնավոր պրոլետարների կազմակերպված հզորությունը և նրանց կուտակած արտադրական փորձը աշխատանքի սոցիալիստական կազմակերպման մեջ:

Հաշվետվական ժամանակամիջոցում պրոֆմիություններն կոլխոզային շարժմանն ոգնելու համար ուղարկել են 25 հազար կազմակերպչական բանվորներ, ֆաբրիկների ու գործարանների հնագույն արտադրողականներ: 25 հազարականները բացառիկ դեր են խաղացել գյուղատնտեսությունը նոր սոցիալիստական ուղիով շարժելու վերակառուցելու մեջ (ծափահարություններ):

Յերկրագործության սոցիալիստական վերափոխությունը և կուլակության վերացումը դասակարգի լիկվիդացիան արմատական փոփոխություններ են մտցրել գյուղատնտեսական պրոլետարիատի կազմի մեջ: Յեթն մինչև 1930 թ. ոգոստոսի 1-ը կուլակային տնտեսություններում աշխատող բաժնեկիցների թիվը Մոսկվայի շրջանում լեզել է 3.758, Հայաստանում—1705, Իվանովոյի շրջանում—3.533 հոգի, ապա մինչև 1931 թ. ոգոստոսի 1-ը այս շրջաններում ու հանրապետություններում չկա վոչ մի բաժնեկից:

1931 թ. արդյունաբերության մեջ են ներգրավված միայն 22 շրջաններում 133.506 բաժնեկից, սովխոզների մեջ—23.589 մարդ, կոլխոզների մեջ—146.506 մարդ:

Սակայն անհրաժեշտ է ամենայն խստությամբ նշել այն խոշորագույն թերությունները և ուղղակի աղավաղումները, գյուղատնտեսության մեջ տնտեսական ու պրոֆմիությունական կազմակերպությունների աշխատանքի պրակտիկայում: Բավական է հիշեցնել «Սոյուզգասխորհ» սովխոզների և մի շարք անասնապահական ու հացահատիկային սովխոզների աշխատանքի արդյունքների մասին և մի շարք ՄՏԿ աշխատանքի թույլ դրված լինելու մասին, վորպեսզի համոզվել այդպիսի խոշորագույն թերություններ գոյություն մեջ:

Անդրմության, կադրերի հոսունություն, մեքենաների պրոստոյների, վառելիքի գերածախսի, մի շարք ՄՏԿ-ներում մեքենաները կոտրելու դեմ պայքարելու բացակայությունը, դեռևս թույլ մասսայական աշխատանքը կոլխոզիկների մեջ՝ ՄՏԿ-ների արտադրական խնդիրների շուրջը կոլխոզային հասարակայնություն ստեղծելու համար, այս բոլորը վկայում են, գյուղական տնտեսության մեջ պրոֆմիությունական կազմակերպությունների աշխատանքում ուղղակի սխալներ, ինչպես նաև մասսաները դեռևս ինչպես հարկն է մոբիլիզացիայի չեն յենքարկված սովխոզային ու կոլխոզային շինարարության արտադրական խնդիրների շուրջը:

Պրոֆմիությունները պետք է ուժեղացնեն պայքարը ուղղորդման մնացորդների դեմ և մոբիլիզացիայի չենթարկեն գյուղատնտեսական պրոլետարիատի մասսաները՝ լիովին կատարելու ու գերակատարելու սովխոզների և ՄՏԿ-ների արդյունավետները, կոլխոզների կազմակերպչատնտեսական ամրապնդման համար:

ԽՍՀՄ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ՅԵՎ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ-ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄԸ

Սոցիալիստական տնտեսության զարգացման ահագին հողորությունները տեխնիկական բազա են ստեղծել բանվոր դասակարգի և աշխատավորության նյութական ու կենցաղային բարեկեցություն անշեղ աճման համար:

VII, VIII և IX համագումարների մեջ ընկած ժամանակաշրջանում բանվորների միջին ամսական աշխատավարձի աճումը բնորոշվում է հետևյալ տվյալներով: 1928 թվի համեմատությամբ ար-

դյունարեքություն մեջ միջին ամսական աշխատավարձը 1931 թ. ավելացել է 35,3% և կազմում է 70 ո. 25 կ. փոխարեն 96 ո. 15 կ., 1932 թ. նշած է միջին աշխատավարձը հասցնել 101 ո. 10 կ., վորը 1928 թ. համեմատությամբ տալիս է 51% ավելացում:

Սորհրդային Միության բանվորի բյուջեն վորոշվում է վոչ միայն անհատական աշխատավարձով, այլ և թե բանվորի և թե նրա ընտանիքի ձրի ուսման ապահովումով պետության հաշվին, ձրի բժշկական ոգնությունը, սոցապահովադրությունը և այլն: Յես, վորպես որինակ կբերեմ այդ ծախսերի մի քանի հոդվածները, ցույց տալու համար, թե ինչպես են նրանք ազդում բանվորի բյուջեյի մակարդակի վրա:

1929 թվին մի բանվորի սոցիալական ապահովադրության ծախսերը կազմել են 37 ո. 32 կ., իսկ 1932 թվի պլանով այդ ծախսը աճում է ու հասնում 40 ուրբու: Կուսավորության նկատմամբ այդ ծախսը 1929 թ. կազմել է 14 ո. 50 կ., իսկ 1932 թ. յենթադրվում է հասցնել 44 ո. 40 կ.: Բժշկական ոգնության նկատմամբ մի բանվորի ծախսը 1929 թ. կազմում էր 23 ո. 07 կ., իսկ 1932 թ. նշած է հասցնել 40 ո. 90 կ. և այլն:

Յեթե 1929 թվին բոլոր տեսակի նպաստների նկատմամբ մի բանվորի համար արվող ծախսը կազմում էր 113 ո. 27 կոպ., ապա 1932 թվի համար ծրագրված է այդ ծախսը հասցնել 200 ո. 13 կ:

Պետք է ուշադրության առնել, վոր շնորհիվ գործադրվության լիկվիդացիայի բանվորական ընտանիքի չեկամուտն աճում է ի հաշիվ նրան, վոր արտադրության մեջ են քաշվում նաև ընտանիքի անդամները: Յեթե 1928 թվի նոյեմբերի տվյալների համաձայն բանվորական ընտանիքում աշխատողների թիվը կազմում էր 1,26 մարդ, ապա 1931 թվի նոյեմբերին ընտանիքում աշխատողների թիվը հասել է 1,56 մարդու: Այդպիսով այս ժամանակաշրջանում բանվորի ընտանիքի բյուջեն աճել է 53 տոկոսով, իսկ անհատական աշխատավարձն ավելացել է 35,3%:

Հնգամյակի իրագործման համար մղվող պայքարը պահանջել է վերակառուցել աշխատավարձի սխառեմը՝ անդիմություն, հավասարաքին վերջ տալու հիմունքով:

Պրոֆմիությունների Համկենտխորհի նախկին աջ-ոպպորտունիստական ղեկավարությունն աշխատավարձի նկատմամբ մանր-բուրժուական հավասարաքին քաղաքականություն է տարել վոչ միայն վորակյալ և վոչ-վորակյալ աշխատանքի մեջ, այլ և արդյունաբերության զանազան ճյուղերի մեջ: Այդ քաղաքականության ուղղակի հետևանքն է այն յեղել, վոր քարածուխային արդյունաբերությունն աշխատավարձի տեսակետից 1927—28 թ. գտնվում էր 14-րդ տեղում, սե մետաղաձուլությունը—տասերորդ տեղում, հիմնական քիմիան—իններորդ տեղում: Իսկ ռետինի, պոլիգրաֆիկան, կարի և թեթև արդյունաբերության այլ ճյուղերում աշխատավարձն ավելի բարձր էր:

Պրոֆմիությունների Համկենտխորհի նոր ղեկավարությունը և միությունների կենտկոմները, այս ոպպորտունիստական ժառանգություն դեմ մղած պայքարում վորոշ հաջողությունների են հասել: Աշխատավարձը կարգավորելիս հաստատուն գիծ է վերցրվել—առաջին տեղերը բաշել արդյունաբերության առաջատար ճյուղերը:

ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅԵԼ ԿՈՊԵՐԱՑԻԱՅԻ ԱՇԽԱՏԱՆԳԸ, ԲԱՐԵԼԱՎԵԼ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒՄԸ

Վերջին տարիներում զգալի չափով ավելացել է արդյունաբերական ապրանքների և սպառողական մթերքների արտադրությունը:

Վոտնամանների արտադրությունը, վոր 1928 թ. հավասար է յեղել 26,8 միլիոն զույգի, 1932 թվին (պլանով) հասնում է 90 միլիոն զույգի: Կրկնակույնների արտադրությունը, վոր 1928 թվին յեղել է 37 միլիոն զույգ, 1932 թվին հասնում է 74 միլիոն զույգի: 1932 թվի համար նշած է արտադրել 3.064 միլիոն բամբակի գործվածքներ, մինչդեռ 1929—30 թվին յեղել է 2.530 միլիոն:

Մանդի արդյունաբերության արտադրանքը 1930 թվի համեմատությամբ ավելացել է 26,4%: 1932 թվի համար ծրագրված է ավելացնել ևս 36%:

1928 թ. արտադրվել է 25 միլիոն ուրբու պահածոներ, 1931 թվին—110 միլիոն ուրբու, իսկ 1932 թվի համար նշած է արտադրել 200 միլիոն ուրբու: 1928 թվին արտադրվել է 14

միլիոն ցենտներ շաքար, 1931 թվին—18 միլիոն ցենտներ, իսկ 1932 թվին նշած ե արտադրել 22 միլիոն ցենտներ:

Գյուղական տնտեսության և թեթև ու սննդի արդյունաբերության աճումը ստեղծել է բոլոր պայմանները բանվորներին սննդամթերքներ և արդյունաբերական ապրանքներ մատակարարելու գործն ավելի ևս բարելավելու համար: Հարց է ծագում. ինչու, չնայած լայն գործածության ապրանքների արտադրության այդպիսի խոշոր աճմանը, բանվոր դասակարգի առաջադրած ամբողջ պահանջը մինչև հիմա չի բավարարվում: Դա նախ և առաջ բացատրվում է բանվոր դասակարգի հսկայական աճումով: Աճել են նաև բանվոր դասակարգի պահանջները: Դա մեր առաջ խնդիր է դնում ծանր արդյունաբերության զարգացման հետ միասին ուժեղացնել թեթև ինդուստրիայի ծավալման տեմպերը:

Պրոֆմիությունների Համկենտխորհը մեծ ուշադրություն է հատկացրել բանվորական մատակարարումը բարելավելու հարցերին: Բայց ամբողջ խստությամբ պետք է ընդգծել, վոր պրոֆմիությունները դեռևս ընդհուպ չեն մոտեցել կոոպերացիայի վերականգնմանը, վորի աշխատանքը մինչև հիմա ել չափազանց անբավարար է:

Դուք ինքներդ գիտեք այն ալյանդակությունների մասին, վորոնք դեռևս կան կոոպերատիվ օրգանների աշխատանքի մեջ:

Փաստերն ասում են, վոր պրոֆմիությունները դեռևս իսկական բոլշևիկյան սլայքար չեն մղում այդ բոլոր թերությունների դեմ: Այստեղ մենք դեռևս անսահման աշխատանք ունենք կատարելու:

Բանվորների մատակարարումը բարելավելու ամենակարևոր միջոցն է հանդիսանում հասարակական սնունդը: Հասարակական սնունդի ցանցը շարունակ աճում է: 1928 թվին չեղած 1,856 ճաշարանից նա 1932 թվի սկզբին հասել է 16,998 ճաշարանի: 1932 թվի վերջին հասարակական սնունդը պետք է ընդգրկե 13 $\frac{1}{2}$ միլիոն մարդ, մինչդեռ 1928 թվին ընդգրկել է 1,250,000 հոգի: Հասարակական սննդի գործում ներդրած կապիտալը 1931 թվին հասել է 60 միլիոն ռուբլու 1928 թվի 17 միլիոնի դիմաց:

Այս ժամանակաշրջանում առաջ են յեկել օրինակելի ճաշարաններ, ինչպես, օրինակ, Մոսկվայի առաջին գործարան-խոհանոցը, «Սերպ և Մոլոտ» գործարանի ճաշարանը Պարկովում, Դնեպրոպետրովսկի ճաշարանը, Լուգանսկոյի ճաշարանը և շատ ուրիշները: Այդ ճաշարաններում հերթերին վերջ է տրված, ավելացրված է ճաշեր բաց թողնելու ունակությունը, բարձրացրված է սննդի վորակը և լավացրված է խնդիրարկան դրությունը:

Վերջին տարիներում հասարակական սննդի ծավալման բնագավառում մենք ունեցել ենք շատ նշանավոր հաջողություններ: Բայց մեծ սխալ կլինի կարծել, վոր այս ասպարեզում մեզ մոտ ամեն ինչ բարեհաջող է: Մի շարք արդյունաբերական ռալոններում, չնայած նրան, վոր բանվորական ճաշարանները բավարար չափով մատակարարվել են մթերքներով՝ հասարակական սննդի գրվածքը չափազանց վատ է: Անտեսեսավարությունը, հակասանիտարական դրությունը, կեղտը, հերթերը և շատ այլ բաներ դեռևս մեր շատ ճաշարանների «սեփականություն» են կազմում:

Պետք է ավելի ուշադրություն դարձնել ճաշի վորակը լավացնելու վրա, բանվորներին ու նրանց ընտանիքներին հասարակական սննդի աշխատանքի ստուգմանը մասնակից դարձնելու վրա: Այն պրոֆմիությունները, վորոնք միացնում են ճաշարանների և ֆաբրիկ-խոհանոցների համար սարքավորում պատրաստող գործարանների բանվորներին, պետք է ապահովեն այդ գործարանների արտադրական պլանների լիովին կատարումը:

Կոոպերացիայի քաղաքամերձ տնտեսությունները կարևորագույն աղբյուր են դառնում բանվորների մատակարարումը բարելավելու համար:

Պրոֆմիությունները մեծ աշխատանք են տարել քաղաքամերձ տնտեսության ծավալման գործում:

Քաղաքամերձ տնտեսությունների ամբողջ արտադրանքը հիմնականում պետք է հանդիսանա վորպես լրացուցիչ մատակարարում պլանային նորմաներից վեր: Սակայն մատակարարման տեղական օրգանները, հակառակ կառավարության վորոշումների շատ հաճախ կոոպերացիայի անասնապահական ու կաթնային ֆերմաների արտադրանքն ոգտագործում են բոլորովին այլ նպատակների համար:

Պրոֆմիությունները միշտ ու ամեն տեղ վճռական հակա-հարված չեն տալիս դրան: Պետք է այնպես անել, վոր կոոպե-րացիայի բոլոր ֆերմաների ապրանքային արտադրանքը ցաք ու ցրիվ չարվի, այլ գործադրվի, վորպես բանվորների լրացուցիչ մատակարարում:

Քաղաքամերձ տնտեսությունների լայնացման համար Պրոֆմիությունների Համկենտխորհը պրոֆմիությունական բյու-ջեյից բաց է թողել մինչև 100 միլիոն ուրբլի: Քաղաքամերձ տնտեսությունների ամրապնդման համար Պրոֆմիությունների Համկենտխորհի նախագահությունը մոբիլիզացիայի է յենթարկել 350-ից ավելի աշխատողներ:

Քաղաքամերձ տնտեսությունների մեծամասնության աշխա-տանքի խոշորագույն թերությունը հանդիսանում է ցածր բեր-քատվությունը: Մի հեկտարից փոխանակ նշած 13 տոնն բան-ջարեղեն ստանալու, մենք միջին հաշվով ստացել ենք միայն 6 տոնն: Քաղաքամերձ տնտեսությունների աշխատանքում դեռևս հաճախակի չերևոյթներ են՝ ցածր ապրանքայնությունը կոոպե-րացիայի կաթնային ֆերմաներում, աշխատանքի չափազանց վատ կազմակերպությունը կոոպտնտեսություններում:

Այնուամենայնիվ, չնայած այս թերություններին, հաջո-ղություններն այս ասպարեզում հսկայական են: Պրոֆմիություն-ները պետք է այնպես անեն, վոր քաղաքամերձ տնտեսություն-ների ցանցը ֆարբիկ-գործարանային կենտրոնների, շեների, ռալոնների և ձեռնարկների շուրջը ծավալվի այնպես, վոր այդ ռալոնների բանվորները մոտ ժամանակում հիմնականում ապա-հովված լինին իրանց արտադրանքով (բանջարեղեններով ու կաթնամթերքով): Քաղաքամերձ տնտեսությունները պետք է ամրացնել ձեռնարկներին: Դրանով կբարձրանա բանվորների շահագրգռվածությունը դեպի նրանց և կբարձրանա վոչ միայն բանվորների վերահսկությունը, այլ և նրանց մասնակցությունը քաղաքամերձ տնտեսությունների կազմակերպման մեջ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԿԵՆՑԱՂԻ „ՄԱՆՐՈՒՆՔՆԵՐԻՆ“

Վերջին տարիներում հսկայական չափով աճել է բնակա-րանա-կոմունալ շինարարությունը: 1927—28 թվին բնակարա-

նային ու կոմունալ շինարարությանը, դպրոցներին, հիվանդա-նոցներին, մսուրներին, բաղնիքներին և այլն հատկացրվել է 3.371 միլիոն ուրբլի, իսկ 1932 թվին այդ գումարը հասնում է 9.733 միլիոն ուրբլու: Բնակարանային շինարարության մեջ 1930 թվին ներդրված է յեղել 511 միլիոն ուրբլի, 1931 թ.— 720 միլ. ուրբլի, իսկ 1932 թվին ներդրվելու է 1.900 միլիոն ուրբլի: 1928 թվից մինչև 1931 թիվը նոր բնակարաններով ապահովել են 3 միլիոն բանվոր: Միայն ընթացիկ տարում մենք կկարողանանք բնակարանով ապահովել 3 միլիոն մարդ, այսինքն այնքան, վորքան առաջ հաջողվել է անել 3 տարում:

Դոնրասի բնակարանային ֆոնդը վերջին տարիներում ավե-լացել է 98%: Բոլորը գիտեն, թե ինչ էր նշանակում բնակարա-նը նախապատերազմական Դոնեցկի ավազանում, վորտեղ կային քացառապես կազարմաներ 3—4 շարք թախտերով: Մեր հաջողու-թյունների մեջ համոզվելու համար բավական է այժմ գնալ ար-դյունաբերական ռալոններից վորևե մեկը—Դոնբաս, Ուրալ կամ այլ ռալոններ,—այնտեղ կարելի է տեսնել լավ սարքավորած տների ամբողջ նոր քաղաքներ ու շեներ:

Բայց և այնպես պետք է մատնանշենք, վոր ռալոնների մեծ մասում պրոֆմիությունների մասնակցությունը բնակարա-նային շինարարության մեջ չափազանց անբավարար է: Կուսակ-ցությունը ամբողջ հասակով խնդիր է դրել—ծավալելու բնակա-րանային կոմունալ շինարարությունը: Բայց յես պետք է ուղ-ղակի հայտարարեմ, վոր պրոֆմիությունները դեռևս չափազանց անբավարար են կատարում վեկիՍՊԵ-ի (բ) կենտկոմի (1931 թվի) հռնիսյան պլենումի պատմական վորոշումը: Մի շարք ռալոններում բնակարանային շինարարության պլանները չեն կատարվում և պրոֆմիությունները պարզապես անուշադիր են վերաբերվում դեպի այդ: Այսպես, որինակ, չավարտված բնակա-րանների տոկոսը 1931 թ. հավասար է 52,4: Մի քանի դեպքե-րում շինարարությունն ամենախայտառակ կերպով է կատար-վում: Որինակ, Դոնպրոստրոյում մի շարք տներ այնպես են շին-ված, վոր հարավային մասը հատկացրված է խոհանոցների, իսկ հյուսիսայինը—բնակվելու համար: Մի այլ տեղերում բնակվելու տներ են շինում 40—50 սենյակից մի արտաքինոցով:

Պրոֆմիությունները տնտեսորգանների հետ միասին պետք է պատասխանատու լինեն բանվորների բնակարանային պայմանները բարելավելու համար:

Պրոֆմիություններին կողմից մեծ աշխատանք է տարված նաև բանվորների մեծ չափով արդյունաբերության մեջ ներգրավելն ապահովող պայմաններ ստեղծելու բնագավառում: Դրանք գիտեք, վոր 1931 թվին արդյունաբերության մեջ են ներգրավվել մոտավորապես 2 միլիոն կին:

Դա նույնպես պահանջել է հասարակական սնունդը ծավալելու, լվացքատներ և այլ սոցիալ-կենցաղային հիմնարկներ կառուցելու հետ միասին ծավալել մսուրները:

1932 թ. մսուրներում յեղած տեղերի ընդհանուր թիվը պետք է բավարարի նրանց ամբողջ պահանջի 90—95 տոկոսը:

Պրոֆմիությունները պարտավոր են ուժեղացնել իրենց հոգատարությունը բանվորի ու նրա ընտանիքի կարիքներն ու պահանջները բավարարելու նկատմամբ և վճռական պայքար մղեն պրոֆմիությունների կողմից դեպի բանվորական կենցաղի «մանրունքներն» ունեցած արհամարհական վերաբերմունքի արտահայտումների դեմ: Նա ով չի հասկանում, պրոֆմիությունների տնտեսական շինարարությանը մասնակցելը՝ բանվորների նյութական-կենցաղային պահանջների սպասարկման բնագավառում յեղած աշխատանքի ծավալման հետ շաղկապելու անհրաժեշտությունը, — նա անխուսափելի կերպով կոպտագույն ուղարկում է տնտեսական սխալներ և գործելու:

Բանվորների նյութական-կենցաղային սպասարկման ամենուրեք աշխատանքի մեջ պրոֆմիությունները պետք է յեղեն ընկ. Ստալինի այն ցուցմունքից, վոր «այժմյան բանվորը, մեր խորհրդային բանվորն ուղղում է ապրել ծածկելով իր բոլոր նյութական ու կուլտուրական պահանջները և պարենային մատակարարման իմաստով, և բնակարանների իմաստով և կուլտուրական ու ամեն տեսակի այլ պահանջներն ապահովելու իմաստով: Նա այդ բանի իրավունքն ունի և մենք պարտավոր են նրա համար ապահովելու այդ պայմանները»:

Մեր կուսակցության առաջնորդ ընկ. Ստալինի այս հստակ ու պարզ դիրքավորումը պետք է հիմք ծառայի պրոֆմիությունների ամենուրեք աշխատանքում:

ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱԿԱՆ ԱՋՈՒՄԸ

Ընկերներ, սոցիալիստական շինարարության համար մղվող պայքարն առաջին տեղն է քաշել կուլտուրական հեղափոխության խնդիրները և պահանջել է, վոր պրոֆմիությունները վճռականորեն վերակառուցեն և ուժեղացնեն կուլտուր-քաղաքական աշխատանքը: «Պրոֆմիություններն, — ասել է Լենինը, — դաստիարակչական կազմակերպություն են, ներգրավելու, սովորեցնելու կազմակերպություն, դա կառավարելու դպրոց է, տնտեսավարելու դպրոց, կոմունիզմի դպրոց»:

Այդ ուղարկումները կուլտուրական աշխատանքը դարձնում էին «բանվորական մասսաներին միայն տարրական կուլտուրական սովորություններ հաղորդել և տալ նրանց կուլտուրական դվարձություններ» (Տոմսկիյ): Այդ ուղարկումները ժխտում էին կուլտուր-քաղաքական աշխատանքի կազմակերպիչ ու դաստիարակիչ նշանակությունն աշխատանքի սոցիալիստական կազմակերպության մեջ:

Այժմ մեր անելիքն է ավելի ևս ծավալել կուլտուր-քաղաքական աշխատանքը և հաղթահարել ուղարկումները տնտեսական աշխատանքի կուլտուրական աշխատանքում:

Վորոնք են մեր նվաճումները բանվոր դասակարգի կուլտուրական աճման բնագավառում: Յեթե 1920 թվին սովորել են 1.100 հազար անգրագետ ու կիսագրագետ, 1928 թվին — 2 միլիոն մարդ, ապա 1931 թվին մենք արդեն սովորեցնում ենք 21 միլ. մարդ: ԽՍՀՄ-ում գրագիտության մակարդակը բարձրացել է 50%-ից 1926 թվին՝ մինչև 80 տոկոս 1931 թվին: Անգրագիտության տոկոսը Խորհրդային Միության բանվորների մեջ աննդհատ իջնում է, հասնելով 1931 թվին (առանց գյուղատնտեսմիությունների) — 4,6%, իսկ մետաղագործների մեջ 2,4%:

1931—32 թվին Խորհրդային Միությունում իրագործված է ընդհանուր տարրական ուսումը: Դա բանվոր դասակարգի խորհրագրույն հաղթանակն է, վորով մենք իրավունք ունենք պարծենալու: Մեր յերկրում ընդհանուր տարրական ուսումը կարելի էր մտցնել միայն բանվոր դասակարգի ամենալայն մասսաների ակտիվ մասնակցությամբ:

Մենք պետք է մատնանշենք նաև բարձրագույն դպրոցների և բարձրագույն տեխնիկական կրթական հիմնարկությունների ցանցի արագ աճումը: 1914—15 թվին յեղել են 91 բարձրագույն դպրոցներ ու բարձրագույն տեխնիկական կրթական հիմնարկություններ, իսկ 1930—31 թվին—536, այսինքն ավելացում համարյա 6 անգամ: Միայն 1931 թվի ընթացքում տեխնիկականներում սովորող բանվորների թիվն աճում է 344%, և բարձրագույն դպրոցներում սովորող բանվորների թիվը—226%: Միայն բարձրագույն դպրոցներում սովորողների թիվը 1931 թվին 1929 թվի համեմատությամբ ավելացել է համարյա 2 անգամ (160,5 հազար մարդուց հասել է 272 հազարի):

Բարձրագույն դպրոցներում և բարձրագույն տեխնիկական կրթական հիմնարկություններում սովորող բանվորների տեսակարար կշիռը, վոր 1928 թվին յեղել է 38%, 1931 թվին բարձրացել է 63,7%-ի:

1932 թվին Խորհրդային Միությունում կրթության բոլոր ձևերով ընդգրկվելու է 80 միլիոն մարդ, այսինքն յուրաքանչյուր յեղկու բնակիչից մեկը սովորող է լինելու:

Պրոֆմիությունները բացառիկ դեր են խաղացել խորհրդային այս հսկայական հաջողությունների իրականացման մեջ՝ կուլտուրական հեղափոխության բնագավառում: Պրոֆմիությունները միլիոնավոր կամավորներ են ներգրավել անդրադիտության վերացման ակտիվ աշխատանքի մեջ: Այժմ մենք պրոֆմիությունների անդամների շարքերում ունենք 95,4 տոկոս զրազետներ:

Անգրագիտության լիկվիդացիայի գործում մենք արդեն այնպիսի հաջողություններ ունենք, վոր մեր առաջ խնդիր պետք է դնենք մինչև իսկական բնական ընդհանուր ՎՄ-ի ստեղծումը բոլոր բանվորների շարքերում ամբողջապես լիկվիդացիայի յեկրակել անգրագիտությունը: Պրոֆմիությունների IX համագումարը այդպիսի մարտական գերեկտիվ պետք է տա (ծափահարություններ):

Կուլտաշխատանքի վերակազմության մեջ մենք առանձին ուշադրություն ենք դարձրել ակումբների և կարմիր անկյունների աշխատանքի վրա: Պրոֆմիությունների VIII համագումարից մինչև հիմա ակումբային շինարարության համար ծախսված

է 80 միլիոն ռուբլի: Կառուցված է 500 նոր ակումբ: 1931 թվին կուլտուրայի ու հանգստի պարկեր են հիմնված Գորլովկայում (շախտա № 1) և Ռիկովոյի ռայոնում (Դոնբաս): «Կարմիր Պերեկոպ» ֆաբրիկայի կից (Իվանովոյի շրջան, պարկի կազմակերպումն սկսված է):

Ակումբների կուլտուրա-քաղաքական աշխատանքը հիմնականում վերակառուցված է չերեսը դեպի արտադրություն: Ակումբները ձեռնարկներում մասսայական աշխատանքի կազմակերպող կենտրոններ են դարձել:

Առանձին ուշադրություն արժանի է Վիբորգյան կուլտուրայի տունը (Լենինգրադի), վորի աշխատանքի փորձը, ձևերն ու մեթոդները պետք է տեղափոխել ուրիշ ակումբներ և կուլտուրայի պալատներ: Մենք մանրամասն կերպով ծանոթացել ենք այդ կուլտուրայի պալատի աշխատանքի հետ և յես, ընդերներ, առանց չափազանցացնելու պետք է ասեմ, վոր հիրավի չի յեղել կուլտուրա-քաղաքական աշխատանքի վոշ մի խոշորագույն հարց: Վորի մոտից անցներ այդ կուլտուրայի տունը: Նրա աշխատանքի հիմքը կաշանում է բանվորական մասսաների լայն կուլտուրա-քաղաքական սպասարկման մեջ և նրանց կազմակերպման մեջ՝ պայքարելու արդիինպալանը կատարելու համար: Միայն մի տարում կուլտուրայի տունը սպասարկել է 2.090,635 մարդ: Կուլտուրայի տան միջոցով ՎեկԱՊե-ի (բ) անդամ են դարձել 1.300 մարդ, հավաքված է 1455 բանվորական առաջարկություն: Կուլտուրայի տունը սպասարկում է 300-ից ավելի ռոտայերկրյա բանվորների: Կուլտուրայի տունն իր աշխատանքը տանում է լիազորների խորհրդի և ձեռնարկներում աշխատող ֆունկցիոներ-կապայինների միջոցով: Նրանք ազդանշան են տալիս արտադրության մեջ յեղած արտադրական անհարթությունների մասին և կուլտուրայի տան միջոցով կարողանում են վերացնել այն:

Լենինգրադի պրոֆմիությունների խորհուրդը պետք է այնպես անի, վոր կուլտուրայի տունը ամբողջ ռայոնի ձեռնարկների համար արագորեն դառնա կազմակերպչական ու մեթոդական կենտրոն, այն ժամանակ նրա աշխատանքի հաջողությունն անչափ մեծ կլինի:

Ինչու կուլտուրայի տունը հասել է այդպիսի մեծ հաջողությունների:

Հաճախ ասում են, վոր այդ հաջողությունները կարելի ե բացատրել կուտուրայի տան աշխատանքների համար ահագին միջոցներով ծախսելով: Դա ճիշտ չէ: Վերոգրվել կուտուրայի տանը բաց ե թողնվում տարեկան միայն 100 հազար ուրբլի, իսկ տան շրջանառութունը հասնում ե մի քանի միլիոն ուրբլու: Հիմնականը կայանում ե նրանում, վոր կարողանում են կազմակերպել մասսաների աճող ակտիվությունը, ստեղծել կամավորա կան ակտիվ, ոգտագործել կուտ-քաղախատանքի բոլոր ձևերն ու մեթոդները սոցիալիստորեն գիտակից բանվորի դաստիարակման գործում:

Կուտուր-մասսայական աշխատանքի մեջ պրոֆմիությունների ունեցած ահագին հաջողությունների հետ միասին կա նաև թերություններ ակումբների աշխատանքի մեջ: Կարելի եր շատ որինական բերել ակումբների խաչառակ դրության մասին:

Պրոֆմիությունները պետք ե վճռական պայքար մղեն կուտուրական աշխատանքի թերությունների դեմ: Բարձրացնել մասսաների կուտուրական մակարդակը, կոմունիստորեն դաստիարակել մասսաներին, զինել նրանց մարքսիզմի-լենինիզմի գիտությամբ և արտադրության տեխնիկայով, դրա մեջ ե կայանում պրոֆմիությունների անելիքը կուտուրական աշխատանքի ասպարեղում:

Ընկերներ, յես ասացի, վոր մենք կուտուրական ճակատում վճռական բեկում ենք ձեռք բերել: Սակայն պետք ե ընդգծել, վոր այդ բեկումը միայն սկիզբն ե հանդիսանում պրոֆմիությունների այն հսկայական աշխատանքի, վորով նա ներգրավում ե լայն մասսաները կուտուրական հեղափոխությունն ամենաարագ կերպով իրագործելու գործնական պայքարի մեջ: Կուտուր-քաղաքական աշխատանքի բնագավառն ամենալուրջն ե և ամենից դժվարը: Այստեղ պահանջվում են բանվոր դասակարգի և արտադրատեխնիկական խնտելիքների ամենակուտուրական ու ամենագրագետ ուժերը:

ՊՐՈՓՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՈՒՄԸ

Պրոֆմիությունների առաջ դրած նոր խնդիրների կատարումը պահանջել ե արմատական վերակառուցել պրոֆմիությունների կազմակերպչական ձևերը և փոխել նրանց աշխատանքի մեթոդները:

Այս բնագավառում կարևորագույն միջոցառումներից մեկն ե յեղել պրոֆմիությունների ապախոշորացումը, վորն անց ե կացրել Պրոֆմիությունների Համկենտիորհը կուսակցության կենտկոմի և ընկ. Ստալինի նախաձեռնությամբ: 23 միության փոխարեն այժմ ունենք 44 միություն: Միությունների ապախոշորացումը դրական արդյունքներ ե տվել: Պրոֆմիություններն ալիլի են մոտեցել արդյունաբերության առանձին ճյուղերի ուսումնասիրությանը և դրա հիման վրա—լայն բանվորական մասսաների անմիջական ապաստարկմանը: Մինչև ապախոշորացումը մի կենտկոմը, որինակ, մետաղագործների կենտկոմը կապված ե յեղել 30 տնտեսական միավորումների հետ: Այսպիսի դրության հետեվանքն այն ե յեղել, վոր միությունների կենտկոմի ուշադրությունը կենտրոնանում եր այդ միավորումներից միայն մի քանիսի վրա՝ ի ֆուս մյուսների, վորոնցից յուրաքանչյուրն ընդգրկում ե ահագին թվով բանվորներ և խոշորագույն դեր ե խաղում ժողովրդական տնտեսության մեջ: Իսկ մաքսիմում հարցեր ընդգրկելու ձգտումը ունցնում եր կենտկոմների ապարատը և հասցնում եր այդ հարցերի միանգամայն մակյերեսային զննությանը:

Պրոֆմիությունների աշխատանքի վերակառուցումը պահանջում եր արմատապես ամրապնդել ստորին պրոֆորգանները—Ֆարգործաեղկոմները: VIII և IX համագումարի մեջ ընկած ժամանակաշրջանում տարված վերընտրական կամպանիան խոշորագույն ետապ ե հանդիսացել պրոֆմիությունական աշխատանքի վերակառուցումն ավարտելու գործում: 1931 թ. Ֆարգործաեղկոմների վերընտրական կամպանիան իսկապես դարձել ե պրոֆաշխատանքի հիմնական ստուգատես: Նա դարձել ե այն բանի ստուգումը, թե ինչպես են պայքարում պրոֆմիությունները ընկ. Ստալինի 6 պայմանների կատարման համար:

Միլիոնավոր մարդիկ անմիջապես մասնակցել են Ֆարգործ կոմիների աշխատանքին, նրանց գործունեյության ստուգմանը: Այդ միլիոնները ստուգել են Ֆարգործկոմների աշխատանքի բա ու բուն իմաստով բոլոր մասերը, մատնանշել են նրա թերությունները և մտքիլ են կոնկրետ առաջարկություններ: Ասացեք ընկերներ, կա արդյոք վորեւ մի ռեֆորմիստական պրոֆմիությունում նման պրոֆմիությունական ղեմնկրատիա: Իհարկե,

այնտեղ դուք նմանորինակ վոչինչ չեք գտնի: Համարելով իրենց դեմոկրատիայի «մարտիկներ», բանվոր դասակարգի այդ դավաճանները զաղրելի զրպարտություն են տարածում խորհրդային պրոֆմիությունների դեմ: Իմ բերած փաստերը պերճախոս կերպով վկայում են իրենց մասին, մերկացնելով այն զրպարտությունը, վոր տարածում են սոցիալ-ֆաշիզմի ղեկավարները խորհրդային պրոֆմիությունների մասին (ծափահարություններ):

Ժողովրդական տնտեսության մեջ զբաղված բանվորների թվի աճման հետ միասին աճել է նաև պրոֆմիությունների անդամների թիվը: Մինչև 1928 թ. հոկտեմբերի 1-ը պրոֆմիությունների անդամների թիվը կազմել է 11 միլիոն մարդ: 1930 թվին նա անել ու հասել է 13 միլիոն մարդու, իսկ պրոֆմիությունների IX համագումարին մեկն հաշվում ենք մեր շարեքում 16,5 միլիոն պրոֆմիությունների անդամ:

Ընկերներ, թույլ տվեք յեզրափակման մեջ կանգ առնել մի քանի հարցերի վրա, վորոնք բոլորում են իմ ամբողջ գեկուցումից: Մեր առաջ հսկայական խնդիր է դրված՝ հաջողությամբ ավարտել 1932 թիվը—առաջին բոլշևիկյան հնգամյակի յեզրափակիչ տարին—և զբաղվել իսկ ստեղծել բոլոր անհրաժեշտ նախադրյալները ժողովրդական տնտեսության հետևյալ հնգամյա պլանը կատարելու համար: Պրոֆմիությունները պետք է ապահովեն ամենալայն բանվորական մասսաների մասնակցությունը յերկրորդ բոլշևիկյան հնգամյակը կազմելու մեջ և նրա կատարման համար մոբիլիզացիայի պետք է յենթարկեն ամբողջ բանվոր դասակարգը և աշխատավորների ամենալայն մասսաները:

XVII կուսկոնֆերանսը ամբողջ ուշժով ընդգծել է, վոր «հետադաժում էլ դեռևս անխուսափելի է դասակարգային պայքարի սրումն առանձին մոմենտներում և մանավանդ առանձին ռայոններում և սոցիալիստական կառուցման առանձին ճյուղերում, վոր միաժամանակ նա ընդգծում է բուրժուական ազդեցությունների պահպանման անխուսափելիությունը, իսկ մի քանի դեպքերում նույն իսկ ուժեղացումն աշխատավորների առանձին խավերի և գրուպպաների վրա, վոր չերկար ժամանակ դեռևս անխուսափելի է պրոլետարիատի համար խորթ դասակարգային ազդեցությունների ներխուժումը բանվորների շրջանը և նույն իսկ կուսակցության մեջ: Այդ պատճառով կուսակցու-

թյան առաջ խնդիր է դրված՝ ամրապնդել պրոլետարիատի դիկտատուրան և հետադաժում ավելի ևս ծավալել պայքարն ու պարտությունից մի և ջլ թեքման դեմ, վորպես գլխավոր վտանգի դեմ տվյալ ետապում»:

Պրոֆմիությունների անելիքն է հետադաժում ավելի ևս ծավալել պայքարը պրոֆշարժման մեջ յեղած ու պարտությունից մի դեմ և վճռականապես հաղթահարել այն տրեղ-յունիոնիստական, սինդիկալիստական և այլ պրոլետարիատին թշնամի դասակարգային ազդեցությունները, վորոնք հետադաժում ևս անխուսափելից են ներս են մտնելու աշխատավորության առանձին խավերի ու գրուպպաների մեջ և պրոֆշարժման շարքերը:

Հեղափոխական զգաստություն դասակարգային թշնամու դեմ և պրոլետարիատի դիկտատուրայի ամրապնդում, անհաշտ պայքար ու պարտությունից մի բոլոր տեսակներին դեմ—աջ ու պարտությունից մի, վորպես գլխավոր վտանգի դեմ տվյալ ետապում, լենինյան քաղաքականության բոլոր աղավաղումների դեմ,—այս են մեր հաղթանակի վճռական պայմանները յերկրորդ հնգամյակում:

«Հաղթելու, սոցիալիզմ ստեղծելու և այն ամրապնդելու» ամենակարևոր պայմաններից մեկը Լենինը համարում էր այն, թե պետք է ստեղծել «նոր հասարակական կապի, նոր աշխատանքային դիսցիպլինայի, աշխատանքի նոր կազմակերպություն, վորը միացնում է գիտության և կապիտալիստական տեխնիկայի վերջին խոսքը խոշոր սոցիալիստական արտադրություն ստեղծող գիտակից աշխատողների մասսայական միություն հետ»:
Ընկ. Լենինի այս խոսքերը վերաբերում են վոչ միայն ֆարերկներին ու գործարաններին, այլ և սոցիալիստական յերկրագործությանը: Ընկերներ, պրոֆմիությունները կոմմունիզմի այն դպրոցն են, վորտեղ կոփվում է նոր բանվորի, սոցիալիստական դպրոցն են, վորտեղ կոփվում է նոր բանվորի, սոցիալիստական ազատ և հին աշխարհի կեղտից և կարող են ապահովել սոցիալիստական կուլտուրայի և սոցիալիզմի արտադրողական ուժերի անզուսպ զարգացումը:

«Ազգաբնակչության ապահովումը հիմնական սպառողական ապրանքներով և զբանց թվում սննդի առարկաներով յերկրորդ հնգամյակի վերջին պետք է ավելանա վոչ պակաս քան 2—5

անգամ—առաջին հնգամյակի վերջի համեմատութեամբ»։ Յերկրորդ հնգամյակի դրած այս խնդիրը պրոֆմիություններից ահա գին աշխատանք են պահանջում,—անընդհատ բարձրացնելու աշխատավորների նյութական մակարդակը և վճռականապես արմատախիլ անելու ուղարկուած խտական արհամարհանքը դեպի բանվորական կենցաղի «մանրունքները», վորը դեռևս ապրում է շատ պրոֆմիությունական կազմակերպությունների մեջ։ Մենք ավելի ու ավելի հաստատական պայքար ենք մղելու նրանց դեմ, ովքեր մոռանում են, վոր բանվորի ու նրա ընտանիքի նյութական սպասարկման գործը, յերկրորդ հնգամյակի անելիքներն ամբողջապես իրագործելու համար մղվող անձնագործ պայքարի գործը պրոֆեսիոնալ շարժման ամենակարևոր գործն է։

Մեր բանվորն ավելի լավ է ապրում, ուղում է ել ավելի լավ ապրել և ավելի լավ է ապրելու,—այսպես պետք է լինի խորհրդային պրոֆշարժման լողունը, և մենք չենք կասկածում, ընկերներ, վոր խորհրդային միությունները կուսակցութեան ղեկավարութեամբ կհասնեն դրան (բուռն ծափահարութիւններ)։

Ընկերներ. մեր հաղթանակը յերկրի ներսում հառատ է ու անսասան, սակայն մենք վոչ մի բոլոր չպետք է մոռանանք, վոր «ով՝ ում» հարցը, վորը հանված և վճռված է խորհրդային Միութեանում սոցիալիզմի ոգտին, ավելի ևս մեծ սրութեամբ տեղափոխվում է միջազգային ասպարեզը։ խորհրդային Միութեանը հենց իր գոյութեան փաստով ահագին հեղափոխական ազդեցութեան է գործում կապիտալիստական յերկրների և գաղութների աշխատավոր մասսաների վրա։ Կասկած չկա, համաշխարհային խմբերիազդի ու նրա հավատարիմ ծառաները—բոլոր յերկրների սոցիալ-ֆաշիստները հուսահատական փորձեր են անելու զինված ձեռքով խախտելու սոցիալիզմի հաղթական կառուցումը մեր յերկրում։ Մեզ հաջողվել է,—ասել է ընկ. Ստալինը,—պահպանել հաշտութեանը և թույլ չտալ, վոր թշնամիները մեզ կոնֆլիկտների մեջ ձգեն, չնայած պատերազմի հրձիգների մի շարք պրովոկացիոն ակտերին և ավանտյուրիստական հանդգնութեաններին։ Հաշտութեան այդ քաղաքականութեանը մենք այսուհետև ել շարունակելու ենք տանել բոլոր ուժերով, բոլոր միջոցներով։ Վոչ մի թիզ ուրիշի հողից չենք ուղում, բաց և մեր հողից վոչ ոքին վոչ մի վերշոկ չենք տա»։

Ընկ. Ստալինի այս խոսքերն ամենից ավելի լավ են արտահայտում մեր յերկրի ամբողջ բանվոր դասակարգի զգացմունքներն ու հաստատուն մտադրութեանները, և խորհրդային Միութեան պրոֆմիությունները, կատարելով սոցիալիստական շինարարութեան անելիքները պատրաստ են ամեն մի մոմենտ, մեր բոլոր յերկրի կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան կոչինքները ձեռին պաշտպանելու սոցիալիզմի շահերը խճճ-ում—ամբողջ համաշխարհային պրոլետարիատի շահերը (բուռն յերկարասեվ ծափահարութիւններ)։

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՊՐՈՓՄԻՈՒ- ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԵՐԿԱ ԵՏԱՊՈՒՄ

ԸՆԿ. Լ. Մ. ԿԱԳԱՆՈՎԻԶԻ ՃԱՌԸ

Պրոֆմիությունների համամիութենական 9-րդ համա-
գումարում 1932 թվի ապրիլի 28-ին

1. ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ՄԻՋՄԻՈՒԹԵ- ՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ընկերներ, թույլ տվեք ամենից առաջ կանգ առնել արտա-
դրական միությունների և միջմիութենական կազմակերպություն-
ների փոխհարաբերությունների ու աշխատանքի վրա:

1931 թվի հունվարի 15-ին Կուսակցության Կենտկոմը և
Պրոֆմիությունների Համամիութենական Կենտը. խորհուրդը մի
վորոշում են ընդունել միություններն ապախոշորացնելու և 44
միություն ստեղծելու մասին: Այդպիսով պրոֆմիությունների
ու նրանց կենտկոմների քանակությունն ավելացել է յերկու ան-
գամ: Ապախոշորացման վերաբերմամբ կայացրած վորոշումը
միայն կազմակերպչական նշանակություն չունի: Դա կապված
է պրոֆմիությունների խնդիրների մասին Կուսակցության կայա-
ցրած հիմնական քաղաքական վորոշումների հետ: Այդ վորոշում-
ներն իրանց ամենացայտուն արտահայտությունն են գտել «Պրոֆ-
միություններ, յերեսներդ դեպի արտադրություն» հակիրճ, բայց
արտահայտիչ լողունգում:

Այդ լողունգը պրոֆմիությունների համար է, և դեռ յեր-
կար ժամանակ վերակառուցողական ժամանակաշրջանի կենտրո-
նական լողունգը կհանդիսանա:

«Յերեսդ դեպի արտադրություն» լողունգը աջ ուկլոնիստ-
ների դիմադրությանն և հանդիպել, վորովհետև նրանք յերևում

էին պրոլետարիատի շահերը, նրա կենցաղի նյութական բարե-
լավման շահերը՝ սոցիալստական արդյունաբերության շահերին
հակադրելու մենշևիկյան-տրոցկիստական դրույթից:

Միությունների 8-րդ համագումարից մինչև ներկա 9-րդ
համագումարը պրոֆմիությունները Կուսակցության ղեկավարու-
թյամբ վոչ միայն ջախջախել են տրեդ-յունիոնիստների դադափար-
ներն ու պրակտական, վոչ միայն ըմբռնել են պրոֆմիություն-
ների վերակառուցման մասին Կուսակցության տված լողունգի
նշանակությունը, այլ և գործով յերեսները դեպի արտադրու-
թյուն են դարձրել: Սոցիալիստական մրցությունն ու հարվա-
ծախությունն անպայման հիմնական ողակ են դարձել պրոֆ-
միությունների աշխատանքն աշխուժացնելու և բարելավելու
գործում: Հենց այդ են այն վճռական, քաղաքական արդյունք-
ները, վորի գումարը դուք տվիք այստեղ համագումարում:

Սակայն գործնականում, հիմնական խնդիրների իրացման
ամենուրյա աշխատանքում մենք դեռ ահագին թերություններ
ունենք, վոր անհրաժեշտ է հենց այսօր յերևան հանել և ուղղել,
մասնավորապես այն թերությունները, վոր կան կազմակերպչա-
կան հարցում:

Կուսակցության Կենտկոմի և Պրոֆ. Համ. Կենտը. խորհրդի
վորոշումը 22 նոր արտադրական միություններ ստեղծելու մա-
սին՝ կազմակերպչական հարցի վերաբերմամբ աջ պրոֆաշխա-
տողների դեմ մղած պայքարի ավարտումն է: Այդ վորոշմամբ՝
Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեն արտադրական միու-
թյունների դերը բարձրացնելու խնդիրն է դրել, ու հենց դրա-
նով էլ «յերեսով դեպի արտադրություն» լողունգն ավելի հաջող
կենսագործելու առոյա գործնական աշխատանքում:

Թույլ տվեք մի քանի կետեր կարդալ Կուսակցության Կենտ-
կոմի վորոշումից (հենց այդ վորոշումը հիմք է կազմել Պրոֆ.
Համ. Կենտը. խորհրդի հիմնադրող պլենումի վորոշման):

«Յեղնելով այն բանից, վոր արդյունաբերության յեվ անսեսա-
կան միացությունների բազմապիսի նյութի բանվորների անագին
մասսաները միացնող պրոֆմիությունների ներկայումս գոյություն
ունեցող կազմակերպությունը դժվարացնում է պրոֆմիությունների
կոնկրետ մասնակցությունը՝ արդյունաբերությունը ղեկավարելու,
բանվորական մասսաների անող ակտիվությունը արտադրության կոն

կրէս հարցերի շուրջը կազմակերպելու, բանվորների առանձին խմբերի արտադրական յեղ կենցաղային առանձնահատկությունների ավելի մանրագնիին հաշվեառման, դրանց լավագույն կերպով սպասարկելու յեղ բյուրոկրատիզմի դեմ պայքար մղելու գործում,—անհրաժեշտ համարել պրոֆմիությունների կառուցման արտադրական սկզբունքի նիմուռով՝ ապախոշորացնել մի շարք պրոֆմիություններ՝ ստեղծելով մի շարք նոր միություններ»

Կուսակցության կենտկոմն այստեղ յեղել է պրոֆմիությունների հիմնական, վճռական խնդիրներից: Նույն վորոշման մեջ մի շարք կետեր կան արտադրական սեկցիաների ու առաջատար պրոֆեսիաների հետ տանելիք աշխատանքի մասին, սակայն այդ կետերը, դժբախտաբար, դեռ ևս պատշաճ կերպով չեն արտացոլել շատ պրոֆկազմակերպությունների պրակտիկայում:

«Արտադրական հարցերի լուծմանն ավելի շատ բանվորներ մասնակից անելու յեղ նրանց սպասարկումը լավագույն կերպով սպասարկելու նպատակով՝ միություններում արտադրական սեկցիաներ կազմակերպել՝ ըստ արդյունաբերության կառավորագույն նյութերի... Սեկցիաներ ստեղծելու հետ միասին՝ լայնորեն կիրառել հատուկ ժողովներ անցկացնել, ըստ արհեստների (ծուլողներ, պեսարներ, բրակովիկներ, մեքենավարներ, քաղցրահամեղիներ, յենթավարպետներ, ռալիլիսներ յեղ այլն) արտադրական խորհրդակցություններ հրավիրել, ջոկելով ցեխերում՝ ցեխի լիազորի հետ միասին՝ նայել լիազոր առաջատար արհեստների վերաբերմամբ»:

Դուք տեսնում եք այդ վորոշման մեջ վորոշակի նպատակաձգում, վոր կայանում է նրանում, վորպեսզի մենք ունիվերսալիզմից, ընդհանուր դատողություններից և «ընդհանրապես ու ամբողջովին» ղեկավարությունից՝ կոնկրետ կերպով մոտենանք արդյունաբերության յուրաքանչյուր ճյուղին և նույն իսկ առանձին-առանձին արհեստներին:

Կարող ենք արդյոք այսօր մենք ձեզ հետ միասին ասել, թե այդ առաջադրությունները կյանքի մեջ են մտցրված, ըմբռնված են պատշաճ չափով: Մենք չենք սխալվի, յեթե ասենք, վոր բոլորը չեն այդ բանն ըմբռնել պատշաճ չափով:

Ասում են, որինակ, վոր նույնիսկ Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդում լինում են այնպիսի դեպքեր, յերբ Պրոֆ. Համ. Կենտրոնական Խորհրդի ապարատում աշխատողներից մեկը կարող է

փոխել միութայն կենտկոմի այս կամ այն վորոշումը: Ընդհատել, թե վոչ (տեղից.— «պատահում է»): Դա ճիշտ չէ: Վորոշումը փոխել կարող է միմիայն Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի պրեզիդենտը կամ քարտուղարությունը: Միութայն կենտկոմը պետք է ուղղակի անմիջականորեն կապված լինի Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի հետ, իսկ յերկրային բաժինները՝ յերկրային պրոֆխորհուրդների հետ: Ել ավելի հաճախ են արտադրական նախաձեռնող, ամբապինդ միությունների դրույթների նման խախտումներ լինում շրջաններում ու ռայոններում:

Բայց չե վոր արտադրական միությունների և միջմիութենական կազմակերպությունների (քաղաքային և շրջանային) փոխհարաբերությունների հարցը նոր չէ: Մի շարք տարիների ընթացքում խորհրդային պրոֆշարժման մեջ լենինյան դրույթների դեմ կազմակերպչական հարցերում պայքարել են յերկու ոպորտունիստական տենդենցներ.— ամբողջ պրոֆաշխատանքի բյուրոկրատական կենտրոնացում միջմիութենական կազմակերպություններում (այսպես կոչված «միասնական միություն») և առանձին միությունների ցեխային, կաստայական տենդենցներ:

Ռազմական կոմունիզմի ժամանակ արտադրությունը քայքայված դրութայն մեջ էր գտնվում, արդյունաբերական կադրային պրոլետարների մեծ մասը գործարաններից ֆրոնտ էր դնացել: Պրոֆշարժումը հասել էր այնտեղին, վոր պրոֆմիությունների յերբորդ համագումարի վորոշումներում (1920 թվի ապրիլ) ուղղակի մատնանշված է, վոր «միութենական շինարարության ավարտված սխեման կհասցնի արտադրական ինքնուրույն միացությունների վոչնչացմանն ու նրանց պրոֆշարժման համառոտական կենտրոնի սեկցիայի վերածելուն»:

Ել ավելի վորոշակի է արտահայտվել պրոֆմիությունների IV համագումարը (1921 թ. մայիս), վորը մատնանշել է, թե «ուսական պրոֆշարժման զարգացման ընդհանուր ընթացքը պարզորեն վորոշում է նշված տենդենցը պրոֆմիությունների կազմակերպչական զարգացման մեջ արտադրական միությունների աշխատանքները—կենտրոնում և տեղերում միջմիութենական միավորումների մեջ ավելի ու ավելի կենտրոնացնելու և այսպիսով աստիճանաբար արտադրական սեկցիաներով միասնական միություն դարձնելու ուղղությունը»:

Չնայած, վոր 1922—23 թվերին խոսքով վերցրված եր միության կենտկոմն ուժեղացնելու գիծ, փաստորեն Պրոֆմիութ. Համ. Կենտր. Խորհրդի հին ղեկավարության պրակտիկան մինչև պրոֆմիությունների VIII համագումարը, արտահայտվել է ծալր աստիճանի կենտրոնացման և ամբողջ աշխատանքը միջմիութենական կազմակերպություններում կենտրոնացնելու բյուրոկրատիկ ձգտման, պրոֆմիությունների կենտրոնական կոմիտեների ինքնագործունեությունն արհամարհելու մեջ, մի բան, վոր կապված է յեղել պրոֆմիություններում ինքնաքննադատության դեմ վերցրած ընդհանուր գծի հետ և պրոֆմիությունների «յերեսը դեպի արտագրություն» դարձնելուն՝ դիմադրելու հետ:

Միաժամանակ մենք ունեցել ենք մի այլ ոպորտունիստական, բյուրոկրատիկ ծալրահեղություն: Հիշեցնում եմ տրոցկիստական «հոչակավոր» Ցեկտրանը և մետաղագործների Շլյապնիկովյան վոչ պակաս «հոչակավոր» կենտկոմը: Թե տրոցկիստները և թե շլյապնիկովականները փորձել են այդ միությունների կենտրոնները վերածել ցեխային, բյուրոկրատական ներփակված կազմակերպությունների, հակադրված մնացած պրոֆմիություններին և ամբողջ պրոլետարիատին:

Թե մեկը և թե մյուսը հակասում է մեր կուսակցության լինելիցան գծին, թե մեկը և թե մյուսն արտացոլում է պրոլետարիատին խորթ հովերը: Տրոցկիստներն արտացոլում էին պետական ապարատի մանր-բուրժուական բյուրոկրատացած, բանավորական մասսաներից կտրված պետապարատի աշխատակիցների «ծախ» ֆրադաներով քողարկվող մասը: Շլյապնիկովյանները արտացոլում են բոլշևիզմին խորթ, անիշխանական սինդիկատական գաղափարախոսությունը: Պրոֆմիությունների Համամ. Կենտր. Խորհրդի հին ղեկավարության աջ պրոֆմիութենականներն իրենցից ներկայացնում էին պրոֆեսսիոնալիստների բյուրոկրատացած, մասսաներից կտրված մի խմբակ, վոր արտացոլողում եր մենշևիկա-կուլակային գաղափարախոսության ազդեցությունը: Նրանք պրոֆշարժման մեջ մի շարք տարիների ընթացքում պատրաստել են տրեդյունիստական գիծը, վորը մասնավորապես իր պրակտիկ արտահայտություն է ամրապնդել չկամեղրական միությունների դեմ զարգացնել և ամրապնդել չկամեղրական մեջ, վորովհետև միությունների արտագրական աշխատանքը և յերկրի սոցիալիստական ինդուստրացման մեջ նրա մասնակցությունն ուժեղացնելն առհասարակ չի հետաքրքրել նրանց:

Մեր ներկա պրոֆմիությունները, Պրոֆմիությունների Համ. Կենտր. Խորհրդի նոր ղեկավարության գլխավորությամբ, իրենց հակալական մեծամասնությամբ արմատախիլ են արել աջ ոպորտունիստական, սինդիկալիստական և տրոցկիստական գաղափարախոսությունը: Հենվելով հարվածաչուության վրա՝ պրոֆմիությունները յերևան են յեկել վորպես մարտական ուժ հնգամյակը չորս տարում կատարելու համար մղած պայքարում: Մեր ներկա պրոֆմիությունները կուսակցության ղեկավարությամբ՝ տանում են միլիոնավոր մասսաներին ուղիղ ճանապարհով: Այժմ ամբողջ խնդիրն այն է, վոր պրոֆմիություններն ել ավելի լավ կազմակերպեն իրենց պրակտիկ աշխատանքը: Ստեղծել ուղիղ փոխադարձերություններ, աշխատանքի բաժանում միջմիութենական կազմակերպությունների և արտագրական միությունների միջև, մասնավորապես Պրոֆմիությունների Համ. Կենտր. Խորհրդի և միությունների կենտկոմների միջև:

Մենք պետք է պայքարենք թե միջմիութենական կազմակերպությունների մեջ գոյություն ունեցող ունիվերսալիզմի ու դատարկախոսության դեմ, վորոնք արգելք են հանդիսանում բանավորների նախաձեռնությունը յերևան բերելուն արտագրական միություններում, թե առանձին արտագրական միություններում գոյություն ունեցող ցեխային փակվածության ու նեղ գործարարության դեմ:

Ամրացնելով միջմիութենական կազմակերպությունները, վորպես բոլոր միությունները տվյալ տերրիտորիայի վրա միացնող կազմակերպություններ, մենք պետք է վճռաբար ամրապնդենք առանձին արտագրական միությունները վերից մինչև ներքև, կենտկոմից մինչև գործարկումը և տեղկումը, վորովհետև միայն այդ տեսակ գիծը կարող է հեշտացնել պրոֆմիությունների արդյունաբերության ղեկավարությանը կոնկրետ կերպով մասնակցելու գործը, բանվորական մասսաների կարիքներին ու պահանջներին՝ ըստ նրանց արտագրության և պրոֆեսսիայի առանձնահատկության՝ լավագույն կերպով սպասարկելու:

Դա պետք է իր արտահայտությունը գտնի պրոֆկազմակերպությունների միջև պարտականությունները կոնկրետ կերպով բաժանելու մեջ:

Վերցնենք պրոֆմիությունների հիմնական ֆունկցիաները: Յեթե փորձենք ամբողջ աշխատանքը բաժանել և վորոշել թե ում մոտ կենտրոնացնենք արտադրության հարցերը, ապա պատասխանը պարզ է. իհարկե՝ միությունների կենտրոններում: Մենք այժմ այնպիսի բարդ մեքենաներ ունենք, այնպիսի ուժեղ բազմատեսակ արտադրություն է զարգացել մեզ մոտ, վոր այլևս հարմար չէ հին ձեռքով ղեկավարությունը: Քիչ է ասել—«ընկեր-ներ, բարձրացրեք աշխատանքի արտադրողականությունը», պետք է կարողանալ այն բարձրացնել:

Յես չեղել եմ Նիժնի-Նովգորոդի ավտոգործարանում, այն-տեղ մի մեքենա եմ տեսել, վորին կարելի է «բարձրագույն կըր-թությամբ մեքենա» անունը տալ (ծիծաղ): Այդ մեքենան ինքը բարդ շտամպներ է շինում: Չե վոր յեթե այդ շտամպները ձեռ-քով շինվեն և դրա համար ամենավորակյալ բանվորը տրվի, ապա նա ահագին ժամանակ կկորցնի ստանոկի մոտ: Պետք է ուրեմն ճանաչել և ուսումնասիրել այդ մեքենան, վորպեսզի այդ մեքե-նայի վրա աշխատող բանվորի աշխատանքը ճշտիվ կազմակերպ-վի և նորմայացվի: Իսկ իմանալու համար, թե ինչու մեքենան այս կամ այն ոպերացիան է կատարում, պետք է այդ գործով զբաղվել անմիջականորեն: Միությունների կենտրոններն այդ բանը շատ լավ պետք է իմանան և դրանով նրանք համառորեն պետք է զբաղվեն:

Վերցնենք այն բանը, թե մենք ինչքան մեքենա ենք ար-տադրում: Մեզնում խորհրդային արտադրության մեքենաների ալյում է հրատարակված: Պետք էր այն բաժանել համագումարի անդամներին: Տվել են ձեռք, ընկերներ (սեղից—վոչ): Շատ ավ-ստ: Դա պետք է ուղղել, պետք է հենց այսօր ալյումը բերել ու բաժանել համագումարի բոլոր անդամներին: Դուք կտեսնեք, թե խորհրդային Միության մեքենաշինական գործարաններն ինչ-քան մեքենա են շինում: Իսկ ինչպե՞ս վոչ միայն Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհուրդը, այլև նույն իսկ միության կենտկոմը ծանոթ լինի բոլոր այդ մեքենաներին, թեկուզ իմաստության յոթը մեկ ունենա ճակատին: Այդ պատճառով ել միության կենտկոմերը պետք է առաջատար պրոֆեսիաներում արտադրական սեկցիա-ներ ու խմբակներ ունենան: Ուրիշ բան է կարտոֆել քանդող մեքենաների արտադրության գործում աշխատանքի և աշխատա-

վարձի նորմայացումը, ուրիշ բան, մոտորներն ու բարդ մեքե-նաները:

Արտադրության հարցերով պետք է զբաղվեն միություն-ների կենտկոմները, իսկ Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի աշխա-տանքում ուշադրություն պետք է դարձնել քննելու այն կոն-ֆլիկտներն ու վեճերը, վորոնց առանձին միությունը լուծել չի կարող, և նրանցից անցնել ընդհանուր պլանային հարցերին:

Այդ նույն բանը լիովին վերաբերում է աշխատավարձի հարցերին: Ով կարող է ավելի լավ հասկանալ աշխատանքի տարիֆացումը և նորմայացումը, յեթե վոչ տվյալ արդյունա-բերության կենտկոմը:

Աշխատավարձի և աշխատանքի կազմակերպման բնագավա-ռում ի՞նչ ֆունկցիաներ պիտի ունենան Պրոֆմիությունների Հա-մամիութենական Կենտրոնական Խորհրդի ձեռքին: Որենադրու-թյունն աշխատանքի մասին, կոլլեկտիվ պայմանագրերի վերա-բերմամբ, ծանր արդյունաբերության ժողկոմատի, թեթև արդու-նաբերության ժողկոմատի և այլոց հետ դիրեկտիվներ սահմա-նելիս ընդհանուր նորմաներ և ցուցմունքներ: Բայց աշխատա-վարձի հարցերում գլխավոր ֆունկցիաները պետք է լինեն միութ-յունների կենտկոմների մոտ:

Վերցնենք հարցերի մի այլ խումբ—«սոցիալ-կենցաղային» հարցերը: Տեղին է ասել, վոր «սոցիալ-կենցաղային» կոչումը չափազանց անմիտ, վոչինչ չարտահայտող կոչում է: Դուրս է գալիս, վոր այդ «սոցիալ-կենցաղային» հարցեր իմաստակալին կոչման մեջ պարունակում են տասնյակ կարևորագույն ֆունկ-ցիաներ՝ մատակարարում, կարտոշկա... Պրոֆմիություններն այն դարձնում են «սոցիալ-կենցաղային կարտոշկա» (ծիծաղ, ծափա-հարություններ), ճաշարաններ, սոցիալիստական ապահովագրում և այլն:

Հենց այստեղ չես պետք է ընդգծեմ, վոր սոցալն, ընկեր-ներ, դա միլիարդավոր ուրբի է: Յեվ չեք մի քանի պրոֆմիու-թենականներ գանգատվում են, թե տնտեսավարներն իրենց կարգադրության տակ փող ունին, մեքենաներ ունին, իսկ մենք պրոֆմիութենականներս մեր կարգադրության տակ վոչ մի նյու-թական բան չունենք (ծիծաղ), ապա յես որինակի համար հիշեց-նում եմ սոցալի այդ միլիարդները—կարգադրեցեք, կարողա-

ցեք այդ փողերն ոգտագործել ուղիղօրէն կերպով՝ բանվոր դասակարգի լայն մասսաների համար:

Ապա—աշխատանքի պաշտպանութիւնը, բնակարանային շինարարութիւնը, մատակարարումը, բանջարանոցները—այդ բոլորը միացվում են մի խորիմաստ անվան տակ—«ուղիղ-կենցաղային» ֆունկցիաներ: Յեւ ան, յետեւ սահմանազօնք այդ ֆունկցիաները, ապա ով ինչի վրա պիտի կենտրոնանա:

Սոցապը.—Գոյութիւն ունին արտադրական և ընդհանուր դրամարկներ: Ըստ յերեւութի մարդը սոցապով պետք է զբաղվի Պրոֆ-միութիւններէ Համամիութենական կենտրոնական խորհուրդը, իսկ արտադրական դրամարկներով—միութիւններէ կենտրոնը:

Աշխատանքի պաշտպանութիւնը.—Այստեղ զլխավոր գործը պետք է անի կենտրոնը: Պրոֆմիութիւններէ Համամիութենական կենտրոնական խորհուրդը՝ Աշխատողութեան հետ միասին պետք է զբաղվի աշխատանքի պահպանութեանը վերաբերող որոշողութեան հարցերով: Ձեռնարկներում աշխատանքի պահպանութեան կոնկրետ կազմակերպումը—դա արտադրական միութիւններէ գործն է:

Ով պետք է աշխատանքի պաշտպանութեան գործով զբաղվի քարածուխի արդիւնաբերութիւնում: Իհարկէ, արհեստների միութիւնը և ամենից առաջ՝ այդ միութեան կենտրոնը:

Բնակարանային.—Այստեղ ըստ յերեւութի յերկու ուղի կլինի: Այն ինչ, կոմունալ շինարարութեանն է վերաբերում, դա մնում է Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհրդի և միջմիութենական կազմակերպութիւնների (Շրջ. Պրոֆ. խորհրդի և ռազմաֆիւրսերի ներքին վրա), ինչ վերաբերում է արդիւնաբերական և բնակարանային կառուցմանը, ապա այդ հարցերը միութիւնների կենտրոններէ ձեռքին կլինեն:

Մասնակարգում.—Բանվորների մատակարարման հարցերով ամբողջապես պետք է զբաղվեն Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհուրդն ու միջմիութենական կազմակերպութիւնները, վորովհետեւ դա կապված է համապետական որդանների աշխատանքի հետ: Բայց ձեռնարկութեան փակբանկոպի և ճաշարանի գործով պետք է զբաղվեն արտադրական միութիւնները: Առանձնապես գործարանի ճաշարանը—դա ուղղակի գործարկումի—արտադրական միութեան հիմնական բջիջի գործն է:

Կուլտուրայի հարցեր.—Այստեղ պետք է զլխավոր գործը գցել Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհրդի վրա: Այդ դեպքում տեխնիկային տիրապետելու հարցերը, կուլտուրայից, իհարկէ, արտադրական միութիւններին կանցնեն, իսկ ընդհանուր կուլտուրատանքը—լիկկայան, դպրոցներ, խելացի հանգստութիւն, ոգնութիւն պիտեւրական կազմակերպութիւններին և այլն Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհրդին:

Կադրեր.—Արտադրական միութիւններին պետք է անցնեն արտադրութեան և հիմնարկութիւնների համար կադրեր պատրաստելու գործը: Ինչ պրոֆմիութենական կադրերին է վերաբերում, ապա արտադրական միութիւններն այստեղ պետք է իրանց համար կադրեր պատրաստեն, իսկ միջմիութենական կազմակերպութիւնները պետք է ոգնեն սակավակարող միութիւններին՝ վերահսկողութիւն և մեթոդիկ դեկավարութիւն կիրառելու, ինչպես և միջմիութենական կազմակերպութիւնների համար կադրեր պատրաստելու գործը տանել:

Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհուրդն ու մյուս միջմիութենական կազմակերպութիւնները պետք է անմիջականորեն դեկավարեն պրոֆմիութիւնների շեֆային աշխատանքը (գյուղի, Կարմիր բանակի վերաբերմամբ), վորտեղ պրոֆմիութիւնները պետք է մասնակցեն պետապարատի բարելավմանը, միատեղ աշխատելով Բանգյուղտեհնութեան որդանների հետ և այլն:

Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհրդի վրա պետք է մնա միջազգային աշխատանքը: Իհարկէ, արտադրական միութիւնները նույնպես միջազգային կապ կունենան մյուս յերկրների պրոֆմիութիւնների հետ, սակայն ընդհանուր ինտերնացիոնալ աշխատանքն ու կապը պետք է լինի Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհրդի ձեռքում:

Վիճակագրութիւնը ու հաշվեհաշուը պետք է մնա Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհրդի վրա:

Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհուրդն ու պրոֆիւրսներն իրանց աշխատանքի ծանրութեան կենտրոնը պետք է դարձնեն կատարման ստուգումը:

Պրոֆ. Համ. կենտր. խորհուրդն ու միջմիութենական կազմակերպութիւնները պետք է վոր մի խումբ բարձր վորակի

հրահանգիչ-տեսուչներ կամ վերահսկիչներ ունենալն, վորոնք ստուգեն թե Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի և միջմիութենական կազմակերպությունների հրահանգներն ինչպես են կատարում համապատասխան արտադրական միությունները: Կատարումն ստուգելու հարցերը բացառիկ կերպով են ածում Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի համար: Այդ հարցերը պետք է նրա աշխատանքի կենտրոնում գտնվեն:

Հետևաբար՝ միությունների կենտկոմները պետք է իրանց գլխավոր ուղարկությունը դարձնեն արտադրության և աշխատանքը կազմակերպելու ու աշխատավարձի և աշխատանքի նորմայացման, աշխատանքի պաշտպանության, բնակարանային-արդյունաբերական շինարարության հարցերի վրա, կադրերի վրա (արտադրական և իրանց համար), մատակարարման հարցերի վրա՝ ճաշարանների, փակբանկոպների աշխատանքի վերաբերմամբ և այլն:

Պրոֆ. Համ. Կենտր. խորհուրդն իր աշխատանքում գլխավորապես պետք է ուղարկությունը կենտրոնացնի մատակարարման ընդհանուր հարցերի վրա, աշխատանքի որինսդրության, կոլլեկտիվ պայմանագրերի, ընդհանուր նորմաների, կոլտուրական աշխատանքի, կադրերի ընդհանուր հարցերի, և միջմիութենական կադրեր պատրաստելու, վիճակագրության, հաշվառման, միջնադպյին աշխատանքի և կատարման ստուգման հարցերի վրա:

Ահա աշխատանքի մոտավոր բաժանումը միջմիութենական կազմակերպությունների և արտադրական միությունների միջև:

Յես կարծում եմ, վոր համագումարից հետո Պրոֆ. Համ. Կենտ. Խորհուրդը կմշակի վոչ միայն Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի և միությունների կենտկոմների միջև յեղած փոխհարաբերությունների, այլ և գործարկումների ու տեղկոմների աշխատանքի վերաբերմամբ յեղած այդ բոլոր հարցերը:

Գործարկումներն ու տեղկոմները պետք է ավելի մեծ տեղ գրավեն պրոֆմիությունների ամբողջ աշխատանքում, քան մինչև այժմ են գրավել: Դա, ուղիղն ասած՝ պրոֆմիութենական աշխատանքի հիմքն է, վորովհետև բանվորական մասսան ֆաբրիկներում ու գործարաններում է կենտրոնացած: Պրոֆմիությունների վերին և միջին ողակների աշխատողները պետք է իրենց

ժամանակի մեծ մասն անցկացնեն ձեռնարկություններում, ֆաբ-գործարկումներին ողենլով, վոր լավագույն կերպով կազմակերպեն մասսաներին և իրացնեն կուսակցության և պրոֆմիությունների հրահանգները:

2. ՊՐՈՓՄԻՍԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆԿԻ ԵՅՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Բնական է, վոր միայն պարտականությունների բաշխումն ու նրա ուղիղ կազմակերպումը հարցը դեռ չի լուծում: Սակայն կազմակերպչական ուղիղ կառուցվածքը հեշտացնում է պրոֆմիությունների աշխատանքն ըստ եյության ուղիղ դնելը:

Իսկ ինչն է հիմնականը, ամենաեղականը հանդիսանում պրոֆմիությունների աշխատանքում:

Պրոֆմիությունների զանազան ետապների խնդիրները նաչելուց մենք տեսնում ենք, վոր պրոլետարական դիկտատուրայի բոլոր ետապներում պրոֆմիությունների հիմնական դերը—կոմունիզմի զարդի դերն է: Յուրաքանչյուր առանձին ետապում փոխվում են բովանդակության առանձին տարրերը, պրոֆաշխատանքի ձևը, սակայն մնում է գլխավորը—կոմունիզմի զարդի ֆունկցիան:

Հետհոկտեմբերից անմիջապես հետո յեղած ժամանակաշրջանում պրոֆմիությունները բանվորական հսկողության իրականացման հետ միասին՝ իրանց վրա են վերցրել արտադրությունը կազմակերպելու և ձեռնարկությունները կառավարելու աշխատանքը: Պրոֆաշխատողների շարքերից հիմնականում տնտեսավարների կադրեր են ձևակերպվել հեղափոխության առաջին տարիներում: Փաբգործարկումները, բանվորական հսկողության որդաններն ու պրոֆկազմակերպությունները մի հզոր դարբնոց են հանդիսացել, վորտեղ խորհրդային ձեռնարկությունների ապագա հրամանատարներն են դարբնվել:

Ռազմական կոմունիզմի ժամանակաշրջանում ֆրոնտի համար պրոֆմիութենական մոբիլիզացիա կատարելով, հացի համար պաշարի պարեն-ջոկատներ կազմելով միությունները բանվորական մասսաների մեջ ընդհանուր դասակարգային շահերի գիտակցություն, բանվորների առանձին խմբերի մասնավոր շահերը պրոլետարիատի ընդհանուր գործին, խորհրդային իշխա-

նության գործին զոհելու պարտականության գիտակցություն են մտցրել գործնականորեն: Շաբաթորյակները և ֆրոնտը զենք, հագուստ, վոտնաման, պարեն հասցնելու հերոսական աշխատանքը քաղաքացիական կռիվի ֆրոնտներն ամրապնդելու աշխատանքի անմիջական շարունակությունն են չեղել: Պրոֆմիությունները հզոր ռեզերվուարներ են չեղել, վորտեղից խորհրդային իշխանությունն ու կարմիր բանակը լավագույն մարտիկներն են ստացել բանվոր դասակարգի գործի համար: ՆեՊ-ին անցնելով կուսակցությունն առանձնապես շեշտել է պրոֆմիություններին՝ դերը: Ընկ. Լենինը վիճաբանելով տրոցկիստների ու հաշտվողականների հետ 1921 թվի պրոֆմիութենական դիսկուսիայի ժամանակ գրել է. —...վաչ քե «մի կողմից դպրոց, մյուս կողմից մի ուրիշ բան», այլ ամեն կողմից սվյալ վիճաբանությունում յեվ Տրոցկու կողմից հարցի սվյալ դրույթով—պրոֆմիությունները դպրոց են, դպրոց միացման, դպրոց համեմատության, դպրոց սեփական շահերը պաշտպանելու, դպրոց իրություն անելու, դպրոց կառավարելու: Փոխաբեր Տրոցկու այդ արմատական սխալը հասկանալու յեվ ուղղելու, բնկ. Բուխարինը ծիծաղելի ուղղում է սվել. — «Մի կողմից՝ մյուս կողմից» (Լենին. «Դարձյալ պրոֆմիությունների մասին»):

Տեսնում եք, թե ինչպիսի լայնություններ է Լենինը դնում պրոֆմիությունների հարցը վորպես կոմունիզմի դպրոց, «դպրոց միացման, դպրոց համեմատության, դպրոց սեփական շահերը պաշտպանելու, դպրոց կառավարելու»:

Պրոֆմիությունների, վորպես կոմունիզմի դպրոցի լենինյան վորոշումը, — վոր կենտրոնականն է պրոֆմիությունների մասին լենինյան ուսմունքի մեջ, — ամենից շատ աղավաղել են ոպորտունիստները, ամենից շատ նրանց դիմադրությունն է հանդիպել:

Տրոցկին աշխատել է պրոֆմիությունները դարձնել տնտեսորդաններին կից ոժանդակ մի բյուրոկրատական ապարատ, ինչ վոր մի միջին բան քաղաքականների ու աշխատանքի եկոնոմիկայի բաժինների միջև: Շլյապնիկովը իրանից տրոցկիստական դրամի մյուս յերեսն եր ներկայացնում է վորպես հակակշիռ պրոֆմիությունների տրոցկիստական «պետականացման», առաջարկում եր «միութենականացնել» պետությունը, արդյունաբե-

թությունը կառավարելու գործը պրոֆմիություններին հանձնելով, ալսինքն՝ դարձյալ վոչնչացնել պրոֆմիությունները, վորպես կոմունիզմի դպրոց:

Պրոֆմիությունների, վորպես կոմունիզմի դպրոցի դերը ոպորտունիստներն աղավաղել են և աջ պրոֆաշխատողները՝ Տոմսկու գլխավորությամբ: Նրանք կոմունիզմի դպրոցի բովանդակության մեջ փոփոխություններ չեն տեսնում պրոլետարիատի դիկտատուրայի զանազան ետապներում, մանավանդ վերակառուցման ժամանակաշրջանում:

Մենչևիկա-տրոցկիստական վոգով բանվորների շահերը հակադրելով սոցիալիստական արդյունաբերության շահերին, պրոֆմիությունների պաշտպանման ֆունկցիաները նրանց արտադրական աշխատանքին, նրանք կամ ընդհանրապես լուրջյան են տվել պրոֆմիությունների, վորպես կոմունիզմի դպրոցի դերը, կամ միակողմանի կերպով մեկնաբանել կոմունիզմի դպրոցի բովանդակությունը, վորպես միացման դպրոցի, սեփական շահերը պաշտպանող դպրոցի, դուրս գցելով լենինյան վորոշումները «տեթություն անելու դպրոցի, կառավարելու դպրոցի, սոցիալիստական արդյունաբերությունը (հետո էլ աստիճանաբար նաև հողագործություն) կառավարելու դպրոցի» դերը: Այստեղից էլ բխում է նրանց՝ կուսակցության մեջ յեղած աջ ուղիւնիստների կուլակային քաղաքականությանն աջակցությունը:

Բանվոր դասակարգը մի տեղ կանգնած չի մնում: Նա փոխվում է, աճում է: Նրա շարքերն են ներհոսում հարյուր հազարավոր, միլիոնավոր նոր բանվորներ: Որինակ, Մոսկվայի լավագույն գործարանի՝ Ստալինի անվան ավտոգործարանի բանվորների 90 տոկոսը նոր, դեռ չերեկ գյուղական տնտեսությունում աշխատող յերիտասարդ բանվորներ են: Չե վոր նրանց հարկավոր է դաստիարակել, վերափոխել:

Ընկ. Ստալինը «Լենինիզմի հարցերի աթիվ» աշխատությունում պրոֆմիությունների մասին այսպես է գրել.

«Պրոֆմիությունները կառելի է մեզ մոտ իրապեսող բանվոր դասակարգի գլխովին կազմակերպություն անվանել: Նրանք կոմունիզմի դպրոց են հանդիսանում: Նրանք իրանց շարքերից բնորոշ են լավագույն մարդկանց՝ կառավարելու, բոլոր ճյուղերում դեկավար աշխատանք անելու համար: Նրանք կապ են հաստատում բան-

վոր դասակարգի կազմում յեղած առաջավորների յեւ հետամնացների միջեւ: Նրանք բացվորական մասսաներին միացնում են բացվոր դասակարգի ավանգարդի հետ»:

Ներդրում եմ ուշադրութիւն դարձնել այս կլասիկական ձեւերից մեկին, վորը մեզ բոլորիս համար բացառիկ կարեւոր նշանակութիւն ունի, «իրականացնում են կապն առաջավոր և հետամնաց» բանվորների միջև:

Մեզանում հետամնաց բանվորներ դեռ շատ կան: Մենք չպետք է շողոքորթենք բանվորներին. դա չկա մեր բոլշևիկյան սովորութիւններում: Նոր բանվորների մասսաները, վոր պրոլետարիատի շարքերն են ներհոսում, հաճախ իրանց հետ մանր-բուրժուական մնացորդներ ու տրամադրութիւններ են բերում ձեռնարկութիւնները: Առաջավոր բանվորները պետք է իրենց հետեւից տանեն հետամնացներին: Դա նշանակում է՝ հետամնացներին բարձրացնել մինչև առաջավորների մակարդակը, դա նշանակում է չվատաբանել չհայտնի, չգրգռել, այլ ղեկավարել հետամնացներին, դաստիարակել նրանց քաղաքականապես, տնտեսականորեն ու կազմակերպչորեն:

Այսօր, յերբ մենք դասակարգային թշնամու դեմ դաժան պայքար ենք մղում բոլոր ֆրոնտներում, պայքար դժվարութիւնների դեմ, այսօր, ընկերներ, համախմբված ավանգարդի հարցը, առաջավոր բանվորներ ջոկելու հարցը, նրանց կողմից հետամնաց բանվորներին ղեկավարելու հարցը բացառիկ խոշոր նշանակութիւն ունի մեր ամբողջ սոցիալիստական շինարարութիւնի բախտի համար: Նոր դիսցիպլինայի դաստիարակութիւնն, ինչպես քանիցս շեշտել եմ ինքնին, պրոլետարիատի գիկտատու-րայի որոք դասակարգային պայքարի հիմնական ձեւերից մեկն է հանդիսանում: Յեւ այդտեղ առանձնապես մեծ է պրոֆմիու-թիւնների դերը:

Ինձ հաղորդել են, թե առանձին ընկերներ հարցնում են՝ իսկ յերկրորդ հնգամյակում պրոֆմիութիւնները հարկավոր կլինին, արդո՞ւր:

Ինքնին հասկանալի է, վոր զրուցներն այն մասին, թե յերկրորդ հնգամյակում, անդասակարգ հասարակութիւն կառուցելու հետ կապված պրոֆմիութիւններն ավելորդ կլինեն՝ վո՞ւմի քննադատութիւն չեն դիմանում:

Չի կարելի անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութիւն կառուցումը բաժանել պրոլետարական գիկտատուայի—վոր պես դասակարգերի վերացման հզոր լծակի, ամրապնդումից: Մենք պետք է այդ հարցերում առանձնապես զգաստ ու վորոշա-կի լինինք, վորովհետեւ այժմ, անդասակարգ հասարակութիւն կառուցելու ժամանակ փորձում են կաշել պետութիւն մահաց-ման լոզունգից դասակարգային խորթ տարրերը, վորոնք հաճույ-քով—ըստ իրենց ուրախանում են պրոլետարական պետութիւն «արագացրած մահացման» համար հենց այն պատճառով, վոր նա պրոլետարական է:

17-րդ կուսկոնֆորանսը միանգամայն իրավացի էր, յերբ շեշտել է «աշխատավորների առանձին խավերի ու խմբակների վրա բուրժուական ազդեցությունների պահվելու, իսկ վորոք դեպքերում յեւ ուժեղացաւ անխուսափելիությունը, դեռ յեւս յերկար ժամա-նակ պրոլետարիատին խոր դասակարգային ազդեցություններ բան վորների յեւ նույն իսկ կուսակցության շարքեր ներս քալանցելու անխուսափելիությունը», միևնույն ժամանակ ավելացնելով, վոր «այդ պատճառով՝ կուսակցության առաջ կանգնած է պրոլետարա-կան դիկտատուայի ամրապնդման յեւ ոպորտունիզմի դեմ, մանա-վանդ, ներկա հետապում գլխավոր վսանգ հանդիսացող աջ քեման դեմ հետագա պայքար ծավալելու խնդիրը»:

Ինչպես տեսնում եք, մենք բոլշևիկներն, լենինյան ձեռով ենք հասկանում պայքարն անդասակարգ սոցիալիստական հասա-րակութիւն համար:

Մենք այդ լծորդում ենք պրոլետարական գիկտատու-րայի ամրապնդման խնդրի հետ: Հետեւեալը աճում է և պրոֆմիու-թիւնների, վորպես պրոլետարական գիկտատու-րայի վորդնաշա-րի, վորպես կոմունիզմի դպրոցի դերը, դպրոց, վոր տասնյակ միլիոնավոր աշխատավորներից «սոցիալիստական անդասակարգ հասարակութիւն գիտակից, ակտիվ կառուցողներ» է վերադաս-տիարակում: Վորպեսզի նրանք դառնան անդասակարգ սոցիա-լիստական հասարակութիւն գիտակից կառուցողներ, անհրաժեշտ է համապատասխան կերպով դաստիարակել բանվորական լայն մասսաներին:

3. ՉՅՐԱԿԵԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՒՄ, ԳՏՆԵԼ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՂԱԿԸ

Այդ պայմաններում պրոֆմիությունների աշխատանքի հետագա բարելավման հարցը բացառապես կարևոր է: Դեռ մինչև այժմ կան պրոֆմիությունների առանձին գործիչներ, վորոնք լրիվ կերպով չեն հասկանում պրոֆմիությունների դերն ու նշանակությունը ներկա հոտայում:

«Յեթե յես գործարանի կամ տրեստի դիրեկտոր լինելի,— մտածում է այդպիսի աշխատողը,— այն ժամանակ պարզ է գործը.— կարգադրիր ու կառավարիր: Իսկ գործարկումի նախագահը և միության կենտկոմի նախագահն ել իրանց տրամադրություն տակ փող չունեն, հրամաններ չեն գրում», այստեղից ել նա յեզրակացնում է, թե պրոֆմիությունը քիչ բան կարող է անել: Իսկ վրանք ել հարցը խորացնում են և ասում. «Յերբ վատ է, ապա պրոֆմիությունից են հարցնում, իսկ յերբ լավ է՝ ուրիշներին են վերագրում, իսկ պրոֆմիությանը՝ վոչինչ» (ծիծաղ, ծափահարություն):

Շատ եք ծափահարում, ընկերներ, այդպիսի դատողությունների հետ չի կարելի համաձայնել: Թույլ տվեք կանգ առնել դրանց վրա, վորովհետև դա ցավոտ հարց է նաև մի քանի նոր պրոֆգործիչների համար:

Իլխավորն, իհարկե, հրամանները չեն և վոչ ել վարչարարությունը.— պրոֆմիութենականների աշխատանքի գլխավոր պատահասն այն է, վոր նրանք իրանց աշխատանքում ցրվում են, կպչում ամեն բանի և «հավասարություն» սահմանում իրանց բոլոր ֆունկցիաների միջև: Սակայն պատասխանել բոլորի համար չես կարող, թեկուզ իմաստություն յոթը մեկ ունենաս ճակատումը, պետք է կարողանալ աշխատանքի մեջ գլխավորն ընտրել:

Շատ պրոֆաշխատողներ կպչում են ամեն բանից «վորպես» մարդիկ չնախատեն»: Հաճախ պրոֆաշխատողը մտածում է այսպես.— «Ահ յես ղեկուցում կտամ: Յեթե խնդիրներից մեկի մասին չխոսեմ՝ ինձ մի անգամից կզգեն: Չե, վոր ա գպես է, յես բոլորը կասեմ. ինձ բռնել չես կարող. յես նրանցից չեմ» (ծիծաղ): Կամ նստել է մարդը, աշխատում է ու մտածում. «կգա

րահանգիչը կամ մամուլի աշխատողն ինձ հետագոտելու և կզրտնի, վոր միությունը վատ է ուշադրություն դարձրել այս ինչ հարցին: Ե՛, յես նրանցից չեմ. ինձ բռնել չես կարող: Յես ցույց կտամ, վոր դրան ել եմ մի պատառ ուշադրություն դարձրել, այդ մասին ել յես ունիմ արձանագրություն մեջ մտցրած: Յեվ կուլմասին ել յես ունիմ արձանագրություններին, և ճաշարանի, խողի, և կուլտուրայի, և տեխնիկան մասսաներին, և ճաշարանի, կամավոր ընկերությունների, բոլորի, բոլորի մասին մի մի պատառ կա»: Ուրիշ կերպ ասած համատարած հավասարանք աշխատանքում.— յուրաքանչյուրին մի պատառ:

Իրոք ինչ է ստացվում այդպիսի աշխատանքից: Լավ վոր չինչ չի ստացվում: Չե վոր բանվորներին թղթե վորոշումներ չեն պետք,— նրանց համար կարևոր է իմանալ, թե լավացել է, արպետք,— նրանց համար կարևոր է իմանալ, թե լավացել է, արպետք, գործը: Մի քանի պրոֆկազմակերպություններ չափազանց շատ են ուշադրություն դարձնում վորոշումներին, բանաձևերին, մինչդեռ յերբեմն առանց վորոշման տասն անգամ ավելի բան կշինի, քան վորոշումով:

Մենք չպետք է ցրվենք. այլ պետք է հարցը դնենք աշխատանքի գլխավոր ողակների մասին, այնպես, վոր իմանանք, թե վոր ողակից բռնենք, վորպես գլխավորը: Միմիայն այդ դեպքում կարելի է աշխատանքի լուրջ հաջողության հույս ունենալ:

Փորձենք մի քանի վճռական ողակներ նշել:

Յեթե վորպես յեկակետ, վորպես աշխատանքի մարտական ծրագիր վերցնենք ընկ. Ստալինի վեց ցուցմունքներն, ապա պետք է շեշտել, վոր ընկ. Ստալինն այդ ցուցմունքները տվել է բոլոր պրոլետարական կազմակերպությունների, կուսակցական և կոմյերիտական կազմակերպությունների, խորհրդային ու տրն տեսական որդանների, կոոպերացիայի ու պրոֆմիությունների համար: Սակայն այդ կազմակերպություններն ամենեկին չպետք է իրար կրկնեն, զուգընթացաբար կատարեն միևնույն աշխատանքը: Յուրաքանչյուր կազմակերպություն պետք է իր առանձնահատուկ մոտեցումը, իր հիմնական ողակն ունենա ընկ. Ստալինի վեց ցուցմունքները կատարելու գործում:

Ի հարկե, մեզնում չի կարող տեսչութենական բաշխում լինել, վորի մասին ասելիք, թե «այս բնագավառը քոն է» «այս՝ — քոնը», իսկ մյուսների հետ դու գործ չունիս:

ցեխն ու կզբաղվեմ աշխատավարձով»։ Նա գործարկումում հանդիպում է 10—15 հոգու, վոր իրան են սպասում. նրան հալից գցում են. ժամը 3-ին հետադոտելու է գալիս հրահանգիչը, ժամը 4-ին նրան կանչում են միություն և այդպես անցնում է ամբողջ որը։ Հալից ընկել է, չկարողանալով հիմնական հարցերը ջոկել ու լուծել—բանվորների կարիքների հարցերը, աշխատավարձի ու աշխատանքի կազմակերպման հարցերը։ Դա պետք է արմատապես փոխել։

Շատ են գործարկումի ուժերը. հարվածալիները—ահա նրա հիմնական ուժը, նրանց վրա պիտի հենվել։ Հարվածալիները կենտրոնական դեմք են պրոֆմիություններում։

«Պրոֆմիություններ, յերեսդ դեպի արտադրություն» հիմնական լոզունգը—պրոֆմիություններում գտնված աջերի դեմ մղվող պայքարում, լիովին իր ուժի մեջ է մտնում ներկա ետապում։ Սակայն սխալ կլինեք այն հասկանալ վորպես պրոֆկազմակերպությունների կողմից անտեսորգանների ամբողջ աշխատանքի կրկնողություն։ Յուրաքանչյուր կազմակերպություն իր հիմնական ողակը, իր առանձնահատուկ մոտեցումն ունի։ Յեթե պրոֆմիութենական տնտեսավարի հետևից ընդհանուր բաներ է կրկնում արված ձեռնարկությունների արտադրական կարիքների, պրոբլեմների ու նվաճումների մասին, այդ դեռ չի նշանակում, թե նա յերեսդ դեպի արտադրություն է դարձրել։ Իր պրոֆմիութենական աշխատանքում յերեսդ դեպի արտադրություն դարձնել, դա նշանակում է առաջին տեղում լինել աշխատավարձի, աշխատանքի նորմայացման, մատակարարման, բնակ կառուցման հարցերում։

Պրոֆմիությունների համար ընկ. Ստալինի վեց ցուցմունքներում ամենապլանավորն են հանդիսանում աշխատավարձի, աշխատանքի պահպանման, մատակարարման, բնակարանի հարցերը։

Հենց այդտեղից ել պրոֆմիությունները պետք է «ընթանան» դեպի արտադրական հարցերը։

Վերցնենք այսպիսի որինակ։ Շախտում փչացել է վագոնետկան, վորի պատճառով վագոնետկաների ամբողջ կազմը կանգնել է ու չի շարժվում։ Ի՞նչ է ստացվում դրանից։ Դրա պատճառով ամխահատը նստում է առանց գործի, նրա մոտ քարածուխի ահագին կույտ է կազմվել և այլևս աշխատել չի կա-

րող։ Վերևում կանգնած են վագոնետկաները մղողներն ու տեսակավորողները, վորովհետև վագոնետկաներ չկան։

Ինչպես պետք է պրոֆմիութենականներն այդ հարցը դնեն։ Տնտեսավարն այդ հարցը դնում է արտադրության տեսակետից, իսկ պրոֆմիութենականները գլխավորապես (յես ասում եմ «գլխավորապես», վորովհետև խորհրդային տնտեսավարը պարտավոր է զբաղվել բանվորների սպասարկումով, նրանց աշխատավարձով ու կենցաղով. և խորհրդային պրոֆաշխատողը պետք է հետաքրքրվի արտադրության ընդհանուր հարցերով) պետք է ամխահատի գանգատից, բանվորի դիմումից կամ առաջարկությունից անցնի արտադրական հարցերին։ Գործարկում է յեկել ամխահատն ու գանգատվում է։ «Յես կես որ նստում եմ շախտի խորքում, աշխատավարձն իջել է, զրկվում եմ պրեմիայից» և այլն։ «Ինչու ես նստած»։ «Բա ինչ անեմ, վագոնետկաները չեն գործում»։ «Ապա դե յեկեք, պարզենք, թե ինչու չեն գործում. արդյոք, նրա համար, վոր ուխները կոտրված են, կամ լավ չեն դըրված, կամ գուցե վագոնետկաները լավ չեն նորոգված և այլն»։ Դիցուք, արտադրական խորհրդակցություն է հրավիրվում, տեղըն ու տեղը քննում են այդ, ինչպես և մի շարք ուրիշ կոնկրետ հարցեր։ Այնտեղ կոնկրետ հարց է դրվում, որինակ, ախահատի գանգատը, այդ գանգատից ծավալվում է վագոնետկաների շարժման կամ ստորյերկրյա տնտեսության հարցերի ամբողջ գուամարը։

Նույնը և տեքստիլում, մեքենաշինությունում և այլն։

Կամ թե վերցնենք բրակի ու պրոստոյների վճարման նոր կարգը։ Դա ել ավելի է կոնկրետացնում պրոֆմիությունների մասնակցությունն արտադրության բարելավման գործում։ Պայքարը պրոստոյների ու բրակի դեմ—դա և արտադրական խնդիր է, և աշխատավարձի հարց։ Այնտեղ արդեն յուրաքանչյուր, նույն իսկ ամենահետադեմաց բանվոր, առանց մեծ փիլիսոփայության հասկանում է, վոր «սատանան տանի, գործարանը վատ է աշխատում, ելեքտրական ուժ չկա, մեքենաները կանգնած են, ինձ վատ մետաղ են տվել—խորշեր ունեցող,—նրանից յես վոչինչ լավ բան չինել չեմ կարող, դա հարվածում է թե ձեռնարկության արգֆինպլանին և թե իմ գրպանին»։

Մենք պետք է կազմակերպենք բոլոր բանվորներին պրոստոյների և բրակի դեմ ակտիվ պայքար մղելու համար: Այդ պայքարում որգանապես լծորդվում է բանվորների աշխատավարձի բարձրացման մասին արած հոգածությունը՝ արդֆինսպլանի համար մղվող պայքարի հետ:

Պրոստոյների և բրակի դեմ պայքարելով՝ բանվորը պետք է վոչ միայն իր ստանդով, իր բրիգադով ու ցեխով հետաքրքրվի, այլ և մատակարարող ցեխերով, ելեքտրոկայանով, իր ձեռնարկությունը հումուլթ մատակարարող գործարաններով, վառելիքով, մեքենաներով:

Այստեղ արդեն մեքենաշինական բանվորն անպայման մետաղագործի կամ ելեքտրիկի ոձիքը կրոնի: Հանդես է դալիս փոխադարձ շահագրգռվածություն, նախաձեռնություն արտհայտություն արտադրական խորհրդակցություններում, հարցերի քննություն վոչ թե վերացականորեն, վոչ թե «ընդհանրապես ու ու ամբողջովին», այլ անմիջականորեն բանվորներին հետաքրքրող կոնկրետ հարցերի քննություն:

Մենք պետք է աշխատանքն այնպես դնենք, վոր խառատի կամ մեխանիկական ցեխը տրված՝ գործարանի ցեխը կարողանա մյուս ցեխերի, կամ նույն իսկ մատակարարող գործարանների բանվորներին իրանց հաշիվը ներկայացնել: «Եդ վո՞նց եք, սիրելի ընկերներ, աշխատում: Ել ուր մնաց բանվոր դասակարգի համերաշխությունը, վորտեղ է սոցիալիզմի համար միատեղ տարվող պայքարը, քանի վոր մեզ այնպիսի մետաղ եք տալիս, վորը հարվածում է թե արտադրությանը և թե մեր աշխատավարձին»:

Չուհակուհիները ուրիշ հաշիվ կներկայացնեն.— եդ վո՞նց ե, մանող թանկագին ընկերներ, մեզ այնպիսի թել եք տալիս, վոր վոչնչի պետք չէ. և յերբ յես— Չուհակուհիս սկսում եմ գործել, կտրվում է այդ թելը: Այդպիսի թելը հարվածում է և ֆաբրիկի արդֆինսպլանին, և իմ գրպանիս: Զի՞ կարելի ձեզ, մանող ընկերներ, խնդրել, վոր ավելի լավ աշխատեք: Քննեցեք հարցը, բաց արեք դադարիքը, թե ինչո՞ւ եք դուք այդպիսի վատ մանած տալիս»:

Այդ հարցերում թե Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի և թե պրոֆխորհրդների համար գործունեություն մեծ ասպարեզ է բացվում: Նրանք կարիք են ունենում քննել կոնֆլիկտներն ու

առանձին արտադրական միությունների կողմից իրար նկատմամբ տված դիմումները: Առանց միջմիությունական կազմակերպությունների՝ առանձին արտադրական միություններ հաճախ չեն կարող ուրիշ միություն միացրած ձեռնարկության կամ արտադրության մեջ հարկավոր հետևանքների հասնել: Սակայն հիմնական արտադրական աշխատանքը, հիմնական պայքարը բրակի ու պրոստոյների դեմ, կրկնում եմ, պետք է կենտրոնացնվի գործարանում և հետևաբար, արտադրական միություններում:

Պրոֆաշխատողները պետք է աշխատավարձի, և զնահատման, նորմայացման ու աշխատանքի պահպանման հարցերից ընթանան դեպի արտադրության ընդհանուր հարցերը, բանվորների կոնկրետ կարիքները կապելով սոցիալիստական արդյունաբերության շահերի հետ:

Մի քանի լավ կան պրոֆաշխատողներ յերբեմն խոսում են, թե իրանք քիչ «իշխանություն» ունին: Դա ճիշտ չէ, աշխատավարձի հարցերում, որինակ, նորմայացման հարցում դուք 100 առկոսով իշխանություն ունիք, դուք կարող եք բոլոր հարցերը լուծել: Զի կարող այնպիսի դրություն լինել, վոր պրոֆմիությունականը նպատակահարմար առաջարկություն մտցնի, վորը ոգուտ է տալիս տնտեսությանն ու բանվորին և այն չընդունեն: Յեթե յերբեմն այդ կարող է պատահել, ապա դա բյուրոկրատական ազավադում կլինի, վորի դեմ կուսակցությունը կըմբռնվի և և պիտի կռվի:

Այդ իմաստով պետք է ստիպել, կուսակցության գործարանային, ուսյոնական ու շրջանային կոմիտեներին, վորպեսզի նրանք ավելի ուշադրություն դարձնեն պրոֆմիությունական աշխատանքին, ռապրոֆխորհուրդներին, գործարկումներին, վորպես որգանների, վորոնք սոցիալիստական տնտեսության վիճակի համար բացառիկ նշանակություն ունեցող կարևորագույն ֆունկցիաներ են կատարում:

Աշխատավարձի, աշխատանքի նորմայացման կարևորագույն հարցերի, ինչպես և բանվորների կյանքին ու Վենցադին վերաբերող մյուս բոլոր հարցերի լուծման վերաբերմամբ կուսակցությունը պրոֆմիություններին՝ նրանց տարած աշխատանքում պետք է ապահովվի և կապահովվի: Իսկ յիթե կուսակցական աշխատողների շարքերում բյուրոկրատներ կան,—

մենք չենք յերաշխալորում, վոր չկան,—ապա դեսը տվեք նրանց, բայց մի գանգատվեք պոռնասարակ, այլ կոնկրետ կերպով ցույց տվեք, վորտեղ, ինչ ուսուցում ե բյուրոկրատ յերեվացել, վորը հաշվի չառնելով պրոֆմիությունը, հեռացրիլ ե գործարկումի աշխատողին, կամ խախտել ե պ ոֆմիութենական աշխատանքի տարրական շահերը: Կուսակցությունը կարող էլինի կարգի հրավերելու այդպիսի աշխատողներին:

Աշխատավարձ, աշխատանքի նորմայացում, մասնակարծուման հարցեր, բնակառուցման հարցեր,—սրանք այն հիմնական ողակներն են, վորոնց համար պրոլետարիատն ու նրա կուսակցությունը իրավունք ունին միություններից ավելի պահանջելու, քան պրոֆաշխատանքի վորելի մի ուրիշ բնագավառի համար: Դա չի նշանակում, թե պրոֆաշխատողները հետ են քաշվում արտադրությունը ղեկավարելու գործին մասնակցելուց, նրանք անպայման պետք ե մասնակցեն արտադրական հարցերի ղեկավարությանը և մասնակցեն ավելի շատ ու ավելի ակտիվ, քան այժմ. սակայն արտադրական հարցերին պետք ե մոտենան առավելապես յերեւելով աշխատավարձի, աշխատանքը կազմակերպելու, մատակարարման հարցերից, բանվորների արտադրական խորհրդակցությունների աշխատանքից, հարվածայինների առաջարկությունների հաշվեհաճումից և սոցմրցության արդյունքներից:

Պրոֆմիություններն ահագին հնարավորություններ ունին մատակարարման ասպարիզում: Հաճախ գործ չանելը, խորհրդային առևտուր կազմակերպել չկարողանալը քողարկում են ընդհանուր զրույցներով, թի «ապրանքը քիչ ե», Այո, ապրանքը մեղմում բովականություն չի անում, պահանջն անսահմանորեն աճել ե: Իսկ այն ճիշտ չե, թե մեղմում ապրանքը քիչ ե: Մենք ձեզ հետ միասին դեռ չենք կարողանում ինչպես հարկավոր ե, կանոնավոր կերպով ապրանքների հսկայական մասսաներն ըսպառողին հասցնել:

Հաճախ կարծում են, թե ապրանքը բաժանելու պլանը նշելով—մենք արդեն լուծել ենք խնդիրը: Դատարկ բան ե դա: Ապրանքներն ընկած են պահեստներում: Պլանը նշել են, վոր ապրանքներն ուղարկեն այս ինչ տեղը, իսկ պահեստներում աշխատողները հաճախ այնպես չեն վարվում, ինչպես պահանջվում ե: Պահեստներում մենք խոշոր մարդիկ չունինք, Պահեստապետն

ավելի ռեալ իշխանություն ունի, քան բաժնի վարիչը, կամ կուսկոմի քարտուղարը: Քարտուղարը «տալիս ե զրույթներ», զրույթ ե բանաձևեր, իսկ պահեստապետն իր ձեռքին ունի ռեալ ապրանքներ, յուղի, սպիտակ ալյուրի, ձուր բանալիները: Պահեստապետների, խանութների աշխատողների անկոնտրոլ լինելը, նրանց վատ կազմը տանում ե դեպի մասսայական հափշտակություններ: Իսկ գնալ աշխատելու վորպես պահեստապետ, պահեստի վարիչ, խանութի վարիչ՝ ավելի խոշոր աշխատողները, կոմունիստ և անկուսակցական ակտիվիստները չեն ուզում: Հարց,—ինչո՞ւ. վորտեղից ե այդ սնապարհությունը:

Որինակ, Մոսկվայում մենք 8000 պատախանատու աշխատող կոմունիստ ենք ուղարկել բուլկու և հացի փուռները ստուգելու, վորտեղ շատ հաց են գողանում: Շատ լիայտառակություններ են յերևան հանել: Յերբ 10 որից հետո այդ մարդկանց փոքր ինչ ուղացրինք, նրանցից մի քանիսն սկսեցին հուզվել. «Կարծես թե Մոսկովն ուզում ե մեզ բուլկու և հացի փուռների վարիչ նշանակել, այդ ինչպե՞ս կարելի ե. չե՞ վոր յես ավելի բարձր կարգի աշխատող եմ»:

Նրանցից շատերն անկեղծորեն կարծում են, վոր յեթե նստում ու թղթեր են գրում, ապա ավելի կարևոր հարցերն են լուծում, քան բանվորների մատակարարման հարցերը:

Պրոֆմիութենականները պետք ե գնան հացի, բուլկու փուռները, պահեստները, բազաները, ապրանքն աչքի պես պահեն, վոչ թե թղթի վրա, վոչ թե բանաձևերով, վոչ թե գեղեցիկ, ճշգրտան ձևակերպություններով, այլ պահեն ոյալ ապրանքները—մանուֆակտուրայի մետրերը, հացի, յուղի, ձուր տոնները և այլն: Դա ավելի կարևոր ե, քան մի քանի փքուն բանաձևեր: Դա բավականաչափ կբարելավի բանվորական մատակարարումը:

4. ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ԿԱՐԻՔՆԵՐԻՆ, ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԿԵՆՑԱՂԻ, ՄԱՆՐՈՒՆՔՆԵՐԻՆ՝

Հաշվետվական ժամանակաշրջանում մենք նշանավոր հաջողությունների ենք հասել բանվորների նյութական և կուլտուրական պայմանների բարելավման գործում: Այդ մասին բավականաչափ մանրամասն խոսել ե ընկ. Շվերնիկն իր ղեկուցման մեջ: Մեր պրոֆմիությունները «յերեսը դեպի արտադրություն» դարձ

նելով՝ շատ են զբաղվել բանվորների նյութական դրուժյան հարցերով: Ծիշտ է վարվել համագումարը Պրոֆ. Համ. Կենտր. Սորհրդի գործունեությունը հավանություն տվող բանաձև ընդունելով, վորովհետև պրոֆմիություններն անպայման շատ բան են արել: Բայց պետք է ել ավելի անել, մանավանդ առանձին բանվորների կարիքների վերաբերմամբ հոգաժույթուն տանելու գործում:

Մենք հաճախ ենք մեջ բերում մեծամեծ թվեր, հարյուր հազարավոր և միլիոնավոր բանվորների թվեր և այդ վիճակագրությունը, գումարած ընդհանուր վերացական բանաձևերը, յերբեմն ծածկում են ապարատից նույն իսկ պրոֆմիութենական ապարատից՝ կենդանի կոնկրետ բանվորի դեմքը՝ նրա վշտի և ուրախության, նրա կարիքների ու պահանջների հետ միասին: Պետք է աշխատել, վոր առանձին բանվորներ կարողանան զգալ թե՛ պրոֆմիությունը նրանց պաշտպանում և ոգնում է:

Հենց այդ ուղղությամբ ՎեկԱՊե-ի (բ) Կենտկոմը հատուկ վորոշում է ընդունել, իսկ Պրոֆ. Համ. Կենտր. Սորհրդի հինգ-եջրորդ պլենումը փոխադարձ ոգնություն դրամադիզների վերակառուցման պրակտիկ հարցն է մշակել: Բայց մինչև այժմ նրանք չափազանց վատ են աշխատել: Նրանց վերակառուցումը բոլորովին չի յերևում:

Այստեղ կբերեմ մանողունի Մալականովայի հետ պատահած դեպքը: Ժողովի ժամանակ նա պատմել է, թե ինքը այրի է: Յերկու յերեխա ունի: Վոչ մեծ աշխատավարձ է ստանում: Մտել է մի բնակարան, վորտեղ մինչև այդ ապրելիս է յեղել մի տընկեց կին և վորը պարտ է մնացել 78 ռ.: Այժմ Մալականովայից այդ պահանջում են մի անգամից: «Յեթե վճարեմ, ինչով կերակրեմ յերեխաներին. իսկ յեթե չվճարեմ՝ սպառնում են, թե բնակարարանից դուրս կանեն: Վորտեղ ել դիմում եմ, վոչ մի տեղ չեն ոգնում» և նա գանգատվում է, վորովհետև թեթև չէ դրությունը: Միթե չե՞ր կարելի, վոր պրոֆկադմակերպությունն աշխատեր նրա համար և հատուկ ընկեր տար նրա ոգնելու, վորպեսզի նրանից չառնվեր անիրավացիորեն գանձվող բնակարանային տուրքը և, վերջապես, նրան ոգնեին փոխադարձ ոգնություն դրամադիզի միջոցով: Սակայն պրոֆկադմակերպությունն

այստեղ «բացակայել է», անզգայնություն ցույց տալով դեպք բանվորունու կարիքները:

Կարելի եր դարձյալ մի շարք որինակներ բերել, յերբ անհատ բանվորը ժամանակավորապես առանձին կարիքի մեջ է ընկնում, որինակ՝ հիվանդացել են կինը, յերեխան, կամ ինքն է հիվանդացել, իսկ բնակարանին նայող չկա, և հարկավոր է մարդ վարձել նայելու համար, բայց փող չկա: Այստեղ է, վոր ոգնություն պետք է հասնեն փոխադարձ ոգնության դրամադիզները, սակայն նրանք դժբաղդաբար լավ չեն աշխատում, թեև բավականաչափ փող ունեն:

Վերցրե՛ք գործարանային տների բնակվարձը: Ո՞վ է ստուգել, թե ուղի՞վ է, արդյոք, սահմանված այդ բնակվարձը: Ըստ յերևույթին մի շարք գործարանային տներում բնակվարձ ավելի են վերցնում, քանի հարկավոր է և մի շարք դեպքերում ել այն բավականաչափ բարձր է կոմունտնտեսականից: Ո՞վ է պրոֆմիություններին խանգարել այդ բանում իր նախաձեռնությունը ցույց տալու և աշխատելու ճիշտ բնակվարձ սահմանելու համար: Չե՞ վոր դա հեշտ է: Պրոլետարական դիկտատուրայի յերկրում պրոֆմիությունները իրավունքներ ու հնարավորություններ ունեն ինչքան կուզեք:

Պրոֆկադմակերպությունները պետք է կոնկրետ կերպով մոտենան յուրաքանչյուր հարցի, յուրաքանչյուր բանվորի, յուրաքանչյուր բանվորունու, նրանց ոգնություն և աշակցություն ցույց տալով, զգալուն վերաբերմունք ցույց տալով և վորոշակի պատասխաններ տալով բանվորների մեջ ծագող բոլոր հրատապ ու սուր հարցերին:

Ընկ. Ստալինը գանգատ պարունակող մեծ քանակությամբ նամակներ է ստանում և նա այդ նամակներին ամենից առաջ պատասխանում է նրանով, վոր համապատասխան որդաններին ստիպում է ուղղել անարդարությունը: Շատ նամակներ են ստանում նույնպես և Բանգուդտեսչության գանգատների բյուրոն, դատախազությունն ու թերթերը: Բայց չե՞ վոր այստեղ ամենից առաջ պրոֆմիությունները պետք և ցույց տան իրանց ակտիվությունը: Բայց չե՞ վոր մեր պրոֆգործիչները մուտք ունին Կենտկոմ, Կենտր. Վեր. Հանձնաժողով, Ժողկոմխորհ, Մոսկոմ, լերկրկոմ, ռայկոմ, վորտեղ կուզեք, և նրանք կարող են ու պետք

ե Դենեն բոլոր այդ հարցերը, ազդանշան տան ամեն բանի մասին և աշխատեն ուղղել թերությունները:

Յեւ մի թե բոլոր կենտրոնները, ազնիվ հեղափոխականներից վորեն մեկը չեր և իցե կարող և հանդիմանել պրոֆմիութենականին թե «Խնչ ես ներս խցկվում ինձ մոտ այդպիսի հարցերով»: Այդպես ասել կարող ե միայն բյուրոկրատը, վորին կուսակցությունը պետք ե քշել իր շարքերից: Բանվոր դասակարգի գործի համար տասնյակ տարիներ կուված բոլոր կենտրոնականի համար ավելի պատվավոր խնդիր չկա, քան բանվորների դրությունը բարելավելու գործը: (Բուռն ծափահարություններ):

Պրոֆգործիչները պետք ե այնպիսի դրության հասնեն, վոր աշխատողն իր կարիքներն ու պահանջներն մասին ամենից առաջ իր միությանը դիմի: Դա իրականացնել կարելի ե վոչ թե դեկրետով, առանձին «իրավունքների» մասին բանաձևեր հանելով, այլ գործնական աշխատանքով, նրանով, վոր բանվորները գործնականում կտեսնեն, թե միությունը ուշադիր ե դեպի իրանց պահանջները և կարողանում ե բավարարել տալ արդարացի պահանջներն ու խնդիրները:

Վորոշ պրոֆկազմակերպություններում մենք չինքնիշխական անհոգություն, կազմոնի լավատեսություն ու ինքնաքննադատության բացակայություն ենք տեսնում:

Մենք պետք ե պրոլետարական ինքնաքննադատությունն ել ավելի ծավալենք պրոֆմիություններում, նրա սուրն ուղղելով այն պրոֆգործիչների դեմ, վորոնք արհամարհում են առանձին բանվորների կարիքներն ու պահանջները, բյուրոկրատական անսրտությամբ են վերաբերվում այն բանին, վորը «բանվորական կենցաղի մանրուք» անունն ե ստացել: Բայց դրանք մանրուքներ չեն, այլ ներկայումս վճռող հարցեր:

Այս կամ այն պրոֆկազմակերպության աշխատանքը պետք ե ամենից առաջ զննատվի նրանով, թե միությունն ինչ չափով ե կապված մասսայի հետ և վորքան ե ծանոթ բանվորների տրամադրությանը, վորքան ե կարողանում կազմակերպել բանվորներին և ուղիղ ճանապարհով տանել նրանց, թե բանվորներից ինչքան գանգատ, դիմում և հայտարարություն ե ստացվում, թե դրանք ինչպես են լուծվել պրոֆկազմակերպության կողմից:

Պրոֆմիութենական ամեն տեսակ վիճակագրությունից ամեն նաանհրաժեշտը՝ բանվորական նամակների, դիմումների, առաջարկությունների և գանգատների հաշվառումն ե:

Այստեղ առանձնապես տեղին կլինի հիշեցնել ՎեկԱՊԵ-ի (բ) 11-րդ համագումարի բանաձևի մի կետը, վոր կենինն ե գրել.

«Մասսաների, այսինքն բանվորների ահագին մեծամասնության (ապա յեւ բոլոր աշխատավորների) հետ ունեցած կապը պրոֆմիության ամեն մի գործունեյության հաջողության ամենակարեւոր, ամենահիմնական պայմանն ե հանդիսանում:

Քարից մինչև ամենավեր պրոֆմիությունների և նրանց ապարատի կազմակերպումը պիտի ստեղծվի ու գործնականորեն ստուգվի չերկար տարիների փորձով: Անհրաժեշտ ե կոմունիստների շարքերից պատասխանատու ընկերների ընտրության սխառտեմը, ընկերների, վորոնք պետք ե ապրեն բանվորական կյանքով, ճանաչեն այդ կյանքն ամեն կողմից, կարողանան ամեն մի հարցի վերաբերմամբ վորոշել ամեն մի մոմենտ և մասսայի տրամադրությունը, նրա իսկական ձգտումը, պահանջներն ու մտքերը, կարողանան առանց կեղծ իդեալականացման ստվերի վորոշել նրա զիտակցության չափը այս կամ այն նախապաշարմունքների և հնության մնացորդների ազդեցության ուժը, կարողանան մասսայի անսահման վստահությունը նվաճել՝ ընկերական վերաբերմունք ցույց տալով նրան և հոգածությամբ բավարարելով նրա կարիքները»:

Նույն այդ մտքերը քանիցս շեշտել ե ընկ. Ստալինն իր լիւլյթներում: 1925 թվին Սվերդլովի համալսարանում պատասխանելով տրված հարցերին, նա ասել ե.—

«Հայտնի ե, վոր տեքստիլ ռալոնում մոտերքս տեղի ունեցած կոնֆլիկտները բաց են արել մեր կուսակցական և պրոֆեսիոնալ կազմակերպությունների մի ամբողջ շարքում գոյություն ունեցող այդ խոցերը (մասնակի խզվածություն բանվոր դասակարգի լայն մասսաներից. Լ. Կ.):

Այդ դժվարությունները հաղթահարելու համար՝ ամենից առաջ պետք ե աշխատել մեր կուսակցական և պրոֆեսիոնալ կազմակերպություններն ազատել բացահայտ բյուրոկրատական տարրերից, ձեռնարկել ֆարգործարկումների կազմի նորոգման, անպայման աշխուժացնել արտադրական խորհրդակցությունը,

կուսակցական աշխատանքի ծանրության կենտրոնը փոխադրել արտադրական խոշոր բջիջներն ու նրանց տալ լավագույն կուսակցական գործիչներ:

Ավելի մեծ ուշադրություն և խոհունություն բանվոր դասակարգի պահանջների ու կարիքների վերաբերմամբ: Ավելի քիչ բյուրոկրատական ֆորմալիզմ մեր կուսակցական ու պրոֆեսիոնալ կազմակերպությունների պրակտիկայում: Ավելի մեծ զգայնություն յեվ ջերմ վերաբերմունք դեպի բանվոր դասակարգի դասակարգային արժանապատվության գագուտը (ընդգծումն իմն է. — ի. Կ.): Այդպես է խնդիրն այժմ:

Այդ խոսքերն իրանց կատարյալ ուժը պահում են և ներկա մոմենտում: Պրոֆգործիչները պիտի ուշադիր լինին բանվորների կարիքներին ու պահանջներին: Նրանք պետք է պարբերաբար այցելեն բանվորական բնակարաններն ու հանրակացարանները, զրուցեն վոչ միայն բանվորների, այլ և նրանց ընտանիքների անդամների հետ, մանրամասնորեն իմանան թե ինչով է ապրում, ինչով հետաքրքրվում իրանց միություն մեջ գտնվող չլուրջաբանչուր բանվորը: Դրա մեջ է մասսաների հետ ունեցած կապի զրավականը, դրա մեջ է մասսաներն ավելի լայնորեն մոբիլիզացիայի չենթարկելու պայմանը՝ չերկրորդ հնգամյակի հսկայական խնդիրներն իրագործելու համար:

5. ՊՐՈՓԳՈՐԾԻՉՆԵՐԻ ԿԱԴՐԵՐԻ, ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒՅԱՆ ՅԵՎ ԴԺՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Արդյոք պրոֆմիություններում պրոֆգործիչների ուժեղ կադրեր կան: Այս, կան: Այս տարիներում, պրոֆմիությունների 8-րդ համագումարից հետո, մեզնում լավագույն հարվածայինների շարքերից տասնչակ ու հարյուր հազարավոր աչքի ընկնող կազմակերպիչներ են առաջացել ու դաստիարակվել: Յեթե առաջները մինչև պրոֆմիությունների 8-րդ համագումարը Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի հին ղեկավարությունը չի ոգնել կուսակցության հիմնական գծին ու խոչընդոտ է հանդիսացել նրան, ապա այժմ չեմ սխալվի՝ յեթե ասեմ, վոր ներկա համագումարը վոչ միայն այստեղ ներկա գտնվող պատվիրակների կարծիքն է արտահայտում, այլև տրամադրությունը հարյուր հազարավոր նոր պրոֆկադրերի, վորոնք աղնվությունը ու անկեղծորեն պայքա-

րում են կուսակցության հիմնական գծի համար: (Բուռն ծափահարություններ):

Ամբողջ հարցը՝ դրված խնդիրները գործնականում իրականացնել կարողանալու մեջն է կայանում:

Մենք հաճախ տաղանդավոր բանվորներին, հերոսի պես արտադրությունում աշխատող հիանալի մարտիկներին գործարկումի մեջ ենք ընտրում և նրանք այնտեղ շփոթվում են ու չեն կարողանում ճշտորեն մոտենալ աշխատանքին: Աշխատողներին չափից ավելի գովել չի կարելի և պետք չկա ինքնախաբեությունը զբաղվելու:

Մենք կուսակցական աշխատանքից ահագին քանակությամբ ստուգված մարտիկներ ենք նետել պրոֆաշխատանքի ասպարեղ: Նրանք ուշագրավ մարտիկ են, հիանալի աշխատողներ: Բայց նրանք դեռ բոլորը չեն, վոր սովորել են պրոֆմիությունական աշխատանքը, բոլորը չեն, վոր, յեթե կարելի է այսպես արտահայտվել, տիրապետել են պրոֆաշխատանքի տեխնիկային: Պրոֆաշխատանքում ևս տեխնիկա կա, պրոֆաշխատանքի տեխնիկական հասկանալով մի ավելի բարդ բան, քան մեքենան, կամ ստանդեր: Ահա այսպես, դեռ բոլորը չեն, վոր կարողացել են այդ տեխնիկային տիրապետել:

Ուստի մեր առաջ կանգնած է պրոֆաշխատանքի առաջ քաշած այդ մարդկանց սովորեցնելու խնդիրը. դեռ-դեն չչպրտել նրանց, այլ ոգնել, աշակցել:

Յեվ այստեղ մենք պետք է ասենք այն մեծ հոսունության թուլյալատրելի լինելու մասին, վոր յերևում է պրոֆգործիչների շարքերում. այնպիսի հոսունություն, վորպիսին յերբեմն գերազանցում է ձեռնարկությունների բանվորական ուժի հոսունությունից: (Միծաղ): Մենք պետք է պայքարենք այդ հոսունության դեմ այնպես, ինչպես պայքարում ենք դրա դեմ ֆաբրիկաներում ու գործարաններում: Մենք պետք է մարդկանց ամբապնդենք, վորակյալ դարձնենք, սովորեցնենք: Միևնույն ժամանակ և պետք է նրանց քաղաքաքականապես դաստիարակենք:

Իհարկե, պրոֆմիության մեջ մենք ունենք, ճնշող մեծամասնությամբ, յեփված-բովված մարդիք վորոնք պայքարում են կուսակցության հիմնական գծի համար: Բայց կարելի է հանդիպել և այնպիսի ընկերների, վորոնք յերբեմն ամենափոքր դժվարություններից կորցնում են իրանց:

Կան այնպիսի գործիչներ, վոր ասում են. «Սատանան ինձ պրոֆաշխատանքի տարալ: Նստած եի ինձ համար արտադրութունում, կամ կուսաշխատանքում: Այդպես ավելի հեշտ եր և վորոշակիութուն կար: Չեմ կարող, արդյոք, փախչել պրոֆաշխատանքից, մանավանդ վոր այստեղ կարելի ե տեսական բազա մտցնել, ինչպես, որինակ՝ դատողութուններ տալ թե յերկրորդ հնգամյակում պրոֆմիութունները պետք չեն լինի»: (Ծիծաղ, ծափահարություններ):

Ինքն ըստ ինքյան հասկանալի ե, վոր այս տեսակ տրամադրութունները չեն կարող համակրանքի արժանանալ մեր կողմից: Կուսակցութունը դատապարտում ե այդպիսի տրամադրութունները: Բանվոր դասակարգի և նրա կուսակցության կողմից սոցիալիստական շինարարության ամենապատասխանատու բնագավառներից մեկում են դրված պրոֆգործիչները: Յեկ մենք պետք ե նրանց ստուգենք իրեւ բանվոր դասակարգի գործի համար պայքարողներին, ստուգենք գործնական աշխատանքում, սոցիալիստական տնտեսության զարգացման ասպարիզում աշխատող բանվորների դրությունը բարելավելու կոնկրետ հարցերում և հոգածությունում:

Բանվոր դասակարգն ու կուսակցութունը կաջակցեն ու կխրախուսեն բոլոր այն պրոֆգործիչներին, վորոնք կկարողանան գործով իրականացնել կուսակցության լենինյան գիծը: Այդ գիծն ստուգված ե սոցիալիզմի համար միվող պայքարում: Դա ստուգված ե սոցիալիստական շինարարության այն ահագին հաջողութուններում, վոր մենք ունենք: Այստեղ մեր լսած դեկլացումները ցայտուն կերպով այդ ցույց տվին:

Մենք գիտենք, վոր դժվարութուններ դեռ շատ ունինք: Սակայն այդ դժվարութուններն արմատապես տարբերվում են կապիտալիստական չերկրների դժվարութուններից: Այնտեղ ձգնաժամ ե, գործադրկութուն, սով և կարիք, վոր ծանրացած են տասնյակ միլիոնավոր բանվորների ու հարյուր միլիոնավոր աշխատավորների վրա: Այնտեղ կապիտալիզմի անկման ե փլուզման դժվարութուններ են:

Մեզ մոտ վերելքի դժվարութուններ են, աճման դժվարութուններ. դժվարութուններ, վորոնց մենք հաղթահարում ենք համառ պայքարով, տոկուն աշխատանքով. հաղթահարում ենք,

վորովհետև ուղիղ լենինյան դիժ ենք տանում կուսակցության կենտկոմի և կուսակցության առաջնորդ ընկ. Ստալինի ղեկավարությամբ: (Բուռն ծափահարություններ):

Այն ժամանակ, չերք կապիտալիզմի վոր չերկրում կուզեք, բանվոր դասակարգը պառկելով քննելու, չի իմանում թե ինչպես կլինի իր վիճակն առավոտյան,—գործարանից փողոց չէն չալտի արդյոք, իր ընտանիքով միասին սոված չի մնա,—խորհրդային բանվորը կարող ե հանգիստ լինել, վոր վոչ ինքը, վոչ իր չերեխաներն առանց գործի չեն մնա:

Արտադրութուն քաշված մեր չերիտասարդ բանվորները մոռացել են, թե գործադրկության սարսափն ինչպես ծանր մըղձավանջի ավես ճնշում եր բանվորներին: Այդ պատճառով, չերք այսօր ասում ենք, թե մեզնում գործադրկութուն չկա, դա շատ նվաճումներից լուկ մեկը չե: Դա արտահայտությունն ե մեր վրձնական խոշորագույն հաղթանակների:

Սակայն հաղթութունների հետ միասին մենք չենք մոռանում՝ վոր դժվարութուններ շատ ունենք: Մենք Դենպրոստրոյն ենք կառուցում՝ գործարանների կոմբինատով միասին, Ուրալ-Կուզնեցկի կոմբինատը, Մագնիտոստրոյի և Չելյարինսկի տրակտորի գործարանի հետ միասին և այլն: Դրանք հաղթանակներ են, բայց դրանք և դժվարութուններ են, վորովհետև արտասահմանում մեզ չերկարժամանակյա վարկ չեն տալիս: Յեթե վարկ ենք ստանում, ապա շատ փոքրիկ և կարճ ժամանակով: Մենք պետք ե մեքենաներ գնենք մեր վոսկով: Մենք միլիարդներ ենք մտցնում: Դրանք միլիարդներ են, գումարված այն կուպեկներից, վոր ստացվում են կոշտացած ձեռներով ու մեր չերկրի ֆաբրիկաներում, գործարաններում և սոցիալիստական դաշտերում տարվող համառ աշխատանքով:

Մենք սոցիալիզմ ենք կառուցում մեր սեփական պրոլետարական հաշվով՝ հաղթահարելով դժվարութունները նույնպես, ինչպես հաղթահարեցինք Դենիկինին, Կոլչակին ու նրանց հովանավորող իմպերիալիստներին՝ բանվորական գործին հաղթութուն տված և ֆրոնտներում ընկած մեր հարյուր հազարավոր հերոսների գնով: (Բուռն ծափահարություններ):

Մենք միլիարդներ ենք մտցնում: Սակայն ամեն մեկը հասկանում ե, վոր Մագնիտոստրոյներ կառուցելը մի քանի տարի ե

տեղում, հարյուր միլիոնավոր ռուբլիներ կլանելով, իսկ նրանք արտադրանք կսկսեն տալ միայն 2—3 տարի հետո: Մագնիտոստրոնյն արդեն սկսել է № 1 հալոցից չուգուն տալ, արդեն կարողացել է անցնել այդ հալոցի նախագծային ուժից, սակայն ամբողջ գործարանը լինթաց կերպով միայն մի տարուց հետո կծավալվի: Արդեն 5 տարի է, վոր Դնեպրոստրոյում խոշոր զբամազուլաներ ենք դնում, բայց նրանք միայն այժմ կսկսեն արդյունք տալ:

Լավկաններ կգտնվեն, վորոնք կասեն. «Յեթե բանն այդպես դժվար է, ապա ինչու միլիարդները մտցնել գործարանները, վորոնք միայն 2—3 տարուց հետո արտադրանք կտան: Ավելի լավ է մի քիչ թեթև. ինչու միանգամից կառուցել Մագնիտոստրոյը, հսկայական և աշխարհիս վրայի խոշորագույն «Շարիկոպողչիպնիկը» Մոսկվայում, Կուզնեցկի մետաղագործարանն, Դնեպրոստրոյը. ավելի հեշտ կլինի վոր թե Մագնիտոստրոյներ կառուցել, այլ տեքստիլի և վորտամանի ֆաբրիկներ,—վորտաման կլինեն, մանուֆակտուրա կլինեն և այլն: Ինչ պետք կար կուլեկտիվացման: Գյուղացիներն առաջվա նման անհատական տնտեսություն կվարելին: Իրավունք տրվեր կուլակին, կուլակը շուկան մթերքներ կբերեր, կգնեյինք այդ մթերքները և ապրելն ավելի հեշտ կլինեք»:

Այդպես են դատում մանր բուրժուական կապիտալիստները, յերբեմն ել կուսակցական տոմս ունեցող՝ մինչև վոսկոյների ուղն ու ծուծը մեղչանները, վորովհետեվ կուստոմսը մեղչանականությունից և մանր-բուրժուական տրամադրություններից էլ փրկում: Լինում է անկուսակցական, վոր յերբեմն ավելի տոկուն ու յեփված է հանդիսանում, քան վորոշ կուսակցական:

Սակայն այդ «խմաստունները» խորապես սխալվում են: Այդ մարդիկ իրանց քթից դենը չեն տեսնում: Նրանք չեն հասկանում հիմնականը, ընկերներ: Նրանք չեն հասկանում, վոր յեթե մենք գնայինք աջ ուկրոնիստների ու տրոցկիստների մեղ առաջարկած ուղիով, ապա կկորցնենք այն բոլորն, ինչ վոր նվաճել ենք Հոկտեմբերյան հեղափոխության ժամանակ: Մենք կըստանայինք կուլակի ուժեղացում և կապիտալիստի ուժեղացում, իսկ դա կտաններ դեպի կապիտալիզմի վերականգնում, դեպի կապիտալիստական ստրկություն վերականգնում՝ նրա աղքատության, սովի, գործազրկության և իրակազրկության հետ միասին:

Ինչ արժեք ունի յերկիրն առանց մետաղի, առանց մեքենաների ու առանց ուժեղ ինդուստրիալ պրոլետարիատի: Մեր առաջ է 400 միլիոն ժողովուրդ ունեցող Չինաստանի ցայտուն որինակը: Ամեն մի ներքինիացած ու բուրժուական նախապաշարմունքներով դաստիարակված մարդ կարող է ասել. «վոր ինչ էին ժողովուրդը հետաճաց են»:

Ճիշտ էլ. դա չնուանդուն ժողովուրդ է. հին, բազմադարյա կուլտուրայով: Բայց դա մի ժողովուրդ է, վոր դեռ չի կարողացել սեփական ուժեղ կոմունիստական կուսակցություն ստեղծել, չի կարողացել ռայոնների (բացառությամբ խորհրդային ռայոնների) մեծ մասում ինչպես հարկավոր է պայքար ծավալել ներքին ու արտաքին կապիտալիստներից ազատելու համար, զարգացած ինդուստրիա չունի, սեփական ուժեղ ինդուստրիալ պրոլետարիատ չունի: Թեև Չինաստանը տեքստիլ ֆաբրիկներ ունի, սակայն նա մետաղ չունի, մեքենաներ չունի, հետևաբար և պաշտպանության անհրաժեշտ միջոցներ չունի: Ուստի և չին ժողովրդին ծեծում—ջարդում է, կողոպտում է և բռնադատում ով կարող է՝ չինական գեներալների ու կապիտալիստների ոգնությունը:

Մեղ համար այդպիսի վիճակ չի պատրաստված: Մենք գիտենք, վոր շատ ծանր դժվարությունների միջից անցնելով, այդ դժվարությունները հաղթահարելով, մենք գործարան գործարանի հետևից ենք կառուցում: Մենք մեր սեփական մետաղն ունենք: Այս տարի մենք պետք է 10 միլիոն չուգուն ունենանք, իսկ հետագա տարիներում նորանոր միլիոնավոր տոնն: Մենք մեր սեփական մեքենաները, տրակտորի գործարաններն ու հսկաներն ունենք, վոր որեկան մոտ 300 տրակտոր են տալիս: Մենք մեր սեփական չուգունը, սեփական պողպատը ու խոշորագույն մեքենաշինական գործարաններն ունինք: Քիչ են դրանք՝ բայց մենք կստեղծենք ավելին (բուռն / ծափահարություն): Մեղ վոր վոր հանկարծակի չի բերի, Կալվաթաթերերի ու կապիտալիստների ճնշումից ազատ՝ մենք միշտ պատրաստ ենք կրթքով պաշտպանելու մեր յերկրի ազատությունն ու անկախությունը և այդ միայն նրա համար, վոր մեր բանվոր դասակարգն ուղիվ ճանապարհով է գնում, ինդուստրիալիզարգացման, կոլխոզների զարգացման ուղիով, գնում է կուսակցության ու նրա

կենսական և լինինի գաղափարների լավագույն կենսագործող
ընկ. Ստալինի ղեկավարությամբ՝ (բուռն ծափահարություններ):

Ի՞նչ արժե այն պրոլետարական յերկիրը, վոր հնարավոր
ությունն է տալիս իր կողքին աճելու և զարգանալու կալվա-
ծատերին, կուլակին ու քաղաքի կապիտալիստներին, վորոնք
ճնշելին բանվոր դասակարգին, վորոնք իրանց պայմանները թե-
լադրելին բանվոր դասակարգին, վորոնք կողոպտելին բանվորնե-
րին ու գյուղացիներին և նրանց սովի ու գործազրկության
յերկյուղի տակ պահելին: Այն զրույցները, թե կուլակը մթերք-
ներ դուրս կբերի շուկա՝ դատարկաբանություններ են: Բանվորնե-
րն ալ մթերքները չեն ստանա, վորովհետև քաղաքում նոր առե-
տրական — վաճառական կապիտալիստ կաճեր, իսկ գյուղում՝ կի-
սակալվածատեր — կուլակներ, իսկ մեր ուժը վողորմելի կլիներ,
չնչին, մանավանդ տնտեսական ասպարեղում, իսկ դա ել, ինչպես
հայտնի է, վճռում է քաղաքական իշխանության հարցը:

Պատմությունը հարց է դրել. կամ Հոկտեմբերյան հեղափո-
խությունն ու մինչև վերջ պայքար սոցիալիզմի համար, պայքար
բոլոր ժամանակավոր դժվարությունների դեմ, վորոնք կանգնած
են մեր գալարուն, դժվարին ճանապարհի վրա, կամ հետ դեպի
կապիտալիզմ:

Այլ և «ձախ» ուղիոնիստները փթած կապիտալիստական
տրամադրությունների են յենթարկվել: Տրոցկիստներն իրանց
«ձախ» ֆրազաներով մեզ քաշում են դեպի կապիտալիզմի վերա-
կանգնումը:

Մենք, ընկերներ, գնացինք ալ ուղիով: Մենք գնացինք
լենինյան ուղիով. գուցե սկզբներում ավելի դժվարին, սակայն
դրա փոխարեն վստահելի ուղիով, հաստատուն, միակ ուղիով,
վոր հաղթությունն է բերում:

Լավ կլինեն հրամանատարները, լավ կլինեն մարտիկները
կարմիր բանակայինները, չեթե դիրքերը նվաճելով, մի սար
նվաճելով՝ թթվեն, թուլանալին, պառկեն քնելու, վերցնեն
դիրքերը, ձիերը բաց թողնեն արածելու և ասեն. «Դեհ, տղերք
հանգստանա՛ք: Դենը՝ ճահիճներ են, դենը՝ ճանապարհը փշոտ
է, դենը՝ պետք է նոր սար բարձրանալ, նոր բարձրություն
գրավել: Մենք հոգնել ենք, լավ կլինի դեռ այստեղ մի քիչ
քնենք»:

Այսպես կասենք մեզ և ամբողջ խորհրդային պրոլետարիա-
տին. — չվերցնել դիրքերը, դեմոքրիկացիայը չենթարկվել, ալ
կանգնել պոստում: Կանգնա՛նք մի դիրքում, ալ առաջ գնալ
(բուռն ծափահարություններ):

Մենք ագնավությամբ և ուղղակի ասում ենք բանվորներին.
«Դու, պրոլետար և սոցիալիզմի գործի մարտիկ, դու, վոր պայ-
քարի արյունոտ ճանապարհն էս անցել, պրոլետարիատի ձեռ-
քով 1917 թվին իշխանությունը նվաճելու դժվարին ճանապարհը,
այդ խորհրդային իշխանությունը պաշտպանելու ճանապարհն
էս անցել քաղաքացիական կռիւում, ՆեՊ-ի միջոցով, շրջանցումի
ճանապարհով դեպի սոցիալիզմի ուղին էս անցել, դու գիտես,
վոր այժմ բեկոնստրուկտիվ ժամանակաշրջանն ենք հասել, մենք
կուլակի դեմ հացի համար մղված պայքարի և ճակատամարտերի
ուղին ենք անցել, մենք այսօր դեռ դժվարություններ ենք կրում,
բայց այդ մենք — բոլշևիկներս ու մեծ խորհրդային Միության
բանվոր դասակարգը չեն, վոր պետք է նահանջենք, մենք չենք,
վոր աջ ու «ձախ» կապիտալիստների պես հետ խաղանք ժա-
մանակավոր, արագ անցնող դժվարությունների առաջ: Թող
նրանք, ովքեր վախենում և տեղի են տալիս այդ դժվարություն-
ների առաջ, ովքեր պատրաստ են վոսպի ապուրի համար մեր
նվաճած հաղթանակները ծախելու, թող նրանք յերազեն նվա-
ճած դիրքերը հանձնելու ուղիների մասին: Իսկ կուսակցության
կողմից ղեկավարվող, վոչ թե տրեդունիոնիստական, ալ բոլշևիկյան
պրոֆմիությունների կողմից ղեկավարվող մեր բաղամիտին
բանվոր դասակարգը դեն կշարտի թերահավատներին և կայտառ
ու վստահ առաջ կբալլի՝ դժվարությունների միջեց — դեպի նոր
հաղթանակներ (նվաճելի փոխվող բուռն ծափահարություններ):

ՊՐՈՓՄԻՍԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵ- ՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՊՐՈՓ- ԻՆՏԵՐՆՈՒՄ ՅԵՂԱԾ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԸՆԿ. ԼՈՋՈՎԱԿՈՒ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ

Պրոֆինտերնի խորհրդով լոյս ածող կազմող խորհրդային պրոֆմիտելյուսներին համագումարը, պրոլետարական դիկտատու-
րայի յերկրի պրոլետարիատը ներկայացնող համագումարը հըս-
կայական նշանակութիւն ունի վոչ միայն ներքին քաղաքա-
կանութեան տեսակետից, այլ և արտաքին քաղաքականութեան
տեսակետից:

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՍՏԱԲԻԼԻԶԱՅԻԱՆ ՎԵՐՋԱՆՈՒՄ Ե

Ամենից առաջ մենք պետք է վորոշենք, թե ներկայումս
ինչ դրութեան մեջ է կապիտալիզմը:

1923 թվից հետո սկսվում է համեմատական ստաբիլիզա-
ցիայի շրջանը: Ինչ է նշանակում ստաբիլիզացիա: Այդ հարցին
ընկ. Ստալինը պատասխանել է իր ճառերից մեկում դեռևս 1925
թվին, յերբ պետք եր գնահատել ուժերի այն ժամանակվա հա-
րաբերութիւնը: «Ստաբիլիզացիան,—ասել է այն ժամանակ
Ստալինը,—կանգ առում է, ստաբիլացիան տվյալ դրութեան ամ-
րապնդում և հետագա զարգացում է»: Ընկ. Ստալինը հենց այն
ժամանակ շեշտել է վոր ստաբիլիզացիան պետք է մոտենալ նրա
մեջ յեղած հակասութիւնների զարգացման տեսակետից: Յեւ
իրոք, միայն այդ մոտեցման տեսակետից կարելի է հասկանալ
և համեմատական ստաբիլիզացիայի ավարտվող շրջանի ելութիւն-
ը և այն, ինչ վոր տեղի է ունենում ներկայումս կապիտալիս-
տական աշխարհում: Միևնույն ժամանակ ընկ. Ստալինն արդեն
շեշտել եր, թե ճիշտ է խոսել միայն մի ստաբիլիզացիայի մա-

սին: Նույն ճառում նա ասել է, թե կա յերկու ստաբիլիզացիա:
Մի բեռում ստաբիլիզացիայի է յենթարկվում կապիտալիզմը,
ամրացնելու ձեռք բերած դրութիւնները և զարգանալով դեպի
առաջ, մյուս բեռում ստաբիլիզացիայի են յենթարկում խոր-
հրդային կարգերը, ամրացնելով իր նվաճած դիրքերը և առաջ
շարժվելով հալթանակների ուղիով:

Հասկանալու համար, թե ինչ տարրերից է գումարվել կա-
պիտալիստական ստաբիլիզացիան, կհիշեցնեմ, թե ընկ. Ստալին-
ը նույն ճառում ինչպես է վորոշել նաև այդ ստաբիլիզացիայի
տարրերը:

«Կոնկրետորեն ինչով է արտահայտվել կապիտալիզմի ստա-
բիլիզացիան,—ասել է նա:—Առաջին, նրանով՝ վոր Անգլիան,
Ամերիկան, Ֆրանսիան կարողացել են ժամանակավորապես հա-
մաձայնութեան գալ Գերմանիան թալանելու յեղանակների մա-
մասին (Դառուսի պլանը,—Ա. Լ.): Յերկրորդ՝ կապիտալիզմի
ստաբիլիզացիան արտահայտվել է նրանով, վոր անգլիական,
ամերիկական և յապոնական կապիտալին հաջողվել է ժամանա-
կավորապես համաձայնութեան գալ գործունեյութեան շրջաններ
սահմանելու մասին Չինաստանում, միջազգային կապիտալի այդ
ամենաընդարձակ շուկայում, նրան թալանելու յեղանակների
մասին: Յերրորդ՝ կապիտալիզմի ստաբիլիզացիան արտահայտ-
վել է նրանով, վոր առաջավոր յերկրների իմպերիալիստական
խմբակներին հաջողվել է ժամանակավորապես համաձայնութեան
գալ՝ իրենց զաղութների թալանի գործին փոխադարձաբար չմի-
ջամտելու մասին»:

Ինչ կա այժմ այն հիմնական տարրերից, վորոնցից գու-
մարվել է հարաբերական ստաբիլիզացիան:

Առաջին. —Անգլիան, Ամերիկան և Ֆրանսիան թեկուզ և
անց են կացրել Դառուսի պլանը, իսկ ապա նաև Յուզգի պլա-
նը, բայց այլևս չեն կարողանում Գերմանիայից ստանալ պար-
տահատուցումները: Գերմանիան վճարել է կարող: Ֆրանսիա-
կան հին առածն ասում է, թե այնտեղ, ուր վոչինչ չկա, թագա-
վորն ել կորցնում է իր իրավունքները: Կարելի է ասել, թե այնտեղ,
ուր վոչինչ չկա, Վերսալի պայմանագիրն ել վոչինչ անել է կարող:

Յրեկրորդ. —Անգլիան, յապոնական, ֆրանսիական և ամ-
երիկական կապիտալին այն ժամանակ հաջողվել է համաձայնու-

Թյան գալ Չինաստանի վերաբերմամբ, իսկ այժմ Չինաստանի շուրջը մեծ պետությունների կատաղի կռիվն է տեղի ունենում: Դուք հետո կտեսնեք, վոր Չինաստանի վերաբաժանման պահանջները մի կողմից արվում են յապոնա-ֆրանսիական հաստատուն կերպով գոյացած համաձայնության կողմից, վորին ոգնում է Անգլիան, իսկ մյուս կողմից՝ Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կողմից: Այդպիսով նաև Չինաստանի հարցում, — լայնածավալ շուկայի հարցում — նույնպես չկա այլևս այն դրուժյունը, վորը յեղել է այն ժամանակ, յերբ իմպերիալիստները ժամանակավորապես կարողացել էին համաձայնության գալ՝ միմյանց ազդեցության շրջանը չմտնելու համար: Այժմ Յապոնիան գրավել է Մանջուրիան, գրավել է Շանհայի մի մասը և շատ ուժեղ կերպով մտել է ՀԱՄՆ-ի ազդեցության շրջանը: Ստաբիլիզացիայի այդ յեքտոդ տարրն էլ է խախտված, և այստեղ այժմ ունեն այնպիսի դրուժյուն, վոր միանգամայն հակառակն է նրան, ինչ վոր այն ժամանակ տվել եր ստաբիլիզացիան:

Հարաբերական ստաբիլիզացիան հասել է ամենաբարձր կետին մոտավորապես պրոֆիտությունների 8-րդ համամիութենական համագումարի ժամանակները: 1928 թիվը կարելի է համարել հարաբերական ստաբիլիզացիայի ամենաբարձր կետը: Յեվ շատ կարևոր է այն, վոր հենց այդ հարաբերական ստաբիլիզացիայի կապակցությամբ աճել են այն աջ տարրերը Կոմինտերնում (ներառյալ նաև ՎեկԱՊԵ-ն (բ)), Պրոֆինտերնում, վորոնց դեմ և Կոմինտերնը և Պրոֆինտերնը, և մեր կուսակցությունը պետք ունեցան վճռական պայքար մղել: Այլ թեքման բնորոշ առանձնահատկությունը կայանում եր նրանում, վոր նա գերազանցում եր ստաբիլիզացիայի նասացումն ինքնը: Այլ թեքումը խոսում եր «կազմակերպված կապիտալիզմի» մասին, խոսում եր «կապիտալիզմի ռեկոնստրուկցիայի» մասին, առանձին բարադրությունների մասնակի տեխնիկական ռեկոնստրուկցիան ընդունելով վորպես կապիտալիստական սիստեմի ռեկոնստրուկցիա: Կյանքը ցույց է տվել, վոր կապիտալիզմի վոչ մի ռեկոնստրուկցիա չկա, և այն նախազգուշացումները, վոր արել են Կոմինտերն ու մեր կուսակցությունը բոլոր յերկրներում յեղած աջերին, Կոմինտերնի 6-րդ կոնգրեսի վորոշումները, թե ստա-

բիլիզացիան հաստատուն չէ, թե նրանում դրված են նրան խոր-խորդ տարրեր, այս բոլորը լիովին արդարացի են: Ընկ. Ստալինի կողմից ՎեկԱՊԵ-ի (բ) մեջ յեղած ալ թեքման մասին արված պարզ, վորոշակի և միանգամայն անյերկմիտ նախազգուշացումները լիովին արդարացի են: Ստաբիլիզացիան դուրս է յեկել անհաստատ, կապիտալիստական սիստեմը ցնցող տարրերը աճել են մինչև ծայր սատիճան, և այդ տարրերից ամենաեղականներն են, իհարկե, Խորհրդային Միության ահագին աճումը և համաշխարհային տնտեսական կրիզիսը:

Ինչ հետևություն պետք է անել: Յեթե ուշադրության առնենք ահագին խորություն և սրություն ունեցող տնտեսական կրիզիսը, վորը ցնցում է ամբողջ աշխարհը, յեթե ուշադրության առնենք, վոր այն բոլոր տարրերը, վորոնցից կազմվել է հարաբերական ստաբիլիզացիան, արդեն այլևս գոյություն չունեն, յեթե ուշադրության առնենք միջազգային դրուժյունն ամբողջությամբ, մենք պետք է ասենք, վոր մենք հասել ենք կապիտալիստական ստաբիլիզացիայի վերջին:

Ինչ ունենք այժմ միջազգային քաղաքականության մեջ: Յեթե յեղենք նրանից, ինչ վոր կա ներկայումս, մենք պետք է ասենք, վոր այժմ մենք նոր խմբավորում ստեղծելու գործեր ենք տեսնում հետևյալ յերկրներից՝ Ֆրանսիայից, Յապոնիայից, Լեհաստանից, Ռումինիայից, Հարավ-Սլավիայից, Չեխո-Սլովակիայից և Բելգիայից:

Այդ խմբավորումը կարող է Անգլիայի կողմից աջակցություն ունենալ մի ամբողջ շարք հարցերի վերաբերմամբ: Նրա սալըն ուղղված է ՀԱՄՆ-ի դեմ, Խորհրդային Միության դեմ և Գերմանիայի դեմ, վորչալի վոր Ֆրանսիան ամենից առաջ ուղղում է նրանից քամել պարտահառուցումների ահագին քանակություն:

Իրենց և ուրիշների այդ միջազգային վաճառքում առանձնապես կարևոր է ՀԱՄՆ-ի դրուժյունը, բռնած ղիրքը: Հեռավոր Արևելքում ՀԱՄՆ-ը չեղոքացված են. այստեղ Յապոնիան, Ֆրանսիան, Անգլիան գործում են միասին ՀԱՄՆ-ի դեմ: Յեվրոպայում, Ժենևի կոնֆերանսում, ՀԱՄՆ-ի ներկայացուցիչներն աշխատում են սեպ տնկել դաշնակիցների միջև, Անգլիային պոկել, վորպեսզի թուլացնեն յապոնա-ֆրանսական դաշինքը՝ Հեռավոր Արևելքում:

Ի՞նչ վորոնք են սակարկութեան առարկաները: Սակարկութեան առարկաներն են, առաջին—պարտքերը—ՀԱՄՆ-ի հիմնական հաղթաթուղթը (կողմը):

Յերկրորդ.—Խորհրդային Միութիւնը ժընեռւմ: Բացարձակ խոստում են զինաթափման մասին, իսկ բոլոր անգլիկոսական ինստիտուտները ու բանակցութիւնները աշխատում են լուծել անլուծելի հակասութիւններն ի հաշիվ աշխարհի վերաբաժանման ու Խորհրդային Միութեան և խաղում են տապալակ միլիոնավոր մարդկանց զուխների հետ:

Ընդ. Լիսվինովն իրեն հատուկ կտրականութեամբ ու գիվանագիտական քաղաքավարութեամբ այսպես է վորոշել ժընեռւմի դրութիւնը. «Չկա կոնֆերանսի վերջը և զինաթափման սկիզբը» (ծիծաղ, ծափահարութիւններ): Կամ՝ յեթե զիվանագիտական լեզվից թարգմանենք պարզ ուսաց լեզվի՝ շատ խոստում են, բայց անողուտ (ծիծաղ):

ՍՊԱՌԱՋԻՆՄԱՆ ԱՃՈՒՄԸ ՅԵՎ ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԻ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆԻ ՍԿԶԲԸ

Այդպիսով, ժընեռւմի այդ միջազգային կոնֆերանսը,—վորը դեպի իրեն է ձգում 2-րդ և Ամստերդամի Խաղերնացիոնալները, վորպէս մագնիսային սարը յերկաթին,—այդ կոնֆերանսը մի շիրմա է, վորը պետք է մասսաներից թագցնի նոր պատերազմ պատրաստելը:

Ընդ. Մոլոտովը 17-րդ կուսկոնֆերանսում այդ դրութիւնը ձևակերպել է այսպես. «Ներս սողալ պատերազմի մեջ առանց պատերազմ հայտարարելու»: Ինչու պատերազմ հայտարարել, քանի վոր այսպես ել կարելի է գործել: Այո, ընկերներ, Հեռավոր Արևելքում արդեն կատարվում են շատ լուրջ դեպքեր: Յապոնիան գրավել է Մանջուրիան, գրավել է Շանհայի մի մասը և նրա շրջակայքը: Բավական ներս է մտել Յանցզի հովիտը: Դրա հետ միաժամանակ նա կապիտալիստական յերկրներում գնում է անագին քանակութեամբ զենքեր ու ամուսիցիա: Նա հսկայական քանակութեամբ թնդանոթներ է գնում Շնեյդեր-Կրեյդի գործարաններում, գնդացիներ Գոչկիսի Փրանսիական գործարաններից և այլ ֆերմաներից: Արկեր, փամփուշտներ են ներ-

մուծվում Յապոնիա Անգլիայից, Չեխո-Սլովակիայից և այլն: Գերմանիայից Յապոնիա են լողարկված անագին քանակութեամբ շողենավեր՝ բռնավորված ռազմական բռններով:

Այդ բնագավառի դրութեան բնորոշման համար անհետաքրքիր չի լինի մատնանշել, վոր այն բոլոր յերկրներում, վորտեղ աղաղակում են զինաթափման մասին, բանակի անագին աճում կա, բանակի սպանդային ուժի աճում, բանակի արագ մոտորիզացիա, ավիացիայի անագին աճում, ռազմա-ծովային ուժերի հսկայական աճում: Ռազմա-ցամաքային և ռազմա-ծովային բյուջեները պաշտոնապես աճում են տարեցտարի: Աճում է քիմիական նյութերի—քլորի, մկնդեղի, բրոմի, իւրիտի, ֆոսգենի, քլորալիկրինի և այլն արտադրութիւնը:

Ի՞նչ են վկայում այդ բոլոր փաստերը միասին վերցրած: Նրանք վկայում են, վոր սենդոս կերպով պատերազմ է պատրաստվում, այդ քվում նաեւ պատերազմ հորհ. Միւրքյան դեմ:

Այն, ինչ կատարվում է հեռավոր Արևելքում, վոչ թե «միջնագետ» է, վոչ թե «թյուրիմացութիւն» է, վոչ թե «պատահական բռնկում» է, ինչպէս այդ բանը պատկերացնում են բուրժուական ու սոցիալ-դեմոկրատական մամուլի ապականված գրիչները,—դա սկիզբն է իմպերիալիստական նոր պատերազմի, խորհրդային Միւրքյան դեմ անմիջական սպառնալիքի ստեղծումը:

Դուք բոլորդ գիտեք, վոր Խորհրդային կառավարութիւնը հանդես է բերում իրոք բացառիկ համբերութիւն, բացառիկ զսպածութիւն: Խորհրդային կառավարութիւնը, մեր կուսակցութիւնը և մեր յերկրի բանվոր դասակարգը բազմիցս վոչ թե խոսքով, այլ գործով ապացուցել են խաղաղութեան ցանկութիւնը: Սակայն այն, ինչ կատարվում է մեր յերկրի սահմաններից դուրս, պետք է բարձրացնի յուրաքանչյուր պրոլետարի դգաստութիւնը թե Խորհ. Միութիւնում և թե կապիտալիստական յերկրներում:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿՐԻՋԻՍԻ ԽՈՐԱՅՈՒՄԸ—ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՀԱՐՁԱՎՈՒՄԸ ՅԵՎ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԴՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՏԱՅՈՒՄԸ

Իրոք, ինչ է կատարվում այժմ համաշխարհային եկոնոմիկայում: Արդյունաբերական արտադրութիւնը, յեթե վերցնենք համաշխարհային արտադրանքն, ընկնում է: Ապրանքահեղեղումը

բոլոր յերկրներում ահագին է, ցնցող: Վոչ վոք չկա, վոր ապ-
րանք առնի: Բոլոր յերկրներում գյուղական տնտեսութեան խոր
կրիզիս է և վարկային ու դրամական սխտեմի կրիզիս է:
Այդ կրիզիսն այնքան խոր է, այնքան սուր, վոր նա
մինչև իսկ բուրժուազիայի իդեոլոգիների կասկածներն է հարու-
ցում՝ կապիտալիստական սխտեմի գոյութեան հետագա հնարա-
վորութեան վերաբերմամբ:

Մանկացումների քանակութիւնը կրիզիսների պատմու-
թեան մեջ իր նմանը չունի: Ներմուծման և արտահանութեան
հսկայական կրճատում, կապիտալներգրումների գրեթե լիակա-
տար դադարում:

Խոշոր բանկերի, ինչպես որինակ, Գերմանիայի Դանատ-բան-
կի և այլն և այլն փլուզումը խոշորագույն կոնցերնների, ինչպես
որինակ՝ Կրեյգերի կոնցերնի փլուզումը, — ահա համաշխարհային
կապիտալիստական եկոնոմիկայի ընդհանուր ֆոնը:

Վերջին 2—2½ տարում կրիզիսը հասցրել է բանվոր դա-
սակարգի կենսական մակարդակի հսկայական ցածրացմանը և,
ամենից առաջ, աշխատավարձի կրճատմանը:

Բայց չէ վոր, բացի աշխատավարձի ուղղակի իջեցումից,
բանվոր դասակարգի վրա ընկած է հսկայական գործազրկու-
թեան ծանրութիւնը, վոր մեր հաշիվներով հասնում է 48 միլիո-
նի, առանց գաղութների, առանց մի ամբողջ շարք յերկրների
և աշխատանքի ճյուղերի, վորտեղ գործազուրկների հաշվեառ
բոլորովին գոյութիւն չունի:

Վերջին պաշտոնական տվյալների համաձայն Գերմանիա-
յում գործազուրկների թիւը համար և 6,200 հազար մարդու,
իսկ վորովհետև ապահովագրումից հանված են նշանավոր չափով
խափեր, ուստի միայն Գերմանիայում կարելի է հաշվել մոտ 8
միլիոն գործազուրկ: Միացյալ Նահանգներում գործազուրկների թի-
ւը հասնում է 14 միլիոնի, Անգլիայում գործազրկութիւնն ան-
ցել է 3 միլիոնից, Յապոնիայում — մոտ 3 միլիոն է և այլն:

Կրիզիսն իր ամբողջ ծանրութեամբ փլվել է քաղաքի աշ-
խատավոր մասսաների վրա: Մի քանի յերկրներում գործազը-
կութիւնն ընդգրկում է բանվոր դասակարգի կեսից ավելին:
Միայն մի քանի յերկրներում գործազուրկները ստանում են

փոքր նպաստներ, իսկ յերկրների ճնշող մեծամասնութիւնում
նրանք փչինչ չեն ստանում:

Յեւ վերջին աշն ֆոնի վրա, ինչ կատարվում է ամբողջ կա-
պիտալիստական աշխարհում, վերցնենք Խորհրդային Միութիւն-
նը, բանվոր դասակարգի գոյութիւնը մեր յերկրում, յեթե վեր-
ցնենք աշն ուրախալի փաստերը, վոր հաղորդվել են և Շվեդի-
կի զեկուցման մեջ և վիճաբանութիւններում, յեթե համեմա-
տենք այդ յերկու տարբեր, հակադիր ուղղութիւններով զար-
գացող սխտեմների գոյութիւնը. — այնտեղ՝ արդյունաբերու-
թեան, գյուղական տնտեսութեան հսկայական անկում, այստեղ,
մեզ մոտ՝ արդյունաբերութեան ահագին թռիչք և կոլլեկտիվաց-
ման արագ աճում, այնտեղ — հարված կենսական մակարդակին,
այստեղ — կենսական մակարդակի վերելք, այնտեղ — սոցապահո-
վագրման բոլոր հատկացումների անկում, այստեղ — սոցապահո-
վագրման հսկայական աճում և այլն. — յեթե համեմատենք
այս ամենը, ապա ամեն մի պրոլետարիատի աչքին
կդարնի յերկու սխտեմների սկզբունքային տարբերութիւնը,
վորոնցից մեկը բերում է քաղց, ազգատութիւն, հիվանդու-
թիւններ, պոռնկութիւն, այլասերում և մահ՝ կապիտալիստա-
կան ու գաղութային յերկրների բանվոր դասակարգի համար,
իսկ մյուսը բերում է սոցիալիստական ստեղծագործութիւն և
աշխատանքի ուրախութիւն, պրոլետարական դիկտատուրայի
յերկրի կուլտուրական ու նյութական բարեկեցութեան վերելք:

ՊՐՈՖԻՆՏԵՐՆԻ ՍԵԿՅԱՆԵՐԸ ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՀԱՐՁԱԿՄԱՆ ԴԵՄ ՄՂՎՈՂ ՊԱՅԲԱՐՈՒՄ.—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՅԲԱՐԸ ԿՐԻԶԻՍԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

Պրոֆինտերնի, նրա բոլոր սեկցիաների առանցքային հար-
ցը յեղել է կապիտալի հարձակմանը հակահարված կազմակե-
սելու հարցը, իսկ մյուս կողմից՝ այնտեղ, ուր այդ հնարավոր է՝
պաշտպանութիւնից հակահարձակման անցնելը:

Բայց ինչպես անել այդ ինչպես հավաքել ուժերը, ինչ-
պես ամրացնել մեր շարքերը, վոր ողակին կառնել՝ իր հետեից
բանվորների բավականաչափ մասսաներ տանելու համար: Այն
ողակը, վորից մենք բռնել ենք, — դա ցնկսական մարտերի ինք-

նուրույն ղեկավարութիւնն է: Սկսած պրոֆիտութիւններէ 8-րդ համագումարից, վոր տեղի է ունեցել Պրոֆինտերնի IV կոնգրեսից հետո, մեր սեկցիաների գործունեութիւնը զնաչել է այդ լողունգի տակ: Բոլոր յերկրներում Պրոֆինտերնի սեկցիաները՝ փոքրերն ու մեծերը, շատ թե քիչ ուժեղները, ինքնուրույն պրոֆիտութիւնները և ռեֆորմիստական պրոֆիտութիւններէ մեջ յեղած ուղղիցիան,—նրանք բոլորը պայքարել են անտեսական մարտերի ինքնուրույն ղեկավարութեան համար՝ անհետ առնելով յեկ առանց ռեֆորմիստական առաջնորդներէ, ընդդէմ ռեֆորմիստական ապարտի, վորն այդ ժամանակի ընթացքում կազմակերպել է սիստեմատիկ շտրեյկերիսերութիւն:

8-րդ համագումարից անցած ժամանակաշրջանը Պրոֆինտերնի սեկցիաների ձեւակերպման ու ամրապնդման շրջան է հանդիսանում՝ տնտեսական պայքարի ինքնուրույն ղեկավարութեան հիման վրա: Մենք այժմ կարող ենք մատնանշել մի շարք յերկրներ, ուր չնայած կրիզիսին, չնայած գործադրկութեանը, մենք հաջող պաշտպանութիւն ունենք, մինչև իսկ հաջող գործադուլային մարտեր, իսկ մի քանի դեպքերում ել աշխատավարձի բարձրացում՝ հարձակվող կապիտալի դեմ մղվող պայքարում: Այդ շրջանի գործադուլային շարժումը մի շարք խիստ յուրահատուկ գծեր ունի:

Այդ ժամանակի ընթացքում կարելի է մատնանշել մի շարք կարևորագույն գործադուլներ: Լեհաստանում անլեզալ կուսակցութիւնը և Պրոֆինտերնի անլեզալ սեկցիան ղեկավարել են հանքագործների, մանածագործների և տրամվայիչիկների (առաջին և յերկրորդ գործադուլները) մի ամբողջ շարք գործադուլներ: Գործադուլների մեծ մասը հաջող արդուներ են տվել: Գործադուլների մի ամբողջ շարքը վոչ միայն յեկրոպական յերկրներում, այլև գաղութային յերկրներում ցույց է տալիս, վոր յուրաքանչյուր յեկուլթն ընդհարում է բանվորներին բուրժուական պետութեան ամբողջ ապարատի հետ և միանգամից սահման է դնում բանվորների ու պետութեան և ի դեմս ռեֆորմիստական կուսակցութիւնների՝ նրա ագենտութարայի ու ռեֆորմիստական պրոֆիտութիւնների միջև: Փորձը ցույց է տվել, վոր յեթե Պրոֆինտերնի կողմնակիցները հաստատական կուլում են և հմտորեն միասնական ֆրոնտ են ստեղծում ներքևից, յեթե

նրանք իսկապես են դնում աշխատանքը մասսաների մեջ, նրանց հաջողվում է մասսաներին պոկել ռեֆորմիստների ազդեցութիւնից և նրանց մարտի տանել:

Վորոնք են այդ շրջանի գործադուլային շարժման բնորոշ գծերը: 1) Կենսական մակարդակի համար մղվող պայքարի խորապես քաղաքական բնույթը: 2) Պրոֆինտերնի սեկցիաները դարձել են կարևորագույն ֆակտոր կապիտալի հարձակման դեմ մղվող պայքարում: 3) Փրոնտի առանձին տեղամասերում գործադուլային մարտերը փոխվում են հակահարձակման և հաջողութիւններ են տալիս: 4) Պրոֆինտերնը և Կոմինտերնը հանդիսանում են միակ ուժը, վորը մասսաներին համախմբում է կապիտալի դեմ: 5) Մի ամբողջ շարք տեղամասերում մենք ունենք տնտեսական մարտերի փոխանցում՝ քաղաքական գործադուլների և քաղաքական պայքարի:

Տնտեսական պայքարի հանրագումարը տալով՝ կարող ենք, արդյոք, մենք ասել, թե Պրոֆինտերնի սեկցիաներն արդեն իրոք կանգնած են իրենց խնդիրների բարձրութեան վրա, թե մենք իրոք իսկական, ֆրոնտի բոլոր տեղամասերում մարտ ենք տարել, ինչպես պետք էր տանել: Կարող ենք, արդյոք, մենք ասել, թե մեր սեկցիաներն արել են այն ամենն, ինչ վոր նրանք կարող եին անել տվյալ պարագաներում: Յես կարծում եմ, վոր այդպես ասելը չափազանցութիւն կլինի: Մենք պետք է հաստատենք,—մի բան, վոր մենք արել ենք նաև Պրոֆինտերնի կենտրոնական խորհրդի վերջին—VIII նստաշրջանում,—մեր սեկցիաների հետ մնալով՝ մասսաների մարտականութեան համեմատութեամբ: Այդ բանը մենք ասել ենք VIII նստաշրջանում, վորտեղ մենք բաց ենք արել մեր թուլութիւնների և սխալների ամբողջ գումարը, ինքներս բոլշևիկորեն քննադատութեան ենք յենթարկել մեր ամբողջ գործունեութիւնը և գծել ենք ուղիները հետագա պայքարի համար:

ՊՐՈՓԻՆՏԵՐՆԻ ՍԵԿՑԻԱՆԵՐԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԵՍ ՄԵԿՈՂ ՊԱՅԳԱՐՈՒՄ

Իսկ ի՞նչ են արել Պրոֆինտերնի սեկցիաներն այն մոմենտից, յերբ առանձնապես պարզորեն յերևան է յեկել պատերազմի վտանգը: Խնդիրն այն է, վոր պատերազմի դեմ պայքարը չկր-

ռել բանվորների ամենուրյա պայքարից: Լավագուշն որինակը, թե ինչպես պիտի պայքարել պատերազմի դեմ, հանդիսանում է հեղափոխական պրոֆմիությունների պայքարը Յապոնիայիում: Պրոֆինտերնի V կոնգրեսին՝ յապոնական սեկցիան ուներ միայն 5,000 անդամ, VIII հատաշըջանին՝ այսինքն 1931 թվի դեկտեմբերին՝ նա արդեն ուներ մոտ 15,000 անդամ: Իսկ պատերազմի դեմ մղած պայքարի մի քանի ամիսների ընթացքում, — չնայած վոր հազարավոր մարդիկ ձերբակալված են, չնայած վոր ձերբակալվածներին տանջում են վոստիկանական դնդաններում, — Պրոֆինտերնի անլեգալ սեկցիան աճել է 35,000-ի (ծափահարություններ):

Յապոնական փոքրիկ կոմկուսը, յապոնական վոչ մեծ հեղափոխական պրոֆմիություններն առնականորեն պայքար են մղում պատերազմի դեմ (ծափահարություններ): Դեռևս մինչև պատերազմի սկիզբը նրանք ակտիվ պայքար եին տանում պատերազմի դեմ: Այժմ ել նրանք իսկապես, բոլշևիկներն պայքարում են պատերազմի դեմ. իսկ նա, ով բոլշևիկներն պայքարում է, կունենա նաև բոլշևիկյան հաջողություն: Այդ բանը մենք փորձով գիտենք (ծափահարություններ):

Յապոնիայում արդեն չեղել են հարյուրավոր ցույցեր ընդդեմ պատերազմի՝ քաղաքներում ու գյուղերում:

Յապոնական ու չինական թերթերը հաղորդում են ալն անհանգստություն մասին, վոր կա և յապոնական նավատորմում, և յապոնական զորքերի մեջ: 1931 թվի վերջին և 1932 թվի առաջին ամիսները բավականաչափ աշխուժացել է հակապատերազմական պայքարը և ահագին քանակությամբ ցույցեր են տեղի ունեցել քաղաքում ու գյուղում: Շարժումը պատերազմի դեմ ընդգրկել է վոչ միայն բանվորները ու գյուղացիների մի մասն, այլ և ինտելիգենցիային: Այստեղից դաժան տեղոր պրոլետարական գրական, թատերական և այլ ինտելիգենտական կազմակերպությունների դեմ:

Պատերազմի դեմ ցույցեր ու գործադուլներ տեղի են ունեցել չեկոսլավական յերկրներում և Ամերիկայում: Որինակ՝ բողոքի գործադուլը Դյունկիրիսենում, մի քանի մասնակի գործադուլները՝ ռազմական դեմքերը բեռնելիս և թափելիս մի շարք յեկոսլավական յերկրներում և այլն:

Մենք ամենից քիչ ենք ուզում ասել, թե պատերազմի դեմ արվող պայքար բավականաչափ է: Նա բավական չէ, եւ դեռնոր է ծավալվում:

Պրոֆինտերնը կռվում է պատերազմի դեմ գործով և գործողություններով: Դրա մեջ է կայանում մեր գծի ելությունը: Պատերազմի դեմ մղվող մեր պայքարը հիմնված է մասսաների հեղափոխական գործողությունների վրա: Պայքարը պատերազմի դեմ ամենից առաջ պետք է կապված լինի պատերազմի իսկական աստառի մերկացման հետ: Յերբ 1922 թվին խորհրդային պատվիրակությունը մեկնեց Հաագայի խաղաղության միջազգային կոնգրեսը, Լինինը մեզ հրահանգ տվեց, վորի մեջ շեշտեց, թե առանձնապես պետք է պայքարել այն մտքի դեմ, վոր պայքարը պատերազմի դեմ — շատ հեշտ բան է: Պետք է, — մատնանշեց նա, — առանձնապես մերկացնել անդրկուլիսյան բանակցությունների և պայմանագրերի ամբողջ աստառը՝ մասսաների առաջ բաց անելու համար այն խոհանոցը, վորտեղ իմպերիալիստական նոր պատերազմ է պատրաստվում: Ահա դա այն դիժն է, վոր տանում են կոմիստերն ու Պրոֆինտերնը՝ պատերազմի դեմ մղվող պայքարում: Պետք է խոստովանել, վոր այդ ֆրոնտում Պրոֆինտերնի սեկցիաները հեռ են մնում: Այդ բնագավառում հետ մնալը Հաագանց վնասակար և Հաագանց վտանգավոր է:

Պատերազմի դեմ մղվող մեր պայքարում մենք պետք է յերկենք նրանից, թե բանվոր դասակարգն — այն դասակարգն է, վորն ամենամեծ զոհերն է տալիս պատերազմին: Մենք պատերազմ չենք ցոնկնում վոչ թե պացիֆիստական նկատառումներից, վոչ թե նրա համար, վոր մենք վախենում ենք արյունից, այլ նրա համար, վոր պատերազմը բոլոր յերկրների աշխատավոր մասսաներին կարժենա սարսափելի զոհեր, վոր պատերազմը կկանգարի այն յերկրի սոցիալիստական շինարարությունը, վորտեղ պրոլետարիատի ձեռքին է իշխանությունը: Մենք խորհ. Միության բանվորներս — պատերազմի դեմ մղվող պայքարում պետք է աշխարհիս բոլոր աշխատավորներից ամենաակտիվը լինենք: (Ծափահարություններ):

Պայքարը պատերազմի դեմ այժմ արդեն լայնորեն ծավալվում է: Նա ընդգրկում է բանվորների նորանոր խավեր, նաներս և թափանցում գյուղը: Մասսաները վոչ մի պատերազմ

Կապիտալիստական յերկրներում մենք ի՞նչ լոզունգով ենք բնդառաջ գնում ապագա պատերազմին: Ի՞նչ լոզունգով ենք մենք կազմակերպում մասսաները: Իմպերիալիստական պատերազմը բաղաճիական պատերազմի վերածելու լոզունգով, գլխավոր բռնամիճ սեփական յերկրումն է—լոզունգով:

Մեզ համար չափազանց կարևոր է լրջորեն տեսնել, թե կրի-
զիսի և պատերազմի հանդեպ ինչ գիրք է բռնում բանվոր դաս
կարգի իր սեփական շարքերում զինվող թշնամին—միջազգային
սոցիալ-դեմոկրատիան և նրա պրոֆմիութենական հրատարակու-
թյունը—Ամստերդամի ինտերնացիոնալը: Ամենից առաջ, կրիզի-
սը ջախջախել և բոլոր սոցիալ-դեմոկրատական թեորիաները,
ներառյալ «կազմակերպված կապիտալիզմի» թեորիան: Կրիզիսն
ավերել և աչն հայացքների ու թեորիաների ամբողջ սխառմը,
վոր հիմնված են տխրահույսակ «ծաղմկան» հիմքի վրա: Կրիզիսը
մերկացրել և կապիտալիզմի ներքին խոցերը: Սոցիալ-դեմոկրա-
տիան ստիպված էր վորև և կերպ ծալրը ծալրին հասցնել և
վերջին տարիներս նա բռնել և «պլանային տնտեսության» նոր
թեորիայից:

Ամատերդրամի ինտերնացիոնալի և նրա սեկցիաների, այս-
ինքն ամբողջ ռեֆորմիստական պրոֆշարժման բոլոր ծրագրերի
ամբողջ քաղաքականութեան և տակտիկայի կապիտալիստական

Ռեֆորմիստների կապիտալիստական քաղաքականության մյուս հիմունքը հանդիսանում է «փոքրագույն չարիքը» տակտիկան: Այդ տակտիկայի ամենացայտուն ուրինակը հանդիսանում է Գերմանիայի սոցիալ-դեմոկրատների և պրոֆբյուրոկրատների տակտիկան: Հինդենբուրգն—«ավելի փոքր չարիք է», քան թե Հիտլերը. Հիտլերը Ռյուենինգի հետ միասին—«ավելի փոքր չարիք է»; քան թե մենակ Հիտլերը. աշխատավարձն իջեցնելու մասին կամավոր համաձայնությունն «ավելի փոքր չարիք է», համեմատած տանուլ տված գործադուլի հետ. նպաստները կրճատելու շնորհիվ բանվորների քաղցն ու մահացումը «ավելի փոքր չարիք է», քան թե կապիտալիստական բանկերի, ձեռնարկների և այլն սնանկացումը:

Սաղայն մենք, ընկերներ, նրանց կողմից ունենք վոչ մի-
այն լերկամարմին շարեկկերեսերուիւթյան տակտիկա, մենք նը-
րանց մոտ տեսնում ենք նաև «ձախ» մանեվրներ: Այն դեպքե-
րում, յերբ ամստերդամցիները վոչ մի կերպ չեն կարողանում

մասսայի հախից գալի նրանք գլխավորում են շարժումը: Ահա, որինակ, Լեհ. Սոց. կուսակցությունը վերջերս բողոքի միտրյա գործադուլի կոչ է արել: Անցյալ տարի Ֆրանսիայում ռեֆորմիստները դեկավարել են մանածագործների մեծ գործադուլը: Այդ մանկերները նպատակ ունին մասսաներին պահել ռեֆորմիստական կազմակերպությունների ազդեցության տակ և վերոջ մոմենտում խախտել շարժումը բոլոր յերկրներում:

Սոցիալ-դեմոկրատները պնդում են, թե դեռևս պատերազմ չկա, թե Հեռավոր Արևելքի պատերազմը—դա պատերազմ չէ: Նրանք այժմ հանդես են գալիս հայտարարելով, թե կրիզիսը բարենպաստ չէ սոցիալիստական քաղաքականության համար (Վանդերվելդե), թե Հեռավոր Արևելքում թյուրիմացություններ կան, թե Յապոնիան պետք է եքսպանսիայի վերոջ հնարավորություն ստանա, թե նա այլապես չի կարող գոյություն ունենալ և այլն:

Ամստերդամցիները դեպի պատերազմն ունեցած այդպիսի վերաբերմունքի ցայտուն որինակն է հանդիսանում յապոնական սոցիալ-դեմոկրատների վարքը: Ամենից առաջ, յապոնական սոցիալ-դեմոկրատական կազմակերպության նախագահ Ա.Բե-ն վերջերս հայտարարել է, թե «մենք միապետություն ազնիվ կողմնակիցներ ենք»: Միապետությունն առհասարակ մեծ դեր է խաղում Յապոնիայում և, իզուր չէ, վոր վերջերս վոստրիկանությունը ստեղծել է հատուկ կուսակցություն, վորը հետևյալ լոզունգն է դրել՝ «պրոլետարիատի դիկտատուրա միկադոյի գլխավորությամբ» (Միծաղ): Այդ կազմակերպությունը, վոր ստեղծված է չապ նախան վոստրիկանության կողմից, թուղցիկներ է բաց թողնում «յապոնական կոմկոնսի բանվորական գրուպպա» ֆիրմայով, ցանկանալով ոգտագործել կոմունիստների հեղինակությունն ու պրեստիժը: Բայց յեթե մինչև իսկ մի կողմ թողնենք այդ պրոլետատներին ու վոստրիկանական ագենտներին ու վերցնենք սոցիալ-դեմոկրատներին իրենց դուռ բնական, նատուրալ ձևով, ապա ահա թե ինչ է ստացվում: Վերջերս Մանջուրիայի բռնադրավման առիթով հանդես է լեկել Ֆիմմենի գլխավորած տրանսպորտիկները միջազգային ֆեդերացիային հարող ծովագնացների միությունն նախագահը: Նրա ձառը հանդիսանում է յապոնական այնպիսի գեղեցիկ գրականության որինակ, վոր

Հնայած նրա յերկարությանը, յես այնուամենայնիվ ձեզ համար կհարգամ: Նրա մեջ դուգակցվում են յապոնական իմպերիալիզմի նուրբ նշխուն վոճն ու միտնդամայն բացառիկ սոցիալ-ֆաշիստական ցինիզմը: Ահա թե ինչ է ասում ծովագնացների միությունն նախագահ Սամադան—

«Ինչ վերաբերում է մանջուրա-մոնղոլական հարցին, ապա այստեղ սպասվում են մեծ բարդություններ շնորհիվ Չինաստանի կողմից հանդես բերվող տգիտությունն ու համառությունը (!): Չախ տարրերը խոսում են այն մասին, վոր մեր յերկրի շահերը Մանջուրիայում և Մոնղոլիայում հետևանք են իմպերիալիստական բռնադրավման և թե պետք է անհապաղ հրաժարվել նրանցից:

Սակայն, ինչ ոգուտ կստանա չին ժողովուրդը, յեթե Յապոնիան հրաժարվի Մանջուրիայում և Մոնղոլիայում ունեցած իր շահերից: Յեթե Յապոնիան հրաժարվի Մանջուրիայում և Մոնղոլիայում ունեցած իր շահերից, դա կնշանակի տեղական ռազմական կլիկի կողմից շահագործման ուժեղացումը և դրանով կապահովի Անգլիայի, Ամերիկայի և Ռուսաստանի գրավողական հարձակումը Հեռավոր Արևելքում:

Այն բանը, վոր մեր յերկրերը, վորն ունի փոքր տերիտորիա և աղքատ է բնական հարստություններով, ըստ վորում տառապում է գերբնակչությամբ, տնտեսական հարձակում է մղում Մանջուրիայի և Մոնղոլիայի վրա, վորոնք ահագին տերիտորիա ու աննշան բնակչություն և ահագին բնական հարստություններ ունին,—այն բանը, վոր մեր յերկիրն ուղում է մշակել այդ ահագին բնական հարստությունները՝ Յապոնիայի և Չինաստանի փոխադարձ աշխատակցությամբ,—ահագին ոգուտ է միջ միայն մեր յերկրի, այլև չինական յերկրի համար: (Միծաղ): Յեթե յեկենք սոցիալիզմի տեսակետից (ծիծաղ), ապա մեր յերկրերը, վոր ունի 100 միլիոն բնակչություն հողի աննշան կտորի վրա և ստիպված է ծայր աստիճան սեղմվել, չի կարելի չանվանել միջազգային պրոլետարական պետություն (ծիծաղ): Դրա հակառակ՝ Չինաստանը, վորն ունի ահագին տերիտորիա և համեմատաբար նոսր բնակչություն, հանդիսանում է միջազգային բուրժուական պետություն (ծիծաղ):

Միջազգային հավասարութուն և խաղաղութուն սահմանելու համար, վոր մեր միակ իդեալն է հանդիսանում, պետք է ակտիվ կերպով պաշտպանել Մանջուրիայի և Մոնղոլիայի վերաբերմամբ յապոնական պլանների իրազործումը:

Ինչ կարելի է ասել, ընկերներ, Ամստերդամի Ինտերնացիոնալի այդ սեկցիայի աչդպիսի յիւլյութի առիթով:

Մենք լիակատար իրավունք ունենք ասելու, վոր II և Ամստերդամի Ինտերնացիոնալները պացիֆիստական ֆրազեոլոգիայով քողարկում են իրենց բուրժուազիայի հակախորհրդային թալանչիական աշխատանքը: (Չայն—հիւս է):

Ով է նախապատրաստում բանվորական մասսաներին պատերազմի՝ ընդդեմ Խորհրդային Միութայն: Ով է ստերի կամ պանիան տանում՝ մեր յերկրում «ստրկական աշխատանք» լինելու մասին: Ով է ամեն որ մամուլում զրպարտութուններ դետեղում մեր յերկրի բանվոր դասակարգի դեմ: Յեթե վերցնենք սոցիալ-դեմոկրատական մամուլը, վերցնենք այն, ինչ վոր ամեն որ գրում են «Ֆորվերտը», ֆրանսիական «Պոպյուլերը» կամ բելգիական «Պեյլը», ապա մենք այնտեղ կտեսնենք ամենազգվելի հարձակումներ Խորհ. Միութայն դեմ:

Սպիտակ-գվարդեյշչիայի բոլոր հերյուրանքները տեղ են գտնում սոցիալիստական մամուլում: Ինչո՞ւ: Նրա համար, վորպեսզի աշխատեն ցույց տալ բանվորներին, թե պրոլետարական դիկտատուրայի յերկրում ավելի վատ է, քան թե այժմ իրենց մոտ է, նրա համար, վոր մասսաներին հոգեբանորեն պատրաստեն պատերազմի համար, նրա համար, վոր ցուց տան բանվորներին, թե Խորհ. Միութայնը ցանկանում է հարձակվել իրենց «թանկակին հայրենիքի» վրա:

Ահա թե ինչու մենք պետք է վճռական պայքար մղենք սոցիալ-դեմոկրատական սուտ, նողկալի պացիֆիզմի դեմ—այդ ծխաքողի դեմ, վորը քողարկում է դավերի միանգամայն պարզ գիծը՝ պրոլետարական յերկրի դիկտատուրայի դեմ:

ՊԱՅԳԱՐ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ԳԾԻ ՀԱՄԱՐ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՊՐՈՓԵԱՐԺՄԱՆ ՄԵՋ

Պրոֆինտերնի սեկցիաներն իրենց ամենորոյա պայքարում ձեռնարկում՝ գործադուլների և կոնֆլիկտների ժամանակ՝ կռիվ

են մղում բոլոր տեսակի ու գույնի սոցիալ-դեմոկրատներին և պրոֆբյուրոկրատներին դեմ: Դա Պրոֆինտերնի ու նրա սեկցիաների առաջ կանգնած կարևորագույն խնդիրներից մեկն է:

Պրոֆշարժման մեջ լենինյան գծի համար մղվող պայքարը յենթադրում է վոչ միայն պայքար սոցիալ-դեմոկրատներին դեմ, այլ և պայքար բոլոր սոցիալ-դեմոկրատական մնացորդների դեմ՝ հեղափոխական պրոֆշարժման շարքերում:

Ինչի՞ մեջ է կայանում այ քեմա՞ն իդեոլոգիան՝ հեղափոխական պրոֆշարժման մեջ: Միասնական ֆրոնտն այնպես հասկանալու մեջ, թե դա միասնութուն է պրոֆբյուրոկրատներին հետ, պրոֆմիութենական լեգալության, պրոֆմիութենական—ոեֆորմիստական ապարատի առաջ խոնարհվելու մեջ, տնտեսական մարտերն ինքնուրույն կերպով ղեկավարելուց հրաժարվելու մեջ, մեր հեղափոխական տակտիկան ոեֆորմիստական պրոֆմիություններին—այսինքն սոցիալ-դեմոկրատական պրոֆմիություններին—ստատուտներին, սովորույթներին և քաղաքականությանը հարմարացնելու մեջ: Աջ-ոպորտունիստների դեմ մղած պայքարում ամրապնդվել է հեղափոխական պրոֆշարժումը:

Մենք այդ ժամանակի ընթացքում շատ բան ենք արել՝ Պրոֆինտերնի սեկցիաների քաղաքական առողջացման և մեր բոլոր կազմակերպութուններում աջ-ոպորտունիստական թեքման ու նրա խմբավորներումներին ավելի արագ լիկվիդացիայի տեսակետից: Այդ ժամանակի ընթացքում մենք ջախջախել ենք աջ-ոպորտունիստական խմբավորումները գերմանական հեղափոխական պրոֆշարժման մեջ: Մենք ջախջախել ենք աջ-ոպորտունիստական խմբավորումները Միացյալ Նահանգներում, Չեխո-Սլովակիայում, Ֆրանսիայում, մերկացրել ենք նրանց մի շարք յերկրներում և այն, վոր մենք արել ենք արագ ու հեշտ՝ Խորհրդային պրոֆշարժման ծառայությունն է, վորը ջախջախել է Համամիութենական Կենտրոնական Պրոֆխորհրդի աջ-ոպորտունիստական ղեկավարությունը: (Մափահաբոլշուկներ): Յեվ յեթե մեր կուսակցություններն Արևմտյան Յեվրոպայում ու Ամերիկայում կարողացել են լիկվիդացիայի յենթարկել աջ-ոպորտունիստական կարողացել են լիկվիդացիայի յենթարկել ապա դա ՎեկյԱՊԵ-ի (բ) ծառայությունն է, վորը միանգամայն ջախջախել է աջերին մեր շարքերում: (Մափահաբոլշուկներ):

Բոլոր յերկրներում աշերի դեմ մղած պայքարը զուգընթացաբար և միաժամանակ է գնացել մի շարք յերկրներում «ձախ» դրույթների դեմ մղած պայքարի հետ, չինական կոմկուսում և չինական պրոֆմիություններում յեղած «ձախ» թեքման դեմ։ Չինական կոմկուսի քաղաքական՝ Լի Լի սյանի ղեկավարութեամբ այնտեղ է հասել, «թե պրոֆմիությունները հարկավոր չեն հեղափոխական վերելքի ժամանակ»։ Պրոֆմիությունները լիկվիդացիայի յենթարկելու փոխարեն մենք լիկվիդացիայի ենք յենթարկել լիկվիդացիայի և հաջորդեցրել ենք անհրաժեշտ շրջադարձը դեպի մասսաները, վորոնք շատ խիստ հարկավոր են Չինաստանի մեր անլեզալ և մարտական կոմկուսի համար։ Մենք այդ ժամանակում Գերմանիայում պայքար ենք մղել «ձախ» դրույթների դեմ, վոր իրենց արտացոլումն են գտել Մերկելերի հայացքներում։

Յեթե վերցնենք «ձախ» դրույթների ամբողջութունը, ապա ինչին են հանգում նրանք։ Մեր և սոցիալ-դեմոկրատական բանվորների անձրի փոխհարաբերություններին, լիզերներին և ռեֆորմիստ բանվորներին մի կուլտի մեջ խառնելուն, ռեֆորմիստական և այլ ռեակցիոն պրոֆմիություններում աշխատելուց հրաժարվելուն։

Միջազգային պրոֆշարժման մեջ լենինյան տակտիկայի համար մղվող պայքարը մենք չենք դադարեցրել և չենք դադարեցնում։ Այդ պայքարն ընդդեմ աջ քեֆման, վորը գլխավոր վսանգրն է ճանդիսանում մեռ շարքերում, ընդդեմ ազանդավորական դրույթների այսուհետե էլ շարունակվելու և պլանաչափ կերպով։ Մեր աշխատանքի փորձը հրամայողաբար առաջ է քաշել թեորիտական և քաղաքական հատուկ կայունութեան խնդիրը՝ մեր շարքերում յեղած ռեֆորմիստական և անարխո-սինդիկալիստական թեքումների դեմ մղվող պայքարում։

Մանր-բուրժուական թեքումների և լենինիզմից արվող շեղումների դեմ մղվող պայքարում թեորիական կայունութեան անհրաժեշտութիւնը շեշտված է, ինչպես գիտեք, ընկ. Սալիկի հայանի նամակում, ու մենք՝ լինելով բոլշևիկներ և վոչ թե տրեդ-յունիոնիստներ՝ կարծում ենք, վոր դա վերաբերում է նաև միջազգային պրոֆշարժմանն ու առանձնապես ուշադիր աշխատանք է պահանջում՝ մեր կադրերի թեորետիկ ու

քաղաքական դաստիարակութեան վերաբերմամբ, առանձնապես ուշադիր և համառ պայքար՝ միջազգային պրոֆշարժման մեջ լենինյան գծից ծովելու դեմ։

Յեթե վերցնենք ամբողջ համաշխարհային պրոֆշարժումը, ապա Պրոֆիսերնի 62 սեկցիաները, վորոնք զոյութուն ունին և պայքարում են աշխարհի ամբողջ տարածութեան վրա դանազան պայմաններում ու դանազան պարագաներում՝ կապիտալիզմի անհամաչափ զարգացման և հեղափոխական պրոցեսի չափազանց անհամաչափ զարգացման հիման վրա, — միատեսակ չեն իրենց քաղաքական ու կազմակերպչական մակարդակով։ Մենք պետք է մատնանշենք այս տարիների ընթացքում մեր սեկցիաների աճումը Գերմանիայում, Լեհաստանում, Յապոնիայում, Չեխո-Սլովակիայում, ՀԱՄՆ-ում և մի ամբողջ շարք այլ յերկրներում։ Մի քանի սեկցիաներում, ինչպես որինակ, ֆրանսիականում, մենք մինչև 1931 թվի վերջը ունեինք անդամների թվի անկում, ապա վորոշ կայունացում, իսկ այժմ անդամակցական կազմի դանդաղ աճման սկիզբ։

Ինչն է ամենից բնորոշն ու եյականը մեր բոլորը սեկցիաների աշխատանքում և ինչի վրա ենք մենք ուշադրութուն դարձնում։

Մենք պետք է մատնանշենք, վոր մեր սեկցիաները դեռևս բավականաչափ չեն քափանցել ձեռնարկները, նրանք՝ առանձին բացառութիւններով՝ դեռևս չեն վերականգնվել ըստ արտադրական սկզբունքի։ Մի խոսքով՝ նրանք դեռևս իսկական բոլշևիկյան պրոֆմիութեանական ֆաղափանցություն չեն տանում։

Ինչ է հարկավոր մեզ։ Մեզ խորապես հարկավոր է աշխատել նոր ձևով, բոլշևիկորեն։

Բոլշևիզմի ուժը միշտ կայացել է նրանում, վոր նա որդանապես կապել է քաղաքականութիւնը կազմակերպման հետ և տարել է բոլշևիկյան կազմակերպչական քաղաքականութիւն։ Յեվ այդ բանը մենք, վորպես խորհրդային պատվիրակութիւն, վորպես Համամիութենական կենտր. Պրոֆխորի պատվիրակութիւն, աշխատում ենք կենսագործել մեր սեկցիաներում։

ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՎԵՐԵԼԵՐ ՆԱՀԱՄԱՉԱՓ Ե, ԲԱՅՑ ՈՒՌՃԱՆՈՒՄ Ե

Համաշխարհային տնտեսական կրիզիսի և Հեռավոր Արևելքում տեղի ունեցող պատերազմի պայմաններում ծավալվում է հեղափոխական վերելքը, վորն ունի անհամաչափ, վոչ միանման բնույթ, վորովհետև նա վորոշվում է ամեն մի յերկրի առանձին պայմաններով:

Սկսենք Չինաստանից, ուր հեղափոխական վերելքն ունի այն յուրորինակ գիծը, վոր նա հենվում է զինված ուժի, բանակի վրա: Ֆեոդալական Չինաստանը, ագրարային, աղքատացած, և իմպերիալիստների, և գեներալների, և կալվածատերերի կողմից շահագործվող Չինաստանն այժմ գտնվում է չափազանց յուրորինակ դրության մեջ: Հեղափոխությունը գալիս է Չինաստանի ագրարային խորքերից դեպի արդյունաբերական կենտրոնները:

Սակայն ագրարային ռայոնների հեղափոխական խորհրդային շարժման հետ միաժամանակ՝ մենք այժմ տեսնում ենք նաև բանվորական շարժման անկասկած մեծ վերելք այնպիսի կենտրոններում, վորպեսին են Շանհայը, Սանկոուն, Տյանցզինը և այլն: Այդ վերելքն առանձնապես ձևակերպվել է բռնագործման ժամանակ, Շանհայի շուրջը տեղի ունեցած պաշարի ժամանակ: Յապոնացիների դեմ կռվող հիմնական ուժը յեղել են վոչ միայն 16-րդ բանակի զինվորները, այլև այդ խոշորագույն պրոլետարական կենտրոնի բանվոր բնակչությունը:

Յեթե վերցնենք Չինաստանի բանվորական շարժման դարգացումն այդ ժամանակում, ապա շատ հետաքրքիր պատկեր կտացվի: Միայն 1931 թվի ընթացքում, միայն Շանհայի ռայոնում գործադուլ է արել 700,000 բանվորներից ավելի, իսկ յեթե վերցնենք Շանհայի և Տյանցզինի ռայոնները, ապա միայն 1931 թվին այնտեղ գործադուլ է արել 1,100,000 բանվոր:

Դրության գնահատականը տալով պետք է ասել, վոր Չինաստանում հեղափոխական վերելքը հասել է ամենարարձր կետին, վորովհետև ստեղծել է պետական իշխանություն խորհրդայինների ձեռով, նա արդեն հենվում է կարմիր բանակի վրա, այնտեղ խորհուրդների լոգունգի տակ տեղի է ունենում քաղաքա-

ցիական պատերազմ վոչ միայն Գոմինդանի ռեակցիայի դեմ, այլ և իմպերիալիստների դեմ:

Հետևյալ յերկիրը, վորտեղ մենք ունենք հեղափոխական վերելքի մեծ թռիչք և թափ, դա Սպանիան է, ուր ձևականորեն անցյալ տարվա ապրիլից սկսվում է բուրժուական հեղափոխության ծավալումը: Այդ ժամանակի ընթացքում անարխիստներն ու ռեֆորմիստները միասին դուրս են գալիս հեղափոխության խորացման ու ծավալման դեմ:

Սպանիան այն յերկրներից մեկն է, ուր անարխիզմը մեծ տրագիցիան է ու մեծ աղգեցություն ունի, և հենց Սպանիայում առանձին պարզությամբ յերևան է գալիս անարխիզմի ու անարխո-սինդիկալիզմի հակահեղափոխական դերը, վորոնք հրաժարվում են քաղաքականությունից՝ զուտ եկոնոմիկայի դրոշի տակ՝ և խախտում են Սպանիայի բանվոր դասակարգի պայքարը: Հեղափոխության սկզբին Սպանիայի կոմկուսը շատ փոքր է յեղել: Պրոֆինտերնի սպանական սեկցիան էլ է փոքր յեղել և ունեցել է միայն մի քանի հազար հոգի: Այս տարվա ընթացքում կուսակցությունն իր շարքերը մեծացրել է և հասցրել 11,000 հոգու: Մեր սեկցիան աճել, հասել է 160,000 հոգու: Այդ ժամանակի ընթացքում Սպանիայում մղված ահագին գործադուլային պայքարը, Անդալուզիայի, Բիլբաոյի, Բարցելոնի և Սպանիայի մյուս ռայոնների ահագին գործադուլները աչքի ընկնող մասը ղեկավարել են Պրոֆինտերնի կողմնակիցները, թեկուզ յելուցիների մեծամասնությունը դեռևս կատարվում է անարխիստների ղեկավարությամբ:

Սպանիայում հեղափոխական պայքարը գնում է խորհուրդների և բուրժուական-դեմոկրատական հեղափոխությունը մինչև վերջ տանելու լոգունգով: Ներկա պարագաներում բուրժուական-դեմոկրատական հեղափոխության մինչև վերջ տանելը նշանակում է բուրժուական-դեմոկրատական հեղափոխության արագ դերաձում սոցիալիստական հեղափոխության:

Հետևյալ յերկիրը, վորն ունի անցքերի խիստ յուրորինակ ծավալում, դա Հնդկաստան է: Այն, ինչ կատարվում է Հնդկաստանում վերջին տարիներս, մանավանդ 1928 թվից՝ սկսած միջազգային-համաշխարհային նշանակություն ունի: Մենք այնտեղ ունենք կոմունիստական կուսակցության ձևակերպում, հեղա-

փոխական պրոֆշարժման ձևակերպում: Մենք այնտեղ ունենք գործադուլային շարժման հազարն թափ, վոր 1928 թվի ընդգրկել է 500,000 բանվորից ավելի, 1931 թվին գործադուլ է արել 200,000 բանվորից ավելի, բայց դրա փոխարեն գործադուլային շարժումը տարածվում է ամբողջ Հնդկաստանում, ընդգրկելով ամենահետամնաց ռայոնները:

Հնդկաստանի համար հիմնականն այն է, վոր այդ պայքարում բանվորը դառնում է բրիտանական իմպերիալիզմի և ազգային բուրժուազիայի դեմ տարվող կռվի հեղեմոնը: Նա հանդիսանում է միակ հետևողական հակա-միլիտարիստական ուժը: Հիմնականն այն է, վոր այդ պայքարում տեղի է ունենում պրոլետարիատի ազատվելը բուրժուազիայի ազդեցությունից, Ազգային Կոնգրեսի, աջ և ձախ նացիոնալիստների ազդեցությունից: Այնուամենայնիվ դեռևս բանվորների աչքի ընկնող խավերը գնում են Ազգային Կոնգրեսի հետևից, բայց Հնդկաստանում արդեն ձևակերպված են կազմակերպություններ, վորոնք հանդես են գալիս պարզ լոգունգներով, պարզ դիրքով: Այդ կազմակերպությունների հետևից գնում են ավելի ու ավելի մեծ քանակությամբ բանվորներ:

Հետևյալ յերկրները, վորտեղ կա հեղափոխական պրոցեսսի հասունացման բարձր աստիճան,—դա Լեհաստանն ու Գերմանիան են:

Յեթե վերցնենք Լեհաստանի տնտեսական ու քաղաքական դրությունը, ապա մենք կտեսնենք, վոր վճռողականորեն բոլոր կողմերից նա իրենց ներկայացնում է հեղափոխության ցանկալի յերկիր: Հեղափոխության մոտեցման մասին այժմ Լեհաստանում արդեն խոսում են բացերեաց: Դասակարգային մարտերն այնտեղ բռնկվում են յերկրի բոլոր մասերում: Գործադուլ գործադուլի հետևից է տեղի ունենում:

Շատ չուրորինակ է դրությունը Գերմանիայում, վորտեղ մենք ուժերի բևեռացում ունենք՝ ֆաշիզմի աճումը, վորպես այդ մասին վկայում են վերջին ընտրությունների արդյունքները, և մյուս կողմից—բանվորական մասսաների մեջ անբավականություն, ատելություն այնպիսի կուտակում, վորպեսզին չկա վոչ մի ուրիշ յերկրում:

Մեր կողմնակիցների, — վորոնք Գերմանիայում վերջին ժամանակներս աճել են,—հիմնական խնդիրն է պայթեցնել ռեֆորմիստական պրոֆմիությունների դիսցիպլինան, բաժանել, խլել բանվորներին ռեֆորմիստական ազդեցությունից:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ե — ՆԱՎՃԵԼ ԲԱՆՎՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆ ԴԱՅԲԱՐԻ ՏԱՆԵԼ ԿՈՍՈՒՆԻԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր յերկրներում Պրոֆինտերնի հիմնական խնդիրն է—բանվոր դասակարգի մեծամասնության նվաճումը: Մի քանի յերկրներում Պրոֆինտերնի սեկիաները դրան ավելի են մոտեցել, մյուսներում պակաս, բայց համենայն դեպս՝ բանվոր դասակարգի մեծամասնության նվաճումը այն հիմնական սրահեղացան խրդիրն է, վոր կանգնած է Պրոֆինտերնի առաջ: Նրա բոլոր քաղաքական, տակտիկական և կազմակերպչական լոգունգներն իրենց խնդիրը ունին՝ հասնել այդ հիմնական ստրատեգիական նպատակին:

Ի՞նչ ենք մենք արել մինչև այժմ: Մենք Կոմինտերնի հետ միասին արդեն կարողացել ենք կոտրել այն մենաշնորհը, վոր սոցիալ-դեմոկրատիան ուներ բանվորական շարժման մեջ: Միջազգային սոցիալ-դեմոկրատիան արդեն մոնոպոլիստ չէ բանվորական շարժման մեջ: Կոմունիզմն աճում է, նա շրջում է ամբողջ աշխարհում, նա ներս է թափանցել կապիտալիստական պետությունների գործարաններն ու ֆաբրիկները, կալվածատերական դաշտերը, գաղութային պլանտացիաները, նա ներս է թափանցել շախտերն ու հանքանոցները, զորանոցներն ու նավատորմը: Չկա այն ուժը, վորը կարողանար խեղդել հարյուր միլիոնավոր գաղութային սարուկների ապստամբությունը և կոմունիզմի հաղթական յերթը: Չկա այն ուժը, վորը կարողանար կանգնեցնել Նորհ. Միությունն աճում է զարգացում ու նախկին ցարական Ռուսաստանի տերիտորիայում անդասակարգ հասարակության Ռուսաստանի տերիտորիայում անդասակարգ հասարակության ստեղծելը: Չկա այն ուժը, վորը կարողանար պրոլետարական հեղափոխության առաջն առնել: Յեվ մեր խնդիրը, Պրոֆինտերնի, նրա սեկիաների և կողմնակիցների խնդիրը կանխում է նրանում, վորպեսզի առագացվի այդ պայմանական պրո-

ցեսը, վորքան կարելի ե արագորեն նվաճվի բանվոր դասակարգի մեծամասնութիւնը և Կոմիւնտերնի գրողի տակ՝ ներկա համաշխարհային տնտեսական կրիզիսը դարձվի կապիտալիզմի վերջին կրիզիս:

Արդեւոք, այս կրիզիսը վերջինն ե: Դա կախված ե սուրբեկտիվ ֆակտորից, այսինքն Կոմիւնտերի և Պրոֆիւնտերնի սեկցիաներից, վոր զինվում են կապիտալիստական և գաղութային յերկրներում:

Քաղաքական ու կազմակերպչական բոլոր ուժերը, վոր ունի Պրոֆմիութիւնները Կարմիր Ինտերնացիոնալը, ամբողջ աշխարհի աշխատավորների համակրանքը դեպի Սորհ. Միութիւնը—այդ ամենը իմպերիալիստական նոր պատերազմի կազմակերպիչների ու նախաձեռնողների դեմ կլինի:

Մենք, ընկերներ, պաշարում ենք պատերազմի դեմ: Մենք ամեն ինչ կանենք, վորպեսզի իմպերիալիստական նոր պատերազմի վրա հասնելը հեռացնենք: Սակայն յեթե նա պալթի,— իսկ նա արդեն սկսվել ե Հեռավոր Արեւելքում,— յեթե պատերազմն ընդգրկի նոր յերկրներ ու պետութիւններ և ժողովուրդներին մեկը մյուսի դեմ հանի, դուք կարող եք հավատացած լինել, վոր ձեր շարքերում ու ձեզ հետ միասին, բոլոր յերկրների առաջավոր բանվորները՝ Կոմիւնտերնի և Պրոֆիւնտերնի ղեկավարութեամբ՝ ամբողջ աշխարհում պատերազմի դեմ պաշար կտանեն և կհասցնեն այն մինչև վերջ, պաշար կտան, պաշար պրոլետարիատի ղեկատուութեայի համար, պաշար կոմունիզմի համար: (Ծափահարութիւններ):

ՊՐՈՓՄԻՍԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ IX ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԲԱՆԱՁԵՎԸ ՊՐՈՓՄԻՍԻԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՀԱՅՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՄԱՄԲ

Պրոֆմիութիւնները Համամիութենական Կենտրոնական Սորհուրդի աշխատանքի մասին ընկ. Շվեդիկի հաշվետու ղեկուցումը լսելով՝ պրոֆմիութիւնների IX համագումարը ճիշտ ե համարում Պրոֆ. Համ. Կենտր. Սորհրդի տարած քաղաքական գիծը և ամբողջովին ու լիովին հավանութիւն ե տալիս նրա դործնական աշխատանքին, վոր ուղղված ե դեպի Պրոֆ. Համ. Կենտր. Սորհրդի հին, քաղաքականապես սնանկացած աջ ոպորտունիստական ղեկավարութեան ֆագորդները վերջնականապես արմատախիլ անելու և ՎեյսԱՊե-ի (բ) հիմնական գիծն իրականացնելու:

IX համագումարը գտնում ե, վոր իր բոլշևիկյան կուսակցութեան և նրա Կենտկոմի ղեկավարութեամբ՝ Սորհրդային Միութեան—իր նշող մեծամասնութեամբ—պրոֆմիութիւններում կազմակերպված պրոլետարիատը խոշորագույն, նվաճումներ ե ունեցել սոցիալիզմի համար մղվող պաշարում և հնգամյա պլանը հաջողութեամբ կատարում ե 4 տարում:

Յերկրի ինդուստրիացման, ծանր արդյունաբերութիւնը բարձրացնելու, արտադրութեան միջոցների արտադրութիւնը (մետաղի, մեքենաշինման, քարածուխի և նավթի) ծավալելու համար անշեղ կերպով տարվող քաղաքականութեան հիմունքով՝ սեփական բազա ե ստեղծված ամբողջ ժողովրդական տնտեսութեան բեկոնստրուկցիան ավարտելու համար: Անցած ժամանակամիջոցում լուծված «պրոլետարական հեղափոխութեան ամենադժվարին, ամենակարեւոր խնդիրը»—գյուղացիական չքավոր-

միջակ մասսաները վերջնականապես շուռ են յեկել դեպի սոցիալ-լիզմ: Սովխոզների և ՄՏԿ-երի շինարարությունը, համատարած կոլլեկտիվացման ծավալումն ու դրա հիման վրա կուլակի, վորպես դասակարգի վերացումը, մեքենայական տեխնիկայի լայն կիրառումը խորհրդային Միությունը դարձրել են «մանրիկ ու մանրագույն հողագործական յերկրից—աշխարհիս վրայի ամենախոշոր հողագործության յերկիր» (ՎեկԱՊԵ-ի (բ) XVII կոնֆերանս):

Բանվորների և ծառայողների թիվը 1928 թվին յեղած 11 միլ. 552 հազարից՝ 1931 թվին հասել է 18 միլ. 590 հազարի: Նույն ժամանակամիջոցում պրոֆմիությունների անդամների թիվըն ավելացել է 51½ միլիոնով:

Սոցիալիստական տնտեսության աճումը բարելավել է բանվորական մասսաների նյութական դրությունը և կուլտուր-կենցաղային պայմանները:

Ֆերկրում գործադրվելությունը լիովին վերացված է և արդյունաբերական բանվորների ճնշող մեծամասնությունը (85%) 7-ժամյա բանվորական օրվա է փոխանցված: Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության տված տարեկան միջին աշխատավարձը 1928 թվից մինչև 1931 թ. աճել է 56,8%, իսկ 1932 թվին այդ աճումը նշված է 71,2 % — 1928 թվի համեմատությամբ: Ֆերեք տարում բնակարան է կառուցված 3 միլիոն հոգու համար և 1932 թվի պլանի համաձայն յենթագրվում է կառուցել ելի 3 միլիոն հոգու համար:

Վճռական հաղթություն է տարված դասակարգային թշնամու դեմ: Սոցիալիստական հաղթական հարձակման ընթացքում ամբողջ ֆրոնտի վրա լենինյան «ով ում» հարցը լիովին և անդառնալի կերպով կապիտալիզմի դեմ, հոգուտ սոցիալիզմի է վճռված թե քաղաքում և թե գյուղում:

Այդ հաղթանակներն արդյունք են պրոլետարիատի և աշխատավոր գյուղացիության հեղափոխական ակտիվության ու ժեղ վերելքի, արդյունք ՎեկԱՊԵ-ի (բ) լենինյան քաղաքականության, վորը բոլշևիկյան համառությունը ու հետևողականությունը՝ խորհրդային Միության պրոլետարիատի դասակարգային պայքար է ղեկավարել:

Կուսակցությունն այդ հաղթանակներին հասել է վճռական պայքար մղելով բուրժուական վերականգնողների բանակից դուրս յեկած վնասատուների և հակահեղափոխական տրոցկիզմի դեմ մղված վճռական պայքարում: Կուսակցությունը այդ հաղթանակները ձեռք է բերել յերկու ֆրոնտի վրա մղված պայքարում. — ներկա ետապում գլխավոր վտանգ հանդիսացող աջ սպորտունիզմի և «ձախ» ծուռների դեմ, կուսակցության հիմնական գծից յեղած թեքումների վերաբերմամբ հաշմտկանություն դեմ մղած պայքարում: խորհրդային Միության պրոֆմիությունների VIII համագումարից հետո անցած ժամանակաշրջանն յերկու սիստեմների սոցիալիստական ու կապիտալիստական սիստեմների մեծագույն պատմական ստուգման և մրցության ժամանակաշրջան է յեղել:

Այն ժամանակ, յերբ խորհրդային Միությունը մեծագույն քաղաքական, տնտեսական և կուլտուրական հաջողություններ է ձեռք բերել, կապիտալիստական աշխարհը մեծագույն քայքայման դրություն է հասել:

Ճգնաթամով է համակրված ամբողջ կապիտալիստական սիստեմը: Գործադուրկների համաշխարհային բանակը հրեշավոր թվերի է հասել—40 միլիոն հոգուց ավելի: Սուր կերպով իջեցնում են աշխատավարձն ու բանվորներին զրկում գործադրվելության նպաստները:

Կապիտալիստական յերկրներն ու գաղութներն արդյունաբերության և գյուղական տնտեսության մեջ աշխատող տասնյակ ու հարյուր միլիոնավոր աշխատավորներն աղքատի կյանք վարելու և սովամայության են մատնված:

Ռեֆորմիստական պրոֆմիություններն ղեկավարելությունը բոլոր յերկրներում դավաճանում են բանվորների հեղափոխական կովին: Սոցիալ-ֆաշիզմը իմպերիալիզմի առաջավոր ջոկատ է և դարձել գաղութային յերկրները կաշկանդելու և խորհրդային Միության դեմ զինված հարձակում պատրաստելու գործում:

Մյուս կողմից, պրոլետարներն ավելի ու ավելի մեծ մասաներ են համախմբվում խորհրդային Միության, վորպես միջազգային պրոլետարիատի միակ հայրենիքի շուրջը: Ամբողջ աշխարհի բանվորների ավելի ու ավելի մեծ մասաներ են անցնում կապիտալիստական հասարակարգը հեղափոխականորեն տապալելու և պրոլետարիատի ղեկատուութան սահմանելու ուղին:

Սոցիալիստական մրցութիւնը մի հոգր ուժ է դարձել աշխատանքի արտադրողականութիւնը բարձրացնելու, բանվորներու

Պրոֆմիուլթյունների ապախոշորացումը, պրոֆիմբակներին, վորպես պրոֆմիուլթյունների սկզբնական ողակի ստեղծումը՝ առաջ-հովել և պրոֆմիուլթեանական որդանների ավելի կոնկրետ մասնակ-ցությունը տնտեսությունը կառավարելու գործում, պրոֆապա-

րատը մոտեցրել ե մասսաներին, բարելավել միության անդամ-
ների կարիքների ու շահերի անմիջական սպասարկումը:

Բոլոր այդ խոշորագույն աշխատանքը, վոր պրոֆմիությունն
ներն են տարել կուսակցության և նրա՝ ընկ. Ստալինի ղեխա-
վորած կենտկոմի անմիջական կոնկրետ ղեկավարությամբ, մի-
անգամայն անհրաժեշտ պայման ե հանդիսացել հաջող սոցիա-
լիստական հարձակման և հնգամյակը 4 տարում իրականացնե-
լու համար:

Պրոֆշարժման այդ հաջողությունները մատնանշելով, IX
համագումարը վճռականորեն շեշտում ե, վոր ամբողջ պրոֆ-
շարժման գործողությունների համար մարտական ծրագիր հան-
դիսացող—ընկ. Ստալինի վեց ցուցմունքները դեռ ևս շատ պրոֆ-
կազմակերպությունների համար ամենորոյա գործնական աշխա-
տանքի ծրագիր չեն դարձել:

Պրոֆմիություններում դեռ ևս վերջնականապես չեն հաղ-
թահարված աշխատողներիստական, տրեդ-ունիոնական և «ձախ»
աղավաղումներն առանձին պրոֆկազմակերպությունների աշխա-
տանքում: Ուղորտունիստական տարրերի կենսունակության և
պրոֆմիությունների վերակառուցմանը նրանց ցույց տված դի-
մադրության մասին վկայում են շատ պրոֆկազմակերպություն-
ների աշխատանքի տեմպերի չափազանց դանդաղությունը, սո-
ցիալիստական մրցության հարվածայնությանը վերաբերմամբ
բավականաչափ ուշադրության և կոնկրետ ղեկավարության
բացակայությունը, թույլ տրված տարիֆա-նորմացման աշխա-
տանքը, թույլ պայքարը հավասարանքի դեմ և դեռ ևս պրոֆ-
միությունների շատ անբավարար աշխատանքը՝ իրանց միա-
ցրած մասսաների անմիջական կարիքների սպասարկման վե-
րաբերմամբ:

Անհրաժեշտ ե ել ավելի լայն ծավալել պրոլետարական
ինքնաքննադատությունը պրոֆմիությունների բոլոր ողակնե-
րում վերից մինչև վար, մասսաների ակտիվությունը մոբիլիզա-
ցիայի լենթարկելով ուղորտունիզմի, բանվորական կարիքներին
բյուրոկրատական արհամարհանք ցույց տալու, չինովնիկական
անհոգության և մասսաներից կտրված լինելու դեմ:

* * *

Պրոֆմիությունները պետք ե մոբիլիզացիայի լենթարկեն
բանվոր դասակարգի բոլոր ուժերը հնգամյակի ընթացիկ, ավար-
տական տարվա ժողովրդական-տնտեսական պլանները լիովին
կատարելու այն բոլոր ճյուղերում, վոր միանգամայն անհրաժեշտ
պայման են հանդիսանում յերկրորդ հնգամյակի խնդիրների
իրականացման անցնելու: Անհրաժեշտ ե առանձին ուշադրու-
թյուն դարձնել սե և գունավոր մետաղագործության, քարածու-
խի, մեքենաշինման և տրանսպորտի պլաններն իրագործելու
վրա, աշխատելով կատարել բանվորների առաջադրած հանդի-
պակաց պլաները:

IX համագումարն առանձնապես շեշտում ե, վոր անհրաժեշտ
ե բոլոր պրոֆմիությունների պայքարը սե մետաղագործության
հանդիպակած պլանի—10 միլիոն տոնն չուգունի համար:

Պրոֆմիությունների IX համագումարն առաջարկում ե բո-
լոր պրոֆկազմակերպություններին՝ ուժեղացնել բանվորներին
ու բանվորուհիներին, լայն մասսաներին բացատրել, վոր անհրա-
ժեշտ ե լիովին հաղթահարել ժողովրդական տնտեսության բե-
կոնստրուկցիայի սոցիալիստական ինդուստրիալի նոր հսկաների
կառուցման, արտադրության նորագույն տեխնիկայի տիրապե-
տելու հետ կապված աճման դժվարությունները:

Պրոֆմիությունները պետք ե իրանց ամենորոյա ամբողջ
աշխատանքում անդադար պարզաբանեն իրանցով միացրված
մասսաներին, վոր կուսակցության և բանվոր դասակարգի կող-
մից կատարվող՝ ժողովրդական տնտեսության բեկոնստրուկցիան
Մագնիտոգորսկու, Դնեպրոստրոյի կառուցումը, Ստալինգրադի և
Պարկովի տրակտորի գործարանների, Կուզնեցկու մետալուր-
գիական գործարանը, ինդուստրիալի մյուս հսկաների կառուցումը
սովխոզների, կոլխոզների ու ՄՏԿ-երի կազմակերպումը,—Պոր-
հրգային Միությունը առաջավոր ինդուստրիալ յերկիր դարձնե-
լու, աշխատավորների նյութական և կուլտուր-կենցաղային բա-
րեկեցության իսկական վերելքի միակ հիմքն ե:

Պրոֆկազմակերպությունները պետք ե աշխատեն, վոր յու-
րաքանչյուր բանվոր, պրոֆմիության յուրաքանչյուր անդամ
յուրացնի կուսակցության քաղաքականությունն ու ակտիվ կեր-

պով պայքարի արդիֆինալանի հաջող կատարման, աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման, ինքնարժեքի իջեցման ու արտադրանքի որինակելի վորակի համար:

Սոցիալիստական մրցութունը պրոֆմիությունների ամբողջ աշխատանքի հիմնական մեթոդն է հանդիսանում:

Սոցիալիստական մրցության զարգացման հիմնական խնդիրն է հանդիսանում կոնկրետ ղեկավարութունն ու ոգնութունը յուրաքանչյուր հարվածայնի, յուրաքանչյուր հարվածային բրիգադի և այդ հիման վրա՝ պրոֆմիությունների կողմից սոցմրցության և հարվածայնության ղեկավարության վորակի բարձրացումը:

Պետք է վճռական պայքար հայտարարել առանձին թվերի հետևից վազելու, աչքակապության և սուտհարվածայնության դեմ՝ վոր լինում է սոցմրցության ասպարիզում:

Լայնորեն ոգտագործելով սոցիալիստական մրցության՝ մասսաների փորձով ստուգված ձևերը, միութենական կազմակերպությունները պետք է ուշադրության կենտրոնում դնեն տնտեսաշաղկապի բրիգադների աշխատանքը, հերթա-հանդիպակաց պլանավորումը, վոր աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման համար մասսաների մղած պայքարի որինակներ են ցույց տվել, ինքնարժեքի իջեցումն ու արտադրանքի վորակի բարելավումը:

Միմիայն սոցմրցության արդյունքների ու արդիֆինալանը կատարելու իսկական հաջողությունների հաշվեհաման գործը դնելու բարելավման վերաբերմամբ պրոֆմիությունների սիստեմատիկ կերպով կատարած համառ աշխատանքն է կարող սոցիալիստական մրցության և հարվածայնության հետագա ծավալումն ապահովել և նրանց ավելի բարձր աստիճանների վրա դնել:

Համագումարն անհրաժեշտ է համարում արդիֆինալանը կատարելու լավագույն հետևանքների ու աշխատանքի լավագույն որինակների համար թե առանձին հարվածայնների և թե ձեռնարկություններին պրեմիա տալու ամբողջ գործը բարելավել:

Նոր աստիճանի վրա պետք է դնել արտադրական խորհրդակցությունների դերն ու աշխատանքները:

Բրիգադի, ցեխի ու գործարանի արտադրական խորհրդակցությունները պետք է իրանց ուշադրությունը կենտրոնացնեն՝

բանվորական առաջարկությունները իրականացնելու, բանվորական լայն մասսաների փորձն ու նախաձեռնությունը մոբիլիզացիայի յենթարկելու՝ աշխատանքի և արտադրության լավագույն կազմակերպման, ձեռնարկում բանվորական ուժի ձեռնադասավորման, ներքին ռեսուրսները յերևան հանելու, տեխնիկական արդիֆինալանը մշակելուն մասնակցելու և նրա իրագործման վրա հսկելու համար մղվող պայքարի վրա:

Արտադրական խորհրդակցությունները մասնագետներին լայնորեն իրանց աշխատանքին քաշելով պետք է իրանց ուշադրությունն ավելի կենտրոնացնեն տեխնոլոգիական նոր պրոցեսները յուրացնելու, ռայոնացման պլանները քննելու, աշխատանքի մեքենայացման համար պայքար մղելու հարցերի վրա, այդ աշխատանքը լծորդելով առաջավոր տեխնիկական փորձի, պրոպագանդի, արտադրության կազմակերպման լավագույն ձևերի ու մեթոդների հետ:

Անհրաժեշտ է բարձրացնել դերեկտորների արտադրական խորհրդակցության գործերի ոգնականների դերը, այդ աշխատանքին քաշելով սոցիալիստական մրցություն և հարվածայնություն կազմակերպողների լավագույն կազմերը, նրանց անհրաժեշտ հեղինակություն և աջակցություն ապահովելով թե պրոֆկազմակերպությունների, թե տնտեսագետների կողմից և ազատելով իրանց վոչ հատուկ ֆունկցիաներից:

Համագումարը գտնում է, վոր տնտեսական ու պլանային որդանները պետք է վերակառուցեն արդիֆինալանի մշակման և կատարման պրակտիկան այնպես, վոր բանվորի առաջադրած հանդիպակաց պլանները լավագույն արտացոլումն ապահովեն ձեռնարկությունների արդիֆինալաններում, ճյուղերի պլաններում և անհրաժեշտ պայմաններ ստեղծեն իրացնելու կուսակցության XVI համագումարի վորոշումն այն մասին, վոր «տնտեսական պլանը կազմելու ժամանակ պրոֆմիությունները պետք է հանդես գան կոնկրետ առաջարկություններով թե արդյունաբերության առանձին ճյուղերի և թե ամբողջ պլանի վերաբերմամբ՝ բանվորական մասսաների և պրոֆկազմակերպությունների բոլոր դիտողությունների և ցուցմունքների հաշվառման հիման վրա»:

Պրոկտորիատի կարևորագույն խնդիրը համարելով սովխոզների (անասնաբուծական, հացահատիկային ու տեխնիկա-

կան կուլտուրաների) աճումն ու ամրապնդումն ու կոլտոգների կազմակերպչական-տնտեսական ամրապնդումը, համարագումարը պարտավորեցնում է բոլոր պրոֆկազմակերպություններին՝ խորհրդային և կուսակցական որգաններին վճռական ռզնուկություն ցույց տալ աչք խոշորագույն խնդիրն իրականացնելու գործում սոցմրցության և հարվածայնության փորձի, տնտեսաշաղի, գործարքայինն արմատացնելու և մանր-բուրժական հավասարանքը վերացնելու համար մղվող պայքարի փորձը տանելով սովխոզները, ՄՏԿ-երն ու կոլտոգները:

Համագումարը գտնում է, վոր «յերեսդ դեպի արտադրություն» լոզունգը պրոֆեսիոնալ շարժման հիմնական լոզունգ է մնում: Ներկա ետապում աչք լոզունգն իրականացնելու լավագույն ողակն է հանդիսանում աշխատավարձի արհեստական վերակառուցման ավարտումն ու տեխնիկական նորմալացման կազմակերպումը, ծավալուն պայքարը բանվորական մասսաների նյութական-կենցաղային և կուլտուրական դրության սխտեմատիկ բարելավման համար:

Համագումարը մատնանշում է, վոր մի շարք պրոֆմիութեանական կազմակերպությունների աշխատանքի պրակտիկայում գոյություն ունի ձևական-բյուրոկրատական վերաբերմունք դեպի նրանց կողմից միացված բանվորների կարիքների ու պահանջների ամենորյա սպասարկման գործը, վոր հանդիսանում է «յերեսդ դեպի արտադրություն» լոզունգի ռպորտունիստական աղավաղումը:

«Յերեսդ դեպի արտադրության լոզունգը» պրոֆկազմակերպությունների կողմից ամենաուշադիր, ամենահոգատար վերաբերմունք է պահանջում դեպի բանվորը, դեպի նրա կոնկրետ կարիքները, պահանջները: Միայն ռպորտունիստները, միայն մենշեկիկյան դադափարախոսության ձեռքին գերի գտնվող մարդիկ կարող են պնդել, թե «յերեսդ դեպի արտադրություն» լոզունգը վորե է չափով հակասում է պրոֆմիությունների կողմից իրանց միացրած մասսաներին բոլշևիկներն պաշտպանելուն այն բյուրոկրատական աղավաղումներից, վոր դեռ գոյություն ունին տնտեսական, պետական ու կոոպերատիվային ապարատի աշխատանքներում:

Համագումարը կտրուկ կերպով պահանջում է բոլոր պրոֆկազմակերպություններից, սկսած միությունների կենտկոմներից մինչև ցեխային կոմիտեները՝ վճռական պայքար մղելու՝ բանվորների նյութական և կուլտուր-կենցաղային պահանջները, բանվորական կենցաղի «մանրունքներն» արհամարելու և անփութ վերաբերմունքի դեմ, արտադրության, կենցաղի մեջ, կոոպերացիայում, պետապարտում յեղած թերությունների նկատմամբ բանվորների արած գանգատներին և այլն՝ անուշադիր ու բյուրոկրատական վերաբերմունք ցույց տալու դեմ:

Պրոֆմիությունները, վորպես պրոլետարիատի մասսայական կազմակերպություն, պետք է սովորեն արդյունաբերության ճյուղի, գործարանի, ցեխի մասշտաբով աշխատանքն և արտադրությունը կազմակերպելու, մատակարարումը, կուլտուրական շինարարությունը և այլն կազմակերպելու խոշորագույն հարցերի լուծումը լծորդեն յուրաքանչյուր բանվորի համար ամենորյա հոգածության տանելու, բանվորին կամ նրա ընտանիքին կոնկրետ ռզնուկություն ցույց տալ կարողանալուն հետ: Պրոֆկազմակերպությունների աշխատանքի հաջողությունը պետք է ստուգվի թե բանվորական խմբակների և թե առանձին բանվորին ցույց տված կոնկրետ ռզնուկյան փաստերով:

Աշխատանքի արտադրողականության սխտեմատիկ վերելքի համար մղվող պայքարը յուրաքանչյուր բանվորի ու բանվորուհու, յուրաքանչյուր պրոֆեսիոնալ կազմակերպության կարևորագույն խնդիրն է հանդիսանում: Աշխատանքի արտադրողականությունը, — մատնանշել է ընկ. Լենինը — «ամենակարևորն է, ամենազլխավորը՝ նոր հասարակակարգի հաղթանակի համար»:

Պրոֆմիությունները բացառիկ ուշադրություն պետք է դարձնեն աշխատավարձի կարգավորման վրա և աշխատանքի նորմալացման վրա: Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական բեկենստրուկցիան, գործադրկության լիկվիդացիան, նոր տեխնիկայի յուրացման խնդիրներն ամենայն սրությամբ աշխատանքի վճարման սխտեմի և ձևերի այնպիսի վերակառուցման հարցն են դրել, վոր ապահովել բանվորական ուժի կազմակերպված հոսանքն ու ամրապնդումն արդյունաբերության մեջ, աշխատանքի ուղիղ կազմակերպումն ու աշխատանքի

արտադրողականութեան մաքսիմալ վերելքը: Գտնելով, Վոր աշխատանքի արտադրողականութեանը բարձրացնելու գործում աշխատանքի սխտեմի կանոնավոր կազմակերպումը կարևորագույն լծակ է հանդիսանում, համագումարը հավանութեան է տալիս պրոֆմիութեանների ու տնտեսական որդանների՝ ՎԵԿՍՊԵ-ի (Բ) Կենտկոմի ղեկավարութեամբ սկսած՝ աշխատավարձի սխտեմի վերակառուցումը, ընկ. Ստալինի վեց պայմանների հիման վրա: Համագումարը պարտավորեցնում է պրոֆեսիոնալ կազմակերպութեաններին՝ ամեն կերպ աշխատել վերացնել մանր բուրժուական հավասարական ու աշխատանքի վճարման գործում կուսակցութեան գիծն աղավաղելու ամեն մի փորձի առաջն առնել: Համագումարը հանձնարարում է Պրոֆ. Համ. Կենտրոնական Սորհրդին, 1933 թվին ավարտել նոր տարիֆային ցանցեր ու կվալիֆիկացիոն տեղեկագրեր մտցնելու գործը արդունաբերութեան, տրանսպորտի ու գյուղական տնտեսութեան բոլոր ճյուղերի համար, ծանր աշխատանքի առաջատար և վորակյալ արհեստների ավելի բարձր վճար մտցնելով, դրանով ել գործով իրականացնելով աշխատանքի քանակի ու վորակի համեմատ վճարելու սոցիալիստական սկզբունքը՝ խթանելով բանվորների կվալիֆիկացիան բարձրացնելու գործին: Աշխատանքի վճարման գործարքային սխտեմն ամենից ավելի համապատասխան գտնելով աշխատանքի արտադրականութեան բարձրացման և բանվորների նյութական դրութեան հետագա բարելավման համար, համագումարն առաջարկում է բոլոր պրոֆեսիոնալ կազմակերպութեաններին, աշխատել մեծագույն չափերով ուղղակի անսահմանափակ գործարքային մտցնել, իսկ աշխատանքի այն բնագավառներում, վորտեղ արտադրական է, նպատակահարմար է—պրոգրեսիվ գործարքային մտցնել:

Աշխատավարձի ուղիղ կառուցման, սարքավորման, տեխնիկական ուժի լիակատար ոգտագործման, աշխատանքի արտադրողականութեան բարձրացման և ուղիղ կազմակերպման գլխավոր պայմաններից մեկն հանդիսանում տարիֆ-նորմայացման բյուրոյի և գնահատիչ-կոնֆլ. հանձնաժողովի տեխնիկական նորմայացումն ու ամրապնդումը՝ մանավանդ ցեխերում: Պրոֆմիութեանները պետք է տարիֆ-նորմայացման աշխատանքի տեխնիկային տիրապետելու խնդիրն իրանց գլխավոր խնդիրներից

մեկը համարեն, վորպես կարևորագույն ողակն իրանց ամբողջ արտադրական գործունեյութեան:

Պրոֆմիութեաններն ու տնտեսական որդանները պետք է տարիֆ-նորմայացման բյուրոններն ամրապնդեն պատրաստված աշխատողներով, նրանց շուրջը կամավորական ակտիվ ստեղծել վորակյալ բանվորներից ու ինժինեռա-տեխնիկական գործիչներից, տնտեսորդանների հետ միասին՝ այդ ակտիվի ուսումը կազմակերպել, այդ աշխատանքին քաշելով գիտական-հետազոտական ինստիտուտները:

Հավանութեան տալով արտադրութեան առաջատար ճյուղերում—մետաղագործութեան, մեքենաշինման, քարածուխի, հիմնական քիմիայի, տրանսպորտի,—կուսակցութեան վորոշման համաձայն աշխատավարձը բարձրացնելուն, համագումարն անհրաժեշտ է գտնում հետագայում ևս տնտեսութեան առաջատար ճյուղերի ու առաջատար արհեստների բանվորների աշխատավարձի աճման ավելի բարձր տեմպեր ապահովել:

Համագումարը պարտավորեցնում է պրոֆկազմակերպութեաններին ինժեներա-տեխնիկական գործիչների աշխատանքի համար անհրաժեշտ պայմաններ ապահովել արտադրութեանում և նրանց նյութական ու կուլտուր-կենցաղային պահանջների պատշաճ սպասարկում կազմակերպել:

* * *

Սոցիալիստական տնտեսութեան աճումը հաստատուն հիմքեր են ստեղծում բանվոր դասակարգի կուլտուր-կենցաղային պայմանների հետագա բարելավման համար: Մյուս կողմից՝ «ներկա բանվորը, մեր խորհրդային բանվորն ուղում է ապրել իր բոլոր նյութական և կուլտուրական պահանջները բավարարելով թե պարենային մատակարարման, թե բնակարանի, թե կուլտուրական և թե ամեն տեսակ կարիքների ապահովման իմաստով: Նա այդ բանի իրավունք ունի և մենք պարտավոր ենք նրա համար այդ պայմաններն ապահովել» (Ստալին):

Բանվորական ու աշխատավորական մասսաների պահանջների աճումը, սոցիալիստական շահերի համապատասխան, ապրանքային արած ֆոնդերի կանոնավոր բաշխման անհրաժեշտութեանը, առևտրական ցանցի ընդլայնումը պահանջում են պրոֆ-

սոցիալիստական խոշոր արտադրութեան հետ, և դեռ ևս չեն ազատված մանր բուրժուական սովորութիւններէ, հայացքներէ՝ պրոֆկազմակերպութիւնների կողմից առանձին ուշադրութեան են պահանջում: Համառու սխտեմատիկ կերպով բոլոր բանվորների դասակարգային ինքնագիտակցութիւնը բարձրացնելով՝ պրոֆմիութիւնները պետք է առաջնակարգ խնդիր դնեն այդ նոր խավերը միութիւնների անդամ դարձնելու, նրանց կոմունիստական դաստիարակութեան և նոր աշխատանքային դիսցիպլինա մտցնելու գործը:

Սոցիալիստական ձեռնարկութիւնները մեջ են թափանցում և դասակարգային խորթ տարրեր, — կուլակներ, մանր առևտրականներ, ապադասակարգայնացած տարրեր և այլն: Նրանք սոցիալիստական ձեռնարկութիւններում քայքայիչ աշխատանք են տանում, կազմալուծում արտադրութիւնը և աշխատում քայքայող ազդեցութիւն ունենալ բանվորների նոր խավերի վրա: Պրոֆմիութիւններն պետք է անողք հակահարված տան դասակարգային թշնամիներին: Հենված հարվածայինների, բանվորների հին կադրերի վրա, պրոֆմիութիւնները պետք է վճռական պայքար մղեն նոր աշխատանքային դիսցիպլինայի համար, մանր բուրժուական թափթփվածութեան, ուլաշութեան, մանրսեփականատիրական մնացորդների դեմ «բանվորների այն մի բուռն, այն խավերի, վորոնք համառ կերպով կապիտալիզմի տրագիցիաներին, սովորութիւններին կպած են և շարունակում են խորհրդային պետութեան վրա առաջվա պես նայել. — «նրան» ավելի քիչ՝ ավելի վատ աշխատանք տալ և «նրանից» ավելի շատ փող պոկել» (Լենին): Պրոֆմիութիւնները պետք է բանվորների այդ խավերի գիտակցութեան մեջ արմատացնեն, վոր բանվորը յերկրի տերն է, վոր նա իր համար, իր սեփական դասակարգի համար է աշխատում:

Համագումարն առաջարկում է պրոֆմիութիւններին՝ վճռականորեն պայքարել ձեռնարկութիւններում. բրիգադում, ցեխում, հանրակացարանում, զորանոցում մարքա-լենինյան-դաստիարակութեան և ուսման հետագա զարգացման համար, ընդգրկելով ուսմունքով բանվորների ամենալայն մասսաները, և կուլտուրական ու քաղաքական աշխատանքի կարևորագույն խնդիր դնելով բանվորի մեջ դեպի սոցիալիստական արտադրութիւնը գիտակից վերա-

բերմունք կրթելը, մանր բուրժուական մնացորդներ հաղթահարելը, աշխատավորներն «անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութեան գիտակից և ակտիվ կառուցողներ» դարձնելը:

Պրոֆմիութիւնների կարևորագույն խնդիրն է հանդիսանում բավարարութիւն տալ բանվորների դեպի ուսումնաձեռք ձգումին:

Ժողովրդական տնտեսութեան արմատական բեկոնստրուկցիան վորակյալ բանվորական ուժի և մասնագէտների կադրերի նախապատրաստման գործը դրել է վորպես սոցիալիստական շինարարութեան վճռական խնդիր: Վորակյալ բանվորական ուժ նախապատրաստելու հիմնական ձև ընդունելով ֆաբրիկայի դպրոցները, համագումարը պարտավորեցնում է պրոֆկազմակերպութիւններին, աշխատել ֆաբրիկայի դպրոցների հետագա ծաւալութիւններին, աշխատել ֆաբրիկայի դպրոցների հետագա տարածման, առանձին ուշադրութիւն դարձվորակի բարձրացման համար, առանձին ուշադրութիւններում բնիկ ներվ ազգային շրջաններում ու հանրապետութիւններում վրա: Անագիւթիւններից վորակյալ կադրի պատրաստական հրաժեշտ է նույնպես վորակյալ բանվորի և պրոլետարական տեխնիկական ինտելիգենցիայի նախապատրաստութիւն ծաւալել դպրոցական կոմբինատներում, յերեկոյան հերթային բարձրագույն դպրոցներում, ձեռնարկութիւն-դպրոցներում և այլ ուղիներով՝ առանց արտադրութիւնից կտրելու:

Համագումարն առաջարկում է պրոֆկազմակերպութիւններին, տնտեսագիտական ու կուլտուրական հետ միասին համառորեն աշխատել ավելի բարձրացնել ուսման վորակը բարձրագույն բնի աշխատել ավելի բարձրացնել ուսման վորակը, ավելի լավ կազմակերպելու դպրոցներում, տեխնիկումներում, ավելի լավ կազմակերպելու արտադրական պրակտիկական ձեռնարկութիւններում և պրոֆկազմակերպութիւններն ավելի լավ սպասարկին պրոլետարական ուսանողութեանը:

Ոգտագործելով իր կուլտուր-մասսայական աշխատանքի բոլոր լծակները (ակումբները, կարմիր անկույնները, ռադիոն, կրթականները, կուրսերը, կոմբինատները, գործարանային մամուլ-կրթականները, կուրսերը, կոմբինատները, պետք է ուժեղացնեն տեխնիկական (ը), պրոֆմիութիւնները պետք է ուժեղացնեն տեխնիկական պրոպագանդը բոլոր բանվորներին, մանավանդ նոր խավերին զինելով իրանց ստանդի, ամբողջ արտադրութեան տեխնոլոգիական պրոցեսի և պրոլետարական գիտելիքների հիմունքներ իմացումով:

Լիովին վերացնելով բոլոր բանվորների անգրագիտությունը, պրոֆմիությունները միևնույն ժամանակ պետք է աշխատեն կուլտուրական սովորույթներ մտցնել բանվորի ընտանիքը—լրագիր կարգալ, գրադարաններին ոգավել, ակումբներ, կարմիր անկյուններ հաճախել, պաշտար մղել արտադրության մեջ կուլտուրական գրության ունենալու, կուլտուրական բնակարանի, կուլտուրական բանջենի համար:

Անհրաժեշտ է հանգստության և զվարճությունների կազմակերպման ամբողջ գործի արմատական բարելավում կատարել, դրա համար հանգստյան օրեր կազմակերպված անց կացնելով. քաղաքից դուրս, պարկերը, կիսնոները, թանկարանները, թատրոնները գնալով, կուլտուրական, ֆիզկուլտուրայի հրապարակների լայն ցանց զարգացնելով, մրցախաղերը, մանավանդ հրացանաձգային, ջրային և դահուկային կայանների մրցություն, կուլտուրայի և հանգստյան պարկերի ցանց զարգացնելով, ինչպես և ակումբում բանվորների հանգստության համար պայմաններ ստեղծելով:

* * *

Պրոֆմիութենական աշխատանքի ծանրության կենտրոնը, ձեռնարկություններ, ցեխ, բրիգադ փոխադրելը, մասսայական աշխատանքի լայն ծավալումը պահանջում են վճռականորեն ամրապնդել պրոֆմիութենական ապարատի ստորին ողակը: Խրմ բակային կազմակերպիչների ուշադիր ընտրությունը և նրանց մշտական հրահանգումը, նրանց քաղաքական դաստիարակությունն ու բոլորիկյան կոված-կովածությունը պետք է բոլոր պրոֆկազմակերպությունների կարևորագույն հոգածության առարկան լինի:

Անհրաժեշտ է նույնպես և վճռականորեն ամրապնդել ֆարգործտեղիումներն ու բանկումները, պրոլետարական դեմոկրատիայի և ընտրողականության հիմունքով պրոֆորգաններում ամրացնելով այնպիսի անձանց, վորոնք կարող են մասսաները ղեկավարել, գիտեն նրանց կարիքներն ու պահանջները: Անհրաժեշտ է վճռականորեն բարձրացնել պրոֆկադրերը պատրաստելու ամբողջ սխստեմի վորակը, մանավանդ ամրապնդելով ստորին ցանցը:

Մատնանշելով, վոր գիտական-տեսական աշխատանքի ասպարեղում դեռ ևս չեն վերացված պրոֆշարժման վերաբերմամբ չեղած տրեդ-ունիոնիստական ձգտումների ու մենչիկյան հալացքների մնացորդները,—համագումարը հանձնարարում է Պրոֆմիությունների Համամիութենական Կենտրոնական Խորհրդին, վոր Կոմունիստական ակադեմիայի հետ միասին, Մարքս-Լենին-Ստալինի ուսման հիմունքով պրոֆմիությունների աշխատանքի հիմնական հարցերի մշակումը դնի յերկրորդ հնգամյակի խնդիրների պահանջի համեմատ և ուժեղացնի պրոֆշարժման պատմություն հանգուցային հարցերի մշակումը:

Համագումարը պարտավորեցնում է Պրոֆմ. Կենտր. Խորհրդին, ուժեղացնել ազգային հանրապետությունների ու շրջանների պրոֆկազմակերպությունների հրահանգչություններից բանվորական կադրեր ստեղծելու և դաստիարակելու գործում:

Բացարձակապես ուղիղ գտնելով ՎեկԱՊԵ-ի (բ) Կենտկոմի և Պրոֆմիութ. Համ. Կենտր. Խորհրդի V պլենումի վորոշումները և արտադրական միությունների քանակությունն ավելացնելու մարտադրական միությունների քանակությունն ավելացնելու մարտադրական առողջարարության ղեկավարություն, սին, սոցիալիստական արդյունաբերության ղեկավարության բանվորների շարունակ աճող ակտիվությունն արտադրության կոնկրետ հարցերի շուրջը կազմակերպելու և բանվորների առանձին խմբակների արտադրական ու կենցաղային առանձնահատկություններն ավելի ուշադրությամբ հաշվետվելու, նրանց վագույն կերպով սպասարկելու և բյուրոկրատիզմի դեմ պայքար մղելու գործում պրոֆմիությունների ավելի կոնկրետ մասնակցության նպատակով, IX համագումարը մատնանշում է, վոր այդ վորոշումները կյանքի մեջ են մտցրված միմիայն պրոֆմիությունների և նորից ստեղծելու վերաբերությունները ապախորհրացնելու և նորից ստեղծելու վերաբերմամբ: Ինչ վերաբերում է արտադրական միությունների դերը մամբ: Ինչ վերաբերում է վորոշումները բավականաչափ չեն իրաբարձրացնելուն՝ այն վորոշումները բավականաչափ չեն իրաբարձրացնելու և դեռ չեն գիտակցված բոլոր պրոֆգործիչների կանացրված և դեռ չեն գիտակցված բոլոր պրոֆգործիչների կողմից: Ուստի համագումարն անհրաժեշտ է գտնում կյանքի կողմից: Միևնույն ժամանակ վորոշումները կենտրոնական կոմիտեների ուժեղացման մասին կայացրած վորոշումները:

Միությունների կենտրոնական կոմիտեները պետք է իրանց աշխատանքն ամենից առաջ կենտրոնացնեն աշխատավարձի կարգավորման և աշխատանքի նորմացման, աշխատանքի և

արտադրութեան կազմակերպման, բնակարանային շինարարութեան, իրանցում միացրած բանվորական մասսաների աշխատանքի ու կենցաղի պայմանները բարելավելու հարցերի վրա: Միջմիութենական կազմակերպութիւնները պետք է առավելապես իրանց ուշադրութիւնը կենտրոնացնեն բանվորական մատակարարման, կոմունալ շինարարութեան, կուլտուր-քաղաքական աշխատանքի, աշխատանքի վերաբերյալ որենադրութեան և մյուս հարցերի վրա, վոր սակայն միութիւնների կենտկոմներին ու նրանց շրջանային բաժանմունքներին չի ազատում միութիւնների անդամներին ամեն կողմով սպասարկելու, աշխտել և մատակարարումը բարելավելու, նրանց կուլտուրական մակարդակը բարձրացնելու և քաղաքական դաստիարակութեան հոգածութիւնից և պատասխանատվութիւնից: Մյուս կողմից՝ պրոֆմիութիւնների հանրապետական, յերկրային, շրջանային և ռայոնական խորհուրդները չվերցնելով իրանցից աշխատավարձի, արտադրութեան և մյուս բաների պատասխանատվութիւնը, պետք է հրաժարվեն միութենական կազմակերպութիւնները կրկնակիւց (дублирование) և փոխարինելուց, իրանց հիմնական ուշադրութիւնը դարձնելով կուսակցութեան, կառավարութեան և Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհուրդի հրահանգների կատարումն ստուգելու վրա:

Պրոֆմիութիւնների Համ. Կենտր. Խորհուրդն իր ամբողջ աշխատանքում պետք է անմիջականորեն հենվի միութիւնների կենտկոմների վրա, նրանց կոնկրետ ոգնութիւն ցույց տալով, սխտեմատիկ կերպով ստուգելով և կոնկրետ կերպով ղեկավարելով նրանց գործունեութիւնը:

Համագումարը հանձնարարում է Պրոֆմ. Համ. Կենտր. Խորհրդին մի կողմից Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի ապարատի և միջմիութենական որգանների, մյուս կողմից ել կենտրոնական կոմիտեների ու նրանց բաժինների ֆունկցիաները հստակորեն սահմանել, ճշտիւ սահմանելով նրանց պատասխանատվութիւնն ու պարտականութիւնները:

Համագումարը գտնում է, վոր արտադրական սեկցիաներ ստեղծելու և առաջատար արհեստների հետ աշխատանք վարելու մասին Պրոֆմիութիւնների Համամիութ. Կենտր. Խորհրդի V պլենումի կայացրած վորոշումը վաչ միայն թույլ է կշանքի մե

մտցրված, այլ և մի շարք պրոֆկազմակերպութիւններ մինչև այժմ չեն սկսել: Համագումարն առաջարկում է Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդին, աշխատել անհապաղ բեկում առաջացնել պլենումի այդ վորոշումների իրականացնելու գործում, վճռականորեն պայքար մղելով ղեպի այդ ամենալուրջ հրահանգը ձեական բյուրոկրատական վերաբերմունք ցույց տալու:

Համագումարը հանձնարարում է Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդին վճռական միջոցներ ձեռք առնել ֆինանսական դիսցիպլինան ուժեղացնելու, անդամավճարները լիովին ու ժամանակին հավաքելու և բարելավել միութիւնների ու Պրոֆ. Համ. Կենտր. Խորհրդի միջև յեղած ֆինանսական փոխհարաբերութիւններն, այն ուղղութեամբ, վոր ավելացնվի արտադրական միութիւնների ինքնուրույնութիւնը:

Համագումարը գտնում է, վոր պրոֆմիութենական կազմակերպութիւնների ղեկավարութիւնը պետք է կոնկրետ և ոպերատիւ լինի, հիմնված ղեպի բանվոր դասակարգի առանձին ջուկատները, ղեպի բանվոր դասակարգի առանձին խավերն ու խմբակները, մանավանդ ղեպի առաջատար պրոֆեսիաները դիֆֆերենցրած մոտեցման վրա: Այսպիսի ղեկավարութեան անհրաժեշտ պայմաններ են հանդիսանում նիստային իրարանցման վճռական դադարեցումը, շրջաբերականով ղեկավարելու մեթոդներից ու վորոշումների առատութիւնից ստորին ողակներին կենտրոնի ոգնութիւն կազմակերպելուն անցնելը, կամավորական ակտիւլը լայնորեն աշխատանքի քաշելով և պրոֆմիութիւնների սխտեմատիկ պայքար ծավալելը կուսակցութեան և կառավարութեան վորոշումներն իրականացնելու, իր սեփական վորոշումների իրագործումն ստուգելու համար:

Մատնանշելով բանվորական յերիտասարդութեան և կոմյերիտմիութեան աճերը արտադրութիւնում, համագումարը պարտաւորեցնում է պրոֆմիութենական կազմակերպութիւններին՝ աշխատել կոմյերիտմիութեան հետ միատեղ տարվող աշխատանքն ավելի ամրապնդել, խրախուսելով բանվոր յերիտասարդութեան նախաձեռնութիւնը արտադրութիւնը բարելավելու և միութեան անդամներին լավագոյն սպասարկելու գործում: Անհրաժեշտ է բանվոր յերիտասարդութիւնը լայնորեն քաշելու ղեպի ղեկավար աշխատանք՝ պրոֆմիութենական ապարատում:

Ուշադրութեամբ ուսումնասիրելով միջազգային հեղափոխական պրոֆշարժման պայքարի փորձը, Պրոֆինտերնի սեկցիաների աշխատանքում յեղած թերութիւնները բոլշեկական քննադատութիւն ծավալելով Պրոֆմիտեթ. Համ. Կենտր. խորհուրդը պետք է ամեն կերպ ուժեղացնի իր ակտիւ ոգնութիւնը Պրոֆինտերնին ու նրա ազգային կազմակերպութիւններին այն պայքարում, վոր նրանք են մղում բանվոր դասակարգի մեծ մասը նվաճելու դեպի պրոլետարական հեղափոխութեան կողմը և լայնորեն ծավալել խորհրդային Միութեան բանվորների ինտերնացիոնալ դաստիարակութիւնը:

Պատերազմի վտանգի աճումը պահանջում է բոլոր պրոֆկազմակերպութիւններին՝ լայնորեն ծավալել ռազմական մասսայական աշխատանքը, վճռականապես ոգնել և ուժեղացնել ՈՍՈ-Ափիախիմի ամբողջ աշխատանքը և ամրապնդել մեր յերկրի պաշտպանվելու ընդունակութիւնը:

* * *

Յերկրորդ հնգամյակում կապիտալիստական տարրերի և առհասարակ դասակարգերի լիկվիդացիան ամենևին չի նշանակում դասակարգային պայքարի, վորն անխուսափելի կերպով պետք է սաստկանա առանձին մոմենտներում և առանձնապես՝ առանձին բնակավայրերում:

Ամեն կերպ ամրապնդելով պրոլետարիատի դիկտատուրան, լավ իմանալով, վոր դասակարգային թշնամին ջարդված է, բայց վերջնականապես չի ջախջախված, պրոֆմիտեթիւնները պետք է ուժեղացնեն իրանց դասակարգային ղեկավարութիւնը, անողոք հակահարված տալով դասակարգային թշնամու ամեն տեսակ յետապնդումներին՝ վոր յերեւան են գալիս թե բացարձակ կերպով և թե փակ, քողարկած ձևով:

Ամբողջապես և անպայման աշակցելով ՎԵԿԱՊԵ-ին (բ) այն պայքարում, վոր մղում է կուսակցութեան հիմնական գծից լինող թեքումների և ներկա ետապում գլխավոր վտանգ հանդիսացնող աջ թեքման, ինչպես «ձախ» ծռումների ու կուսակցութեան կից լինող թեքումների դեմ ցույց տրվող հաշտվողական վերաբերմունքին, պրոֆմիտեթիւնները պետք է ուժեղացնեն իրանց քաղաքական-դաստիարակչական աշխատանքը, վճռականորեն պայ-

քար մղելով պրոլետարիատի վրա ունեցած դասակարգային-թշնամական ազդեցութիւնները՝ դեմ և անշեղ հետևողական պայքար մղել պրոֆշարժման մեջ յեղած տրեստ-ունիոնիզմի ու սպորտունիզմի բոլոր տարրերի դեմ:

Յերկրորդ բոլշեկական հնգամյակի իրականացման համար մղվող պայքարը պահանջում է հսկայական չափերով բարձրացնել պրոֆմիտեթիւնները սոցիալիստական շինարարութեան մեջ: Կոմունիզմի դպրոց լինելով՝ պրոֆմիտեթիւնները պետք է «լինեն նոր կյանքի կառուցողներ, դաստիարակող նոր միլիոնների, վորոնք իրանց փորձով սովորեին սխալներ չանել, դեն շարտել հին նախապաշարմունքները, սովորեն իրանց փորձի հիման վրա պետութիւն կառավարել, արտադրութիւն կառավարել... միայն դրանում է անսխալ յերաշխիքը վոր սոցիալիզմի գործը լիովին կհաղթանակի, բացառելով դեպի հետ վերադառնալու ամեն մի հնարավորութիւն» (Լենին):

IX համագումարը կոչ է անում բոլոր պրոֆմիտեթիւններին, մոբիլիզացիայի յենթարկել ամբողջ բանվոր դասակարգի և աշխատավորների մասսաների ուժերը՝ լիովին կատարելով առաջին հնգամյակի յեղրափակիչ տարվա պլանները և բոլշեկական պայքար մղելու յերկրորդ հնգամյակի—խորհրդային Միութիւնում անդասակարգ սոցիալիստական հասարակութիւն կառուցելու հնգամյակի համար:

ՀՀ Ազգային գրադարան

60 407.

103
103
103

**Həmkarlar İttifaqlarının IX Ümumi
İttifaq qurultayı materialları**

AZƏRNƏŞİR—1932